

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

**Náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými
živočichy**

Bakalářská práce

Martin Šefl

Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph.D.

2023

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Šefl

Lesnictví
Provoz a řízení myslivosti

Název práce

Náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Název anglicky

Compensation for Damage Caused by Selected Specially Protected Animals

Cíle práce

Cílem práce je analýza vývoje finančních náhrad, trendů a návrhů de lege ferenda v rámci problematiky náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy dle speciálního zákona číslo 115/2000 Sb., v platném znění.

Dalším cílem práce je také uvedení srovnání se stavem řešení uvedené problematiky ve vybraných evropských zemích.

Metodika

Bakalářská práce metodicky navazuje na kvalifikační práci autorky Terezy MAŠKOVÉ s názvem "Právní úprava poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy". Autor za použití stejné metodiky zpracuje nově získaná data, která charakterizují časové období vymezené roky 2015-2020.

Je třeba počítat se získáním veřejně nepublikovaných dat prostřednictvím dotazů na dotčené orgány státní správy (např. Ministerstvo životního prostředí ČR, krajské úřady).

Základním metodickým přístupem bude komparační analýza právních předpisů platných na našem území a v případě mezinárodní komparace platných také na území vybraných zemí.

V diskusi bude autor konfrontovat zjištěné zkušenosti z českého prostředí se stavem problematiky v zahraničí.

Práce může obsahovat také návrhy de lege ferenda změn v právních předpisech zaměřených na tuto problematiku.

Harmonogram:

Duben 2022-leden 2023-získání dat, sběr dat

Leden 2023-předložení literární rešerše a zpracovaných dat ke kontrole

Březen 2023-předložení zhodnocení výsledků a diskuse práce

Práce bude vytvořena v souladu s formálními požadavky uvedenými v platných doporučených pravidlech pro zpracování kvalifikačních prací na FLD.

V závěru práce budou formulována doporučení využitelná v praxi.

Doporučený rozsah práce

40-60 vlastního textu bez příloh

Klíčová slova

odpovědnost za škodu; ochrana přírody; ochrana druhů; státní správa ochrany přírody

Doporučené zdroje informací

- DAMOHOŘSKÝ, M. *Právo životního prostředí*. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7.
- DELREUX, T. – HAPPAERTS, S. *Environmental Policy and Politics in the European Union (The European Union Series)*. Macmillan Education UK, 2016, 320 pp., ISBN 0230244254, 9780230244252
- HLAVÁČEK, J. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA. *Mezinárodní environmentální právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1296-9.
- JANČÁŘOVÁ, I. – MASARYKOVA UNIVERZITA. PRÁVNICKÁ FAKULTA. *Mezinárodní smlouvy na ochranu životního prostředí – vybrané otázky*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1723-6.
- MAŠKOVÁ, T. *Právní úprava poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*. Diplomová práce. Právnická fakulta. Univerzita Karlova v Praze, 2016, 107 s. [on line]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/175918> [citováno dne 20. 05. 2020]
- TUHÁČEK, M. – JELÍNKOVÁ, J. *Právo životního prostředí : praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5464-2.
- VOMÁČKA, V. – KNOTEK, J. – KONEČNÁ, M. – HANÁK, J. – DIENSTBIER, F. – PRŮCHOVÁ, I. – ČESKO. ZÁKON O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY (1992, NOVELA 2017). *Zákon o ochraně přírody a krajiny : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-675-3.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – FLD

Vedoucí práce

Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 31. 5. 2022

doc. Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 31. 8. 2022

prof. Ing. Róbert Marušák, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 04. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Ing. Michalu Hřibovi, Ph.D., za ochotnou pomoc při vedení mé bakalářské práce, za jeho cenné rady a připomínky. Rovněž bych rád poděkoval zaměstnancům krajských úřadů za účinnou pomoc při shromáždění aktuálních vstupních dat.

Náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá stále se zvyšujícími náhradami škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů, a to podle zákona č. 115/2000 Sb. Prvořadým účelem tohoto speciálního zákona je zmírnění konfliktu mezi lidskou činností a vybranými zvláště chráněnými živočichy, pro něž je typické působení škod na majetku člověka. Těmito živočichy jsou bobr evropský, vydra říční, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk obecný a dosud také kormorán velký. Cílem práce je analýza vývoje náhrad, trendů a návrhů *de lege ferenda* v rámci problematiky náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy za období 2016–2021. Tato data byla následně porovnána s výsledky diplomové práce Terezy Maškové, zabývající se obdobím 2003–2015. Výsledky analýzy dat prokázaly stále se zvyšující počet žádostí o náhrady škod způsobených zvláště chráněnými živočichy. Celková výše vyplacených náhrad v letech 2016–2021 činila 341 284 345 Kč. Největší zastoupení ve vyplacených náhradách měl kormorán velký. Nejvyšší nárůst počtu případů způsobené škody byl za poslední tři roky u vlka obecného. Důležitým faktorem při vyplácení náhrad škod bylo zjištěné nízké procento zamítnutých žádostí, kterých bylo celkem 1,92 % za 6 let. Ke snížení škod způsobených zvláště chráněnými živočichy může vést včasné vyřazení živočichů, kteří se neúměrně rozmnožili a působí značné škody. To by rovněž snížilo averzi části veřejnosti vůči těmto konfliktním živočichům. Další problém zákona se vyskytoval v neúměrné výši cen za znalecké posudky, které mnohdy byly stejně vysoké jako částka vyplacené náhrady.

Klíčová slova: ochrana přírody, ochrana druhů, vybraní živočichové, náhrada škody, orgány ochrany přírody

Compensation for damage caused by selected specially protected animals

Summary

The bachelor's thesis deals with the constantly increasing compensations for damages caused in particular by protected species of animals, thus according to the law 115/2000. The primary purpose of this special law is to mitigate the conflict between human activity and chosen specially protected animals, for which damage to human property is typical. Those animals are beaver, otter, elk, bear, lynx, wolf, and so far also cormorant. The aim of the work is to analyze the development of compensation, trends and *de lege ferenda* proposals within the issue of compensations for damages caused by selected specially protected animals for the period of years 2016–2021. These dates were then compared with the results of Tereza Mašková's diploma thesis dealing with the period of years 2003–2015. The results of the data analysis showed the constant increase of number of claims for damages caused by specially protected animals. The total amount of compensation paid in years 2016–2021 was CZK 341,284,345. The largest representation in compensations paid was held by great cormorant. In the last three years, the cases of damage caused showing the highest increase were cases caused by grey wolf. An important finding in the analysis of compensation payments was the low percentage of rejected claims, which was only 1.92 % over 6 years. To reduce the damage caused by specially protected animals, the timely elimination of disproportionately overpopulated animals causing considerable damage has to take place. This would also reduce the aversion of a part of the public towards those conflict-causing animals. Another problem with the law was the disproportionate amount of prices for the expert reports, which were often as high as the amount of compensation paid.

Keywords: nature protection, species protection, selected animals, damage compensation, nature protection authorities

Obsah

1	Seznam tabulek, obrázků a grafů	11
2	Úvod.....	12
3	Cíl práce.....	14
4	Metodika	15
5	Přehled současného stavu řešené problematiky.....	16
5.1	Přehled literatury	16
5.2	Historie a vývoj právní úpravy.....	18
5.2.1	Zákony o myslivosti.....	18
5.2.2	Zákony o ochraně přírody	21
5.2.3	Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.....	23
5.2.4	Prováděcí vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb. a č. 126/2021 Sb.	29
6	Popis vývoje právní úpravy až do současnosti, novely zákona.....	31
6.1	Zákon č. 476/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.	31
6.2	Zákon č. 320/2002 Sb.....	32
6.3	Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb.	33
6.4	Zákon č. 227/2009 Sb.....	35
6.5	Zákon č. 197/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.	36
6.6	Zákon č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.	37
6.7	Zákon č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.	38
6.8	Zákon č. 261/2021 Sb.....	39
7	Výskyt a početní stavy vybraných živočichů na území České republiky	40
7.1	Výskyt a početní stavy vybraných živočichů v době přijetí zákona.....	40
7.2	Výskyt a početní stavy vybraných živočichů v současné době	41
8	Vyplacené a nevyplacené náhrady.....	46
8.1	Počet zamítnutých žádostí v letech 2016-2021	50
8.2	Vyhodnocení podaných žádostí a vyplacených náhrad podle krajů.....	50
8.3	Zhodnocení výsledků jednotlivých živočichů mezi lety 2003-2021	54
8.3.1	Vydra říční, kormorán velký, bobr evropský, vlk obecný.....	54
8.3.2	Los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid.....	57
8.4	Shrnutí vývoje vyplacených náhrad mezi lety 2003-2021	59
9	Diskuze	61
9.1	Náměty de lege ferenda.....	61

9.2	Zahraniční úpravy.....	65
10	Závěr	72
11	Literatura.....	74
12	Seznam použitých zkratk a symbolů.....	84
13	Samostatné přílohy	85

1 Seznam tabulek, obrázků a grafů

Tabulky:

Tab. č. 1 - Přehled počtu zamítnutých žádostí dle jednotlivých druhů v letech 2016–2021.....	50
Tab. č. 2 - Vývoj počtu schválených žádostí v letech 2016-2021.....	53

Grafy:

Graf č. 1 - Procentuální podíl z celkových vyplacených náhrad dle jednotlivých živočichů v jednotlivých krajích za roky 2016-2021.....	51
Graf č. 2 - Podíl celkových vyplacených náhrad v % podle krajů v letech 2016–2021.....	52
Graf č. 3 - Vývoj vyplacených náhrad v letech 2003–2021 (97 % všech vyplacených náhrad)	54
Graf č. 4 - Vývoj vyplacených náhrad v letech 2003–2021 (3 % všech vyplacených náhrad)	57
Graf č. 5 - Shrnutí vývoje vyplacených náhrad a počtu schválených žádostí mezi lety 2003-2021.....	59
Graf č. 6 - Srovnání vývoje průměrné výše 1 vyplacené náhrady v průběhu let 2003–2021.....	60

2 Úvod

Životní prostředí je nedílnou a nejdůležitější součástí životní úrovně člověka a profilující složkou jeho životního stylu. Člověk spolu se svým životním prostředím tvoří přírodní a společenský systém. Šetrné využívání přírodních zdrojů a ochrana biodiverzity jsou klíčovými prioritami pro udržitelný rozvoj a ochranu životního prostředí. Česká republika je bohatá na přírodní krásy a zdroje, které jsou cenné nejen pro současnou generaci, ale také pro budoucí generace. Je důležité, abychom chránili a udržovali tyto přírodní zdroje, zajišťovali zdraví a stabilitu ekosystémů a nadále poskytovali budoucím generacím zdroje ke studiu a inspiraci. Také proto je nezbytné zachovat přírodní krajinu a životní prostředí České republiky. Pokud tak učiníme, její ekosystém bude zdravý a stabilní, a tudíž i dlouhodobě, ideálně trvale, udržitelný. Kromě toho musíme vzdělávat občany o zachování krajiny z ekologických důvodů. Živočiškové a rostliny hrají v přírodě nezastupitelnou roli pro řádné fungování celého ekosystému.

K ochraně kulturní, historické a estetické hodnoty přírody a krajiny realizuje stát hospodářskou politiku k udržení těchto cílů. Děje se tak především prostřednictvím finanční podpory ze strany vlády i evropských zdrojů. Nejdůležitějším zákonem ohledně životního prostředí a jeho ochrany v České republice je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon zajišťuje ochranu přírody a krajiny a vytváří podmínky pro udržitelný rozvoj v souladu s ochranou přírody. Jedním z používaných ekonomických nástrojů pro ochranu přírody a krajiny je náhrada škod způsobených zvláště chráněnými živočichy. Zákon č. 115/2000 Sb., který upravuje náhradu škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, stanovuje podmínky pro náhradu těchto škod. Primárním motivem zákona je podpořit živočišnou rozmanitost České republiky pomocí kompenzace škod a zároveň snížit antipatii veřejnosti vůči některým zvláště chráněným druhům. Hodnocením mimo právní rámec by pomohlo zákonu lépe chránit tyto druhy označené jako „konfliktní“, jelikož jejich populace je často malá a hrozí jim vyhynutí.

Tato práce se zaměřuje na systém náhrady škod způsobených zvláště chráněnými živočichy, také vývojem a zhodnocením právní úpravy do současnosti. V druhé části práce jsou zpracována nepublikovaná data získaná prostřednictvím dotazů na příslušné orgány státní správy (Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo financí, krajské úřady).

Data poskytují ucelený pohled vývoje počtu vyplacených žádostí a celkových poskytnutých náhrad za zvláště chráněné živočichy v letech 2016–2021. V poslední části práce jsou data porovnána s daty publikovanými Mgr. Maškovou v diplomové práci na téma „*Právní úprava poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*“, zveřejněnou v roce 2016. Analýzou získaných dat, systému a posouzením jeho účinnosti chce práce přispět k vytvoření uceleného pohledu na efektivitu náhradních opatření. Byla zkoumána úroveň efektivnosti zákona a jeho implementace v praxi. V této práci byly využity kvantitativní i kvalitativní metody analýzy, které umožnily získat co nejkomplexnější informace.

Výsledky této práce mohou být užitečné pro odbornou veřejnost, zejména pro odborníky na ochranu přírody, kteří se zabývají ochranou zvláště chráněných druhů. Výsledky této práce mohou být nápomocné orgánům ochrany přírody a orgánům veřejné správy při tvorbě a implementaci opatření pro ochranu přírody a krajiny a též při hodnocení úvah ohledně změn právní úpravy do budoucna.

3 Cíl práce

Cílem práce je analýza vývoje poskytování finančních náhrad v průběhu let 2016–2021, trendů a formulování návrhů *de lege ferenda* v rámci problematiky náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy podle speciálního zákona číslo 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů. Dalším cílem práce je také uvedení stručného srovnání se stavem řešení dané problematiky ve vybraných evropských zemích.

4 Metodika

Jako základní metoda pro získávání informací byla použita obsahová analýza dokumentů vztahujících se k poskytování náhrad škod způsobených zvláště chráněnými živočichy. Jedná se hlavně o zákon č. 115/2000 Sb. a dále o právní úpravu na úseku myslivosti od roku 1947 do současnosti a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Součástí práce je šetření, které bylo provedeno formou dotazů na příslušné správní orgány, které ve věci náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy rozhodují. Z uvedeného důvodu byly obeslány krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy a dále Ministerstvo financí s žádostí o poskytnutí podkladových údajů pro bakalářskou práci.

Na uvedených správních orgánech byly vyžádány následující informace:

- přehled počtu případů, kdy byla přiznána pravomocně náhrada škody podle zákona č. 115/2000 Sb. s uvedením výše náhrady u jednotlivých případů,
- přehled počtu případů, kdy pravomocně nebyla přiznána náhrada škody podle zákona č. 115/2000 Sb. s uvedením výše uplatněného nároku u jednotlivých případů,
- kopie rozhodnutí příslušných orgánů, kterými nebyla náhrada přiznána,
- přehled maximální a minimální vyplacené náhrady za 1 žádost podle druhů.

Uvedené údaje byly vyžádány samostatně v členění podle kalendářních let a podle druhů vybraných živočichů vymezených v zákoně č. 115/2000 Sb. (včetně kormorána velkého), a to od roku 2016 do roku 2021 včetně.

Současně byly dožádány informace ohledně celkové částky proplacených náhrad podle zákona č. 115/2000 Sb. za léta 2016 až 2021. Z obeslaných správních orgánů poskytly autorovi práce požadované údaje všechny příslušné orgány.

Uvedené členění a rozsah získaných údajů umožnily provést srovnání s analýzou obsaženou v diplomové práci Terezy Maškové s názvem „*Právní úprava poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*“, tedy s daty získanými pro období 2003 až 2015.

5 Přehled současného stavu řešené problematiky

Přehled současného stavu řešené problematiky obsahuje jednak přehled odborné a jiné literatury a dalších pramenů, sledujících danou problematiku, jednak též stručný popis historie a vývoje zpracovávané problematiky.

5.1 Přehled literatury

Z odborné literatury je třeba zmínit publikaci *Právo životního prostředí* (DAMOHOŘSKÝ, 2010), kde autor, resp. autoři zmiňují zákon č. 115/2000 Sb. jako právní předpis, jehož cílem je napomoci udržení biologické druhové rozmanitosti v České republice, a to tím, že se pomocí vyplacení náhrad škody státem alespoň poněkud zmírní antipatie lidí vůči ohroženým obratlovcům, jejich populace u nás nejsou příliš početné a jejichž udržení, a dokonce mírné zvýšení by bylo nanejvýš žádoucí. Současně autoři kladou důraz na provádění preventivních opatření, aby se minimalizovalo nebezpečí vzniku škod a v případě, že ke škodě skutečně dojde, náhradu škody přiznat.

V akademickém prostředí se problematikou náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy zabývají bakalářské a diplomové práce studentů a posluchačů a nezdá se, že by také akademické doktorandské práce.

Z významnějších studentských prací jde např. o diplomovou práci Terezy Maškové, obhájenou na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v roce 2016. Autorka ve své práci zpracovala uceleně problematiku upravenou zákonem č. 115/2000 Sb. a s využitím údajů získaných přímo od krajských úřadů podala zhodnocení dosavadního poskytování náhrad podle tohoto zákona. Zdůrazňuje přitom, že jedním z cílů zákona je řešit konflikt zájmů, a to zájmu společenského na ochraně a zachování všech ohrožených druhů a zájmu vlastníků, do jejichž vlastnického práva je působením škody výše uvedenými živočichy zasahováno. Autorka shromáždila údaje o náhradách škod za období 2003 až 2015, všímá si značně nerovnoměrného rozdělení množství případů ohlášených škod mezi jednotlivými kraji a vyzdvihuje význam provádění preventivních opatření k zabránění vzniku škod zejména na domestikovaných zvířatech. (MAŠKOVÁ, 2016)

Dále je třeba uvést také referát Lucie Pokorné, přednesený v rámci Dnů práva v Brně 2010 na téma *Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů – aktuální otázky*. Její příspěvek nabízí stručné ohlédnutí za více než deseti lety

účinnosti zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Zabývá se provedenými novelizacemi tohoto zákona, vývojem související právní úpravy a také dosavadní judikaturou. Stěžejním tématem příspěvku jsou otázky spojené s náhradou škod způsobených na rybách v rybářských revírech. V závěru vyslovuje autorka pochybnost o tom, zda zákon o náhradách ve znění novel může skutečně vést k vytčenému cíli – tedy k pozitivní motivaci subjektů dodržovat povinnosti zakotvené v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Doporučuje proto provést komparaci se zahraničními právními úpravami a následně zvážit vhodné nové legislativní řešení motivace k ochraně těch živočichů, jež se u nás vyskytují v populacích o minimální početnosti a jejichž způsob obživy způsobuje, že jsou vystaveni zvýšenému nebezpečí nežádoucího odlovu či odchytu. (POKORNÁ, 2010)

Velmi zajímavý je též podrobný příspěvek doktorandky na Katedře práva životního prostředí PF UK Praha Barbory Křížové na téma Aktuální vývoj právní úpravy poskytování náhrad škod způsobených vybranými (zvláště chráněnými) živočichy v ČR, uveřejněný ve vědeckém časopisu České právo životního prostředí č. 1/2021.

Autorka připomíná, že cílem zákona je mimo jiné pomoci udržet početnost druhové rozmanitosti v České republice tím, že se vyplácením náhrad škod státem alespoň částečně zmírní antipatie společnosti vůči vybraným zvláště chráněným živočichům, kterých se zákon týká a jejichž stavy není možné regulovat v rámci výkonu práva myslivosti, a tím posílit ochranu těchto tzv. konfliktních druhů živočichů. Populace těchto druhů jsou u nás málo početné a jejich udržení či mírné zvýšení početnosti je z hlediska ochrany biologické rozmanitosti žádoucí. Autorka dále hodnotí zákon a přijaté novely zejména ve vztahu k náhradám za škody způsobené kormoránem velkým. Konstatuje, že nedostatkem tohoto zákona je, že administrativní proces vyřizování žádostí o poskytnutí náhrady škody a prokázání výše vzniklé škody je poměrně složitý. Zákon se navíc vztahuje na škody způsobené pouze šesti zvláště chráněnými druhy, takže je seznam vybraných živočichů poměrně úzký a měl by být v budoucnosti rozšířen. Uzavírá zjištěním, že to, co stále ještě neodpovídá realitě, je ovšem název zákona, který by měl de facto znít „zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy a kormoránem velkým“. (KŘÍŽOVÁ, 2021)

V rámci přehledu literatury zabývající se daným tématem je třeba samozřejmě zmínit také četné články a odborné stati publikované v běžných (deníky), či ve specializovaných periodikách ať již regionálního nebo celostátního významu.

Nejvíce článků a informací věnovaných problematice škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy a poskytování náhrad bylo dosud uveřejněno v časopisu Ochrana přírody, který vychází šestkrát za rok a je vydáván Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky. V čísle 1/2023 (1) tohoto časopisu byl uveřejněn článek Pomoc chovatelům hospodářských zvířat: dotace na zabezpečení stád před velkými šelmami a zcela nově i náhrada zvýšených nákladů při organizaci pastvy, ve kterém je mimo jiné uvedeno: „Řadu let jsou kompenzovány škody na hospodářských zvířatech způsobené velkými šelmami (vlk, rys, medvěd). V posledních letech jsou chovatelům hrazeny také náklady na realizaci preventivních opatření na ochranu hospodářských zvířat před útoky těchto predátorů. Průlomovou novinkou v případě vlka je pak úprava vyhlášky o náhradě újmy za ztížení hospodaření. Ta umožní chovatelům v místech, kde vlk žije, kompenzovat zvýšené náklady na organizaci zabezpečené pastvy – tedy například plat pro pastevece, údržbu oplocení, náročnější manipulaci se stádem či péči o pastevecké psy. Platí od začátku roku a chovatelé, kteří mají zabezpečené pastviny, mají nárok na kompenzaci zvýšených nákladů již za loňský rok. Vedle podpory pastvy od Státního zemědělského intervenčního fondu ve výši cca od 5500 do 8400 Kč za hektar pasené plochy po úpravě této vyhlášky mohou nově od AOPK ČR obdržet od 12 200 Kč do 4900 Kč/ha na zabezpečené pastviny v oblastech s opakovaným výskytem vlka.“

5.2 Historie a vývoj právní úpravy

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy je právním předpisem, který teprve poměrně nedávno přinesl potřebnou právní úpravu v oblasti, která do té doby v našem právním řádu upravena nebyla.

5.2.1 Zákony o myslivosti

Právní úprava náhrady škod působených volně žijícími živočichy se v našem právním řádu poprvé objevila v právních předpisech o myslivosti. Pomineme-li starší právní úpravy, je nejprve možno připomenout zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti. Tento zákon rozlišoval zvěř na užitkovou a škodlivou, resp. škodnou (§ 2 odst. 1). Mezi zvěří škodlivou (škodnou) srstnatou byli zařazeni mimo jiné i medvěd hnědý, rys, vlk, vydra, a mezi zvěří škodlivou (škodnou) pernatou byl zařazen mimo jiné i kormorán obecný. (KÁNSKÝ, 1948)

V § 24 zákona, kde byly v odstavci 1 pro vybrané druhy zvěře stanoveny doby lovu, byly v odstavci 2 uvedeny druhy zvěře, které jsou po celý rok hájeny, mezi nimi i medvěd, rys a vydra a fakticky také vlk jako zde nevyjmenovaný druh zvěře. Naproti tomu byly v § 24 odst. 3 vyjmenovány druhy zvěře, které nejsou hájeny, mezi nimi i kormorán.

Podle § 24 odst. 7 mohlo ministerstvo zemědělství měnit doby hájení určitých druhů zvěře, pokud to bylo odůvodněno místními poměry nebo aby „*nepoměrným rozmnožením některých druhů zvěře nebylo ohroženo provozování polního, lesního a rybničního hospodářství*“. Na základě tohoto ustanovení tedy mohlo ministerstvo zemědělství povolit např. lov jinak celoročně hájené vydry tam, kde působila významné škody rybničnímu hospodářství.

Pokud jde o škody způsobené zvěří, stanovil zákon v § 40 povinnost hradit pouze škodu, kterou na honebních pozemcích způsobila zvěř užitková. O náhradě škod způsobených zvěří škodlivou (škodnou) neměl zákon žádné ustanovení. Lze jen dovozovat, že pokud v době platnosti zákona došlo ke vzniku škody způsobené např. volně žijícím vlkem nebo medvědem na domácím zvířectvu, bylo to považováno za nahodilý vliv přírody a vzhledem k tomu že volně žijící živočichové nikomu nepatří, neměl se poškozený vůči komu domáhat náhrady škody, která mu vznikla.

Zákon č. 225/1947 Sb. byl zrušen a nahrazen zákonem č. 23/1962 Sb., o myslivosti, který nabyl účinnosti dnem 1. března 1962. Tento zákon rovněž rozlišoval zvěř na užitkovou a škodnou (§ 19 odst. 1). Mezi zvěří užitkovou srstnatou uváděl mimo jiné i losa evropského. Mezi zvěří škodnou srstnatou byli uvedeni mimo jiné i medvěd brtník, rys ostrovid, vlk a vydra říční, a mezi zvěří škodnou pernatou byl uveden mimo jiné také kormorán velký.

Podle prováděcí vyhlášky č. 25/1962 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře byli po celý rok hájeni los evropský, medvěd brtník a vydra říční, a v českých krajích také rys ostrovid a kormorán velký. Podle § 3 odst. 3 vyhlášky se však kormorán velký směl lovit po celý rok na plůdkových rybnících a na výtažnicích; na ostatních obhospodařovaných rybnících v českých krajích se směl lovit od 1. srpna do 30. listopadu. Vlk podle § 1 odst. 2 vyhlášky hájen nebyl.

Pokud jde o škody způsobené zvěří, předpokládal zákon v § 34 odst. 1 písm. b) v zásadě pouze náhradu škod, které byly způsobeny na honebních pozemcích zvěří užitkovou. Přesto, že byl los evropský zvěří užitkovou, byl celoročně hájen, a pokud způsobil škodu na polních plodinách dosud nesklizených nebo na lesních porostech, nemohl se poškozený domáhat náhrady škody vůči uživateli honitby.

Pokud jde o zvěř škodnou, tak podle § 34 odst. 3 zákona mělo tehdejší ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí stanovit, kdo a za jakých podmínek hradí škodu, kterou způsobil na včelstvech a domácím zvířectvu medvěd. Prováděcí vyhláška č. 24/1962 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o myslivosti

stanovila v § 29, že škodu, kterou způsobil na včelstvech a domácím zvířectvu medvěd, hradí stát. Poškozený musel vyčíslený požadavek na náhradu škody uplatnit u místního národního výboru, v jehož obvodu byla škoda způsobena, a to ve lhůtě pouhých tří dnů ode dne, kdy škoda vznikla, jinak pozbyl nárok na náhradu. Místní národní výbor měl požadavek prošetřit a se svým vyjádřením zaslat okresnímu národnímu výboru. Ten měl po projednání s tehdejší Československým mysliveckým svazem rozhodnout o přiměřené náhradě škody. Podle § 29 odst. 4 náhradu nepřiznal, jestliže poškozený neprokázal, že ke škodě došlo bez jeho zavinění. (ČECHURA, 2000). Následné změny provedené vyhláškami č. 59/1967 Sb. a č. 20/1988 Sb. zpřesnily, resp. doplnily, že náhrada se přizná, jestliže poškozený prokáže, že ke škodě došlo bez jeho zavinění, a jde-li o škody na domácím zvířectvu, bez zavinění osoby, které bylo zvíře svěřeno do opatrování.

Zákon č. 23/1962 Sb. byl několikrát novelizován. Podstatnou změnu přinesl s účinností od 1. června 1992 zákon č. 270/1992 Sb. Tato novela odstranila dělení zvěře (§ 19 odst. 1) na užitkovou a škodnou a zůstalo jen členění zvěře na srstnatou a pernatou. Výčet druhů zvěře se však nezměnil.

Změněn byl i § 34 odst. 3 zákona o myslivosti, který po novele stanovil, že škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány, hradí stát. Podrobnosti stanoví Ministerstvo financí, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem. Takový prováděcí předpis nebyl nikdy, resp. až do přijetí zákona č. 115/2000 Sb. vydán. Odborný komentář k tomu uvádí: „*U tohoto ustanovení nelze usuzovat, že by se týkalo jen škod způsobených právě jen losem, ale i jinými druhy zvěře, a to i na zvěři, rybách, na hospodářských zvířatech a včelstvech. Toto ustanovení je třeba vykládat historicky. Změna v ustanovení § 34 odst. 3 zákona provedená novelou (zákon č. 270/1992 Sb.) překryla původní text ustanovení, totiž hrazení škod způsobených medvědem na domácím zvířectvu a včelstvech ze strany státu. V současné době se již však kromě těchto škod objevují i další škody působené zvěří na „nezvěři“, například v Beskydech škody vlkem na ovčích, ale také na zvěři (zejména rysem). Není znám vážný důvod, proč ministerstva uvedená ve zmocnění v tomto ustanovení dosud nevydala prováděcí předpis k náhradě těchto škod.*“ (ČECHURA, 2000).

I přesto, že nebyla vydána prováděcí vyhláška o podrobnostech náhrady škody, byla v praxi v odůvodněných případech náhrada škody způsobená zvláště chráněnými živočichy státem nahrazována. Příkladem je náhrada škody způsobené rysem ostrovidem na ovčích, přiznaná poškozenému soudem ve věci, v níž Nejvyšší soud rozhodl, že v řízeních o náhradu

škody podle § 34 odst. 3 zákona o myslivosti jedná za stát ministerstvo financí (rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 2246/98).

Po novele zákona o myslivosti provedené zákonem č. 270/1992 Sb. byla novelizována i prováděcí vyhláška k zákonu o myslivosti. Nová vyhláška č. 134/1996 Sb.

- stanovila v § 5 odst. 1 doby lovu losa, rysa, medvěda, vlka, vydry a kormorána, ale současně v § 5 odst. 2 stanovila, že „*toto stanovení doby lovu nenahrazuje povolení a výjimky k lovu uvedených druhů zvěře podle předpisů o ochraně přírody a krajiny*“ s odkazem na zákon č. 114/1992 Sb.,

- neobsahovala však již žádné ustanovení týkající se náhrad škod způsobených zvěří.

Současný zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o druhy zvěře uvádí zvlášť druhy zvěře, které nelze lovit podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána (§ 2 písm. c) a druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem (§ 2 písm. d). Mezi druhy zvěře, které nelze lovit, uvádí zákon o myslivosti všechny druhy zvěře vyjmenované v § 3 zákona č. 115/2000 Sb., včetně kormorána velkého. V § 54 odst. 3 zákona o myslivosti pak je stanoveno, že škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány, hradí stát, s přímým odkazem na zákon č. 115/2000 Sb.

5.2.2 Zákony o ochraně přírody

Počátky ochrany přírody na našem území spadají do 19. století, kdy byla vyhlášena první chráněná území (Žofínský prales v roce 1838). První zákon na ochranu přírody však byl přijat až v roce 1956 jako zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody. Zákon byl poplatný době svého vzniku a v tehdejších společenskoekonomických podmínkách nebyl efektivním nástrojem ochrany přírody.

Zákon sice podle § 2 odst. 3 poskytoval zvláštní ochranu vzácným druhům živočichů, které se vyskytovaly jen vzácně anebo byly ve svém bytí ohroženy (§ 7), současně však v § 18 stanovil, že ustanovení tehdy platného zákona č. 225/1947 Sb., o myslivosti nejsou zákonem o státní ochraně přírody dotčena.

V roce 1992, ještě za trvání tehdejší Československé federace, přijala Česká národní rada zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon podstatně zvýšil a zefektivnil do té doby zcela nedostatečnou obecnou ochranu přírody. Vychází z předpokladu, že využívat přírodu, její složky a přírodní zdroje lze pouze při současném zabezpečení jejich účinné a důsledné ochrany. Stanoví proto četné základní povinnosti fyzických a právnických osob při využívání přírody a krajiny.

Zákon rozlišuje obecnou a zvláštní ochranu přírody. Obecná ochrana přírody je ochranou všech druhů rostlin včetně hub a živočichů před vyhubením (včetně snížení jejich genetické variability, vymizení dílčích populací, nebo zničení jejich ekosystému). Zvláštní ochrana přírody je dále rozlišena na územní a druhovou ochranu.

V § 48 odst. 1 zákon stanoví, že druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné. Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se podle stupně jejich ohrožení člení na:

- kriticky ohrožené,
- silně ohrožené,
- ohrožené.

Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů stanoví vyhláška ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. V příloze č. II vyhlášky je uveden seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin, a v příloze č. III vyhlášky je uveden seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů živočichů.

Mezi kriticky ohrožené druhy živočichů patří mimo jiné medvěd hnědý a vlk, a mezi silně ohrožené druhy živočichů patří mimo jiné bobr evropský, los evropský, rys ostrovid a vydra říční. Až do 1. dubna 2013, kdy nabyla účinnosti novela provedená vyhláškou č. 393/2012 Sb., byl mezi ohroženými druhy živočichů uveden mimo jiné i kormorán velký.

V § 50 zákona jsou stanoveny základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů. Neméně důležité je i ustanovení § 56 zákona, které upravuje povolování výjimek ze zákazů týkající se mimo jiné i zvláště chráněných živočichů. Obecně platí, že zmíněné výjimky ze zákazů lze povolit pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, a vždy na žádost toho, kdo chce uskutečnit škodlivý zásah.

Z hlediska tématu této bakalářské práce je třeba zmínit zejména ustanovení § 56 odst. 2 písm. b) zákona, podle něhož lze výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů povolit v zájmu prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku. Výjimka může být povolena též opatřením obecné povahy.

I přes komplexnost zákona, pokud jde o ochranu přírody a krajiny, je třeba konstatovat, že zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny otázku kompenzace škod způsobených volně žijícími živočichy ani jejich zvláště chráněnými druhy neupravoval a neupravuje.

Tento zákon také zajišťuje dodržování a směrnice Bernské úmluvy, kterou Česká republika ratifikovala 1.června 1998. Bernská úmluva, známá také jako Úmluva o ochraně evropských volně žijících rostlinných a živočišných druhů a přírodních stanovišť, je mezinárodní dohoda, která byla podepsána v roce 1979 ve městě Bern ve Švýcarsku. Tato úmluva se zaměřuje na ochranu a udržitelné využívání evropských druhů a jejich přirozených stanovišť a vstoupila v platnost v roce 1982.

5.2.3 Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Příspěvek k udržení a vytvoření přírodní rovnováhy v krajině je zásadním úkolem člověka, který ji vážně narušil a je proto povinen napravit tento stav. V duchu této základní myšlenky, a proto, že zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, otázku kompenzace škod způsobených volně žijícími živočichy ani jejich zvláště chráněnými druhy nijak neupravuje, bylo v roce 1999 rozhodnuto připravit zvláštní zákon, který by tuto mezeru v právní úpravě zacelil.

Vzhledem k tomu, že měl zákon, resp. návrh zákona spočívat v úpravě věci a problematiky, která dosud nebyla v právním řádu upravena, muselo podle čl. 3 Legislativních pravidel vlády předložení vlastního návrhu zákona předcházet vypracování věcného záměru. Věcný záměr zákona o náhradách škod způsobených některými zvláště chráněnými živočichy byl schválen usnesením vlády č. 193 ze dne 10. března 1999 (2).

Návrh zákona vycházel z předpokladu, že ohrožené druhy živočichů, které jsou zákonem o ochraně přírody a krajiny a prováděcí vyhláškou vymezeny jako zvláště chráněné druhy, musí být chráněny před usmrcováním, odchycem a dalšími aktivitami narušujícími jejich přirozený vývoj. Jde o druhy, v zájmu jejichž zachování probíhá řada záchranných programů, často na mezinárodní úrovni. Jako důsledek úspěšnosti těchto programů pak na některých místech, popřípadě v určitých obdobích dochází ke zvýšení početního stavu těchto druhů, z nichž některé mohou přinejmenším lokálně působit značné hospodářské škody. Mimoto může docházet i k tomu, že škodu mohou způsobit i nepřemnožené populace zvláště chráněných živočichů, nebo dokonce i jedinec daného druhu, který se náhodou v určitém regionu vyskytl (3).

Dalším východiskem návrhu zákona pak byla skutečnost, že náš právní řád výslovně neupravuje vlastnictví k volně žijícím živočichům, a to ani k těm zvláště chráněným. Za takového stavu pak je problém určit, kdo ponese odpovědnost za případnou škodu způsobenou volně žijícími zvláště chráněnými živočichy.

Z ustanovení § 1046 odst. 1 občanského zákoníku totiž vyplývá, že: „*Divoké zvíře je bez pána, dokud žije na svobodě.*“ Jde tedy o tzv. „*res nullius*“, věc ničí.

Konečně bylo třeba při přípravě návrhu zákona vzít v úvahu to, že jediným způsobem, jak předcházet vzniku škod působených zvláště chráněnými živočichy nemůže být snižování početních stavů těchto druhů, že však současně je třeba zajistit, aby stát hradil v určitém vymezeném rozsahu nejnaléhavější případy škod způsobených těmito druhy živočichů. Jen tak lze docílit toho, aby v souvislosti se způsobenou škodou nebylo voláno po likvidaci těchto živočichů a aby nedocházelo k jejich neregulovanému vybíjení.

Po projednání v obou komorách Parlamentu České republiky byl přijat zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, který nabyl účinnosti dnem 10. května 2000.

Zákon má tři části. V první části (Úvodní ustanovení) se v § 1 vymezuje předmět zákona, kterým je poskytování náhrad některých škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, a to za podmínek, v rozsahu a způsobem, které jsou tímto zákonem stanoveny.

Pro účely zákona jsou v § 2 vymezeny některé důležité pojmy a jejich obsah. Zde je zřejmě nejdůležitější pojem vymezené domestikované druhy zvířat. Jde o taxativní výčet vesměs hospodářských zvířat chovaných obvykle pro uspokojení potřeb nebo pro dosažení zisku jejich chovatele. Důvodová zpráva k návrhu zákona (3) k tomu uvádí, že „*vzhledem k tomu, že kvůli požadavku finanční únosnosti pro stát nebylo možno navrhnout odškodnění pro všechna domestikovaná zvířata, byla zvířata vybírána podle kritérií ekonomického významu jejich chovu a upřednostňovány byly v Čechách obvyklé druhy.*“

Důležité je vymezení pojmu škoda jako újmy způsobené vybraným zvláště chráněným živočichem, kterou stát nezpůsobil, ani nezavinil. V tomto smyslu se obsah pojmu škoda odlišuje od obvyklého pojetí, které používá občanské právo, resp. občanský zákoník.

Vybraní živočichové, za které bude stát hradit některé jimi způsobené škody, jsou vyjmenováni v § 3 zákona. Jde, resp. v době přijetí zákona šlo o vzácné a ohrožené živočichy, jejichž usmrcování je zakázáno. Náhrada jimi způsobených škod má sloužit jako pozitivní stimulace k dodržování tohoto zákazu, protože hrozba sankce za jeho porušení nemusí být v některých případech, zejména pokud daný druh živočicha působí opakovaně velké škody, dostatečnou motivací.

Zákon předpokládá nahrazování jen některých škod způsobených vybranými chráněnými živočichy. Výčet škod, které jsou podle zákona nahrazovány, je uveden v § 4, a již první novelou zákona byl jako nedostatečný rozšířen.

Druhá část zákona upravuje podmínky nároku na náhradu škody, rozsah náhrady škody a uplatnění nároku na náhradu škody. Podmínky pro přiznání nároku na náhradu škody jsou stanoveny v § 5 odst. 1 zákona. Aby se předešlo jakýmkoli pochybnostem nebo výkladovým nejasnostem, je v § 5 odst. 2 stanoveno, že podle zákona se nehradí škoda způsobená vybraným živočichem chovaným v zajetí člověka nebo uprchlým z tohoto zajetí, dále škoda způsobená vybraným živočichem fyzické osobě v rámci jejích pracovněprávních vztahů jako pracovní úraz, a konečně ani škoda vzniklá lovcí při lovu vybraného živočicha.

V ustanovení § 6 odst. 1 zákona se stanovují další podmínky pro přiznání náhrady škody. V této souvislosti je zdůrazněn význam uzavřeného objektu, definovaného v § 2 písm. f) s tím, že je legitimní požadovat po vlastnících domestikovaných zvířat, aby svůj majetek chránili alespoň obvyklým způsobem.

Další podmínky náhrady škody podle § 6 odst. 2 byly určeny zvláště jen kormorána velkého a vydru říční. Škoda způsobená vydrou se nahrazuje jen pokud jsou rybochovná zařízení opatřena proti vniknutí vydry.

Rozsah náhrady škody je upraven v § 7 zákona. Zvláště je v § 7 odst. 1 a 2 upravena náhrada škody na životě a zdraví, přičemž se vychází z občanskoprávních, popř. z pracovněprávních předpisů.

V § 7 odst. 3 je zmocňovací ustanovení, podle kterého způsob výpočtu výše škody podle tohoto zákona na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech a včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách nebo na lesních porostech stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou (viz dále).

Podle § 7 odst. 4 lze k prokázání výše škody použít též odborné posudky, popřípadě znalecké posudky. Takovými posudky musí být vždy prokázána výše škody způsobená na rybách kormoránem velkým nebo vydrou říční.

Postup při uplatnění nároku na náhradu škody stanoví § 8 až 10 zákona. Poškozený musí při uplatnění nároku na náhradu škody provést postupně dva kroky. Prvním krokem je ohlášení vzniklé škody orgánu ochrany přírody příslušnému podle místa, kde ke škodě došlo. Ohlášení musí poškozený provést do 48 hodin od zjištění škody (§ 8 odst. 1 zákona). Příslušným orgánem ochrany přírody je nyní obecní úřad obce s rozšířenou působností, na území chráněných

krajinných oblastí příslušné pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky a na území národních parků příslušná správa národního parku.

Druhým krokem je podání žádosti o poskytnutí náhrady škody (§ 8 odst. 2 zákona). Až do konce roku 2002 byly tyto žádosti předkládány okresnímu úřadu příslušnému podle místa, kde ke škodě došlo. Nyní předkládá poškozený žádost o poskytnutí náhrady škody příslušnému krajskému úřadu nebo Magistrátu hlavního města Prahy, došlo-li ke škodě na území hlavního města Prahy.

V § 8 odst. 3 jsou stanoveny lhůty, ve kterých musí poškozený požádat příslušný orgán o náhradu škody. Jde o prekluzivní lhůty (§ 8 odst. 5 zákona) stanovené specificky podle jednotlivých druhů škod. S výjimkou škody na zdraví jsou u ostatních druhů škod pro uplatnění práva na náhradu škody stanoveny zákonem dosti krátké subjektivní lhůty. Je tomu tak proto, že každý případ vzniku škody způsobené chráněným živočichem je třeba co nejdříve prošetřit, protože stopy a jiné důkazy v obvykle venkovních podmínkách velmi rychle mizí.

Podle § 9 odst. 1 zákona musí poškozený požádat o poskytnutí náhrady škody písemně. Náležitosti žádosti a doklady, které musí být k žádosti přiloženy, jsou uvedeny v příloze zákona. Jako nezbytné náležitosti musí být v žádosti uvedeny údaje identifikující osobu žadatele (poškozeného), dále popis příčin vzniku a rozsah škody, označení živočicha, který podle poznatků žadatele škodu způsobil a popis opatření, která žadatel učinil k zabránění vzniku škody. Konečně uvede též způsob, jakým mu má být náhrada škody uhrazena.

Vedle uvedených náležitostí musí být k žádosti přiloženy doklady dané povahou způsobené škody. V případě škody na životě nebo zdraví fyzické osoby se dokládá lékařská zpráva, popř. výpis z matriky vypovídající o příčině smrti. V případě napadení nebo usmrcení domestikovaných zvířat se k žádosti přikládá doklad nebo jiný důkaz o tom, že je žadatel jejich vlastníkem a potvrzení veterinárního lékaře o příčině úhynu zvířete. Toto potvrzení se nedokládá, jde-li o škody na rybách, dokládá se však – i když to příloha k zákonu nestanoví – výše nákladů vynaložených na veterinární ošetření (léčení) zraněných domestikovaných zvířat (§ 1 odst. 5 prováděcí vyhlášky č. 126/2021 Sb.).

Jde-li o škodu na rybách způsobenou kormoránem velkým nebo vydrou říční, musí být výše škody vždy doložena odborným nebo znaleckým posudkem a dokladem o uživatelském právu k rybníku nebo rybochovnému zařízení.

Jde-li o škodu na polních plodinách nebo na lesních porostech, musí být k žádosti připojen doklad o vlastnickém či jiném právu žadatele k pozemku, na němž škoda vznikla. Obvykle, ne však obligatorně musí být přiložen též odborný posudek nebo znalecký

posudek o příčině vzniku škody a o její výši, pokud k předložení takového posudku vyzve podle § 9 odst. 3 zákona poškozeného příslušný orgán a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

Neobsahuje-li žádost předepsané náležitosti nebo nejsou-li k ní přiloženy doklady a podklady uvedené v příloze zákona, vyzve příslušný orgán žadatele (poškozeného), aby chybějící údaje a podklady doplnil, a to nejpozději ve lhůtě 30 dnů dne, kdy žadatel výzvu k doplnění od příslušného orgánu obdržel. V této lhůtě může poškozený též upřesnit rozsah a výši požadované náhrady škody (§ 9 odst. 2 zákona). Toto ustanovení znamená faktické prodloužení jinak velmi krátkých subjektivních lhůt pro podání žádosti o náhradu škody stanovených v § 8 odst. 3 zákona.

Pokud žádost poškozeného neobsahuje předepsané údaje, doklady a podklady, a pokud nejsou tyto náležitosti a podklady poškozeným dodány ani po výzvě příslušného orgánu k jejich doplnění nebo předložení, pak se podle § 9 odst. 4 zákona poškozenému náhrada škody neposkytne. Tím ovšem není dotčena právo poškozeného domáhat se náhrady škody u soudu.

Místně příslušný orgán ochrany přírody, kterému podle § 8 odst. 1 zákona poškozený ohlásí vzniklou škodu, provede podle § 10 odst. 1 zákona neprodleně po ohlášení vzniku škody místní šetření, o kterém sepiše protokol a podle okolností zajistí vhodným způsobem i další důkazy. Protokol, popř. i další důkazy (fotodokumentace, videozáznam apod.) pak neprodleně předloží příslušnému orgánu.

V § 10 odst. 2 jsou uvedeny doklady a podklady, ze kterých vychází příslušný orgán při posuzování žádosti o náhradu škody. To, které doklady a podklady příslušný orgán využije, resp. které budou pro správné a úplné posouzení žádosti nezbytné, záleží na povaze škody a na okolnostech každého konkrétního případu. Jak vyplývá z odstavce 3 přílohy k zákonu, může příslušný orgán při posuzování žádosti o náhradu škody vycházet též z vlastního šetření na místě, kde škoda vznikla.

Jestliže příslušný orgán zjistí, že škodu způsobil vybraný živočich (§ 3 zákona), že jsou splněny všechny ostatní zákonem stanovené podmínky a nejsou-li žádné pochybnosti o vzniku škody a její výši, pak příslušný orgán podle § 10 odst. 3 zákona poškozenému náhradu škody zaplatí, a to do 4 měsíců ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody obdržel.

Uvedená lhůta 4 měsíců je lhůtou pořádkovou, s jejímž případným nedodržením nespojuje zákon žádné bezprostřední právní následky. Po jejím marném uplynutí však se může poškozený domáhat přiznání náhrady škody u soudu stejně jako ve všech případech, kdy příslušný orgán poškozenému požadovanou náhradu škody nezaplatí z jakýchkoli jiných důvodů (§ 10 odst. 4 zákona). Lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody u soudu činí jeden

rok ode dne, kdy byla žádost o náhradu škody příslušnému orgánu doručena. I tato lhůta je lhůtou prekluzivní.

Zákon v § 10 odst. 5 stanoví, že v řízení před soudem ve věcech náhrady škody způsobené vybranými živočichy jednají jménem státu krajské úřady, a jde-li o škodu vzniklou na území hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy. Pokud jde o místní příslušnost soudu, je podle § 85 odst. 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů je obecným soudem vyššího územně samosprávného celku okresní soud, v jehož obvodu mají sídlo jeho orgány. V úvahu přichází rovněž použití § 87 písm. b) občanského soudního řádu, podle kterého vedle obecného soudu žalovaného je příslušný také soud, v jehož obvodu došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu újmy, tzn. okresní soud v jehož obvodu došlo ke vzniku škody způsobené chráněným živočichem.

Ustanovení § 10 odst. 6 zákona o tom, že přizná-li náhradu škody soud, zaplatí příslušný orgán poškozenému přiznanou výši náhrady škody ve lhůtě určené pravomocným rozhodnutím soudu samozřejmě nevyklučuje právo příslušného orgánu podávat v soudním řízení opravné prostředky vždy, když bude rozhodnut soudu považovat za nesprávné.

Třetí část zákona obsahuje společná a závěrečná ustanovení. Jsou důležitá, protože stanoví, že

- pokud není stanovena zvláštní úprava v tomto zákoně, podpůrně zde platí občanský zákoník, nyní tedy zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (§ 11 odst. 1 zákona), a

- na postup příslušných orgánů podle tohoto zákona se nevztahuje správní řád, nyní tedy zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (§ 11 odst. 2 zákona).

Pokud jde o občanský zákoník, přichází v úvahu podpůrné použití pouze některých ustanovení o náhradě škody, např. ustanovení § 2955 o tom, že nelze-li výši náhrady škody přesně určit, určí ji podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud.

Pokud jde o správní řád, pak i když se na postup příslušných orgánů podle tohoto zákona se správní řád nevztahuje, lze předpokládat, že např. příslušný orgán ochrany přírody sepíše protokol podle § 10 odst. 1 zákona s náležitostmi podle § 18 odst. 2 správního řádu.

Důležité je rovněž ustanovení § 11 odst. 4 zákona o tom, že finanční prostředky na náhrady škod a na činnost příslušných orgánů podle tohoto zákona se těmto orgánům poskytují ze státního rozpočtu.

5.2.4 Prováděcí vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb. a č. 126/2021 Sb.

Na základě zmocnění uvedeného v § 7 odst. 3 zákona byla vydána vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech, která nabyla účinnosti dnem 13. října 2000. Tato vyhláška byla mimořádně stručná, odkazovala na obvyklou cenu zvířat a věcí a na tržní cenu polních plodin. Výše škody na lesních porostech se měla stanovit podle vyhlášky č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. Z praktického hlediska byla vyhláška č. 360/2000 Sb. jen velmi rámcovým návodem na to, jak stanovit výši škody. Také proto byla výše škody ve většině případů dokládána odbornými, popřípadě znaleckými posudky tak, jak to předpokládá § 7 odst. 4 zákona. Výše škody na rybách způsobená kormoránem velkým nebo vydrou říční musí být dokonce doložena odborným nebo znaleckým posudkem ve všech případech.

Vyhláška č. 360/2000 Sb., která byla pro potřeby praxe zcela nedostatečná, byla zrušena a nahrazena vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 126/2021 Sb., o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, jež nabyla účinnosti dnem 1. dubna 2021 a platí i nyní. Tato vyhláška upravuje v § 1 způsob výpočtu výše škody způsobené na vymezených domestikovaných zvířatech a psech sloužících k jejich hlídání. Odkazuje na přílohu č. 1 k vyhlášce, podle níž se výše škody určí jako součet obvyklé ceny (ceny, která by byla dosažena při prodeji obdobného vymezeného domestikovaného zvířete v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni vzniku škody) domestikovaného zvířete a nákladů vynaložených na neškodné odstranění usmrceného zvířete. Při poranění vymezeného domestikovaného zvířete nebo psa sloužícího k jeho hlídání se poskytuje náhrada účelně vynaložených nákladů souvisejících s veterinárním ošetřením a léčbou zvířete.

Podle § 2 vyhlášky se výše škody při zničení včelstva určí jako obvyklá cena včelstva. Vyhláška neupřesňuje způsob určení výše škody na včelařském zařízení, i když i tato škoda se podle § 4 písm. e) zákona nahrazuje.

Podle § 3 vyhlášky se také výše škody na rybách určí jako cena obvyklá s tím, že náhrada škody na rybách náleží nejvýše do částky odpovídající celkové ceně nasazených ryb. Způsob výpočtu výše škody způsobené na rybách vydrou říční se určí podle přílohy č. 2 vyhlášky s tím,

že v příloze uvedený způsob výpočtu se obligatorně použije při zpracování odborného nebo znaleckého posudku (§ 7 odst. 4 zákona).

Výše škody na nesklizených polních plodinách a travních porostech se podle § 4 vyhlášky určí podle tržních cen daných polních plodin, dosažených v předchozí sklizni.

Výše škody na trvalých porostech se podle § 5 odst. 1 vyhlášky určí podle předpisů o oceňování majetku a výše škody na lesních porostech se podle § 5 odst. 2 určí podle vyhlášky upravující výpočet výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

Konečně podle § 6 vyhlášky se výše škody při zničení včelařského zařízení, uzavřeného objektu nebo movité věci v uzavřeném objektu určí jako obvyklá cena téže věci nebo objektu. Při částečném poškození se výše škody určí na základě účelně vynaložených nákladů na odstranění následků poškození.

6 Popis vývoje právní úpravy až do současnosti, novely zákona

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, nabyl účinnosti dnem 10. května 2000. Zkušenosti s prvními případy uplatnění tohoto zákona v praxi však odhalily některé zjevné nedostatky zákona, zejména to, že zákon neumožňuje nahradit všechny škody, které zvláště chránění živočichové mohou v konkrétních případech působit, resp. způsobit. Proto bylo již poměrně brzy nutno přistoupit k novelizaci zákona.

6.1 Zákon č. 476/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.

Zákon č. 476/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

První změna zákona byla provedena zákonem č. 476/2001 Sb., jenž nabyl účinnosti dnem 31. prosince 2001. Tento zákon byl předložen do legislativního procesu jako senátní návrh, tzn. jako návrh vypracovaný skupinou několika senátorů. Předložení návrhu zákona bylo vyvoláno čerstvými praktickými zkušenostmi, konkrétně škodami způsobenými medvědem v Beskydech na jaře roku 2001, kdy se ukázalo, že zvláště chráněný živočich (v tomto případě medvěd hnědý) působí prokazatelně i škody, které zákon za stávajícího znění neumožňuje nahradit. Jde zejména o škody na tzv. uzavřených objektech [§ 2 písm. f) zákona] a na trvalých porostech rostoucích v uzavřených objektech, popř. i na drobných stavbách a na movitých věcech nacházejících se v uzavřených objektech (4).

Je možno konstatovat, že změna zákona provedená zákonem č. 476/2001 Sb., je ze všech osmi dosavadních změn zákona věcně nejrozsáhlejší a obsahově nejdůležitější.

Především byl doplněním § 4 rozšířen předmět náhrady škody, a to tak, že se nahrazuje škoda způsobená vybraným zvláště chráněným živočichem

- z dosavadních pouze lesních porostů na všechny trvalé porosty (§ 4 písm. g),
- na uzavřených objektech,
- na movitých věcech v uzavřených objektech.

V bezprostřední návaznosti na uvedené doplnění § 4 byl doplněn také § 6 o nový odstavec 4, který umožnil poskytnout náhradu škody i v případě, že škoda na uzavřeném objektu nebyla způsobena přímo vybraným zvláště chráněným živočichem (např. poškozením nebo zničením drobné stavby v uzavřeném objektu medvědem), ale způsobila ji vymezená domestikovaná zvířata (§ 2 písm. a) v důsledku napadení zvláště

chráněným živočichem (např. poškození ohrady v důsledku kopání koní napadených vlkem nebo medvědem).

Uvedené změny se promítly i do dalších ustanovení zákona, konkrétně pokud jde o způsob výpočtu výše škody (§ 7 odst. 3) a obsah žádosti o poskytnutí náhrady škody (§ 8 odst. 3 písm. d), a obdobně též v příloze zákona v bodu 2. písm. f), podle něhož napříště k žádosti o náhradu škody žadatel (poškozený) připojuje doklad o vlastnickém nebo jiném právu k věci movité nebo nemovité, na níž ke škodě došlo, jde-li o škodu na nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech nebo movitých věcech v uzavřených objektech.

Lze shrnout, že novelou zákona provedenou zákonem č. 476/2001 Sb., byl zpřesněn a doplněn zákon tak, aby lépe odpovídal potřebám praxe a umožňoval náhradu prakticky všech škod, které mohou poškozené subjekty v důsledku působení zvláště chráněných živočichů utrpět.

6.2 Zákon č. 320/2002 Sb.

Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Druhou změnu zákona přinesl zákon č. 320/2002 Sb. Soustava orgánů státní správy, jejíž základní složkou byly až do svého zrušení, tedy až do konce roku 2002 okresní úřady, se zásadně změnila v důsledku reformy územní veřejné správy, která byla dokončena na konci roku 2002. Základním cílem reformy územní veřejné správy byla její decentralizace a dekoncentrace. Proto byly v rámci této reformy přesunuty kompetence veřejné správy, které dosud měly státní správní úřady (tzn. především okresní úřady) na územní samosprávné celky (obce a kraje), ať již do jejich samostatné působnosti nebo do tzv. přenesené působnosti výkonu státní správy (5).

Zákonem č. 320/2002 Sb. byla dosavadní působnost okresních úřadů ve věci poskytování náhrad způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (§ 8 odst. 2) převedena na krajské úřady. Jedná se o činnost, resp. působnost, jež by měla nadále být na středním článku řízení. Kraje budou tuto činnost vykonávat v přenesené působnosti (§ 10 odst. 7) a finanční prostředky na poskytování náhrad jim budou poskytovány ze státního rozpočtu (§ 11 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb.).

Státní správu, jejíž výkon byl svěřen orgánům kraje (zde konkrétně krajským úřadům) vykonávají kraje jako svou přenesenou působnost (§ 10 odst. 7 zákona). Kraje jsou při výkonu státní správy správním obvodem (§ 2 odst. 2 KZř).

Orgány kraje vykonávají na svém území přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zákon (§ 29 odst. 1 KZř). Při výkonu přenesené působnosti se orgány kraje řídí při vydávání nařízení kraje (§ 7 KZř) zákony a jinými právními předpisy, v ostatních případech též usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti (§ 86 a násl. KZř).

Úředníci krajského úřadu, jejichž prostřednictvím zajišťuje krajský úřad výkon státní správy v přenesené působnosti, musí prokázat zvláštní odbornou způsobilost (§ 21 odst. 1 ÚřÚSC). Výkon přenesené působnosti svěřené orgánům krajů (krajským úřadům) kontrolují příslušná ministerstva nebo jiné ústřední správní úřady (§ 86 odst. 1 KZř).

6.3 Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb.

Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 115/2000 Sb. byl novelizován také poslaneckým pozměňovacím návrhem předloženým a následně i přijatým při projednávání návrhu změny plemenářského zákona v zemědělském výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v prosinci 2005. Tímto pozměňovacím návrhem byla v § 2 písm. d) zákona doplněna slova „*a rovněž ryby v rybářských revírech*“. Tato novela nabyla účinnosti dnem 14. dubna 2006 a přesto, že se fakticky týkala pouze škod na rybách, přinesla v praxi velmi brzy nemalé výkladové a aplikační problémy.

Je zřejmé, že tato změna, resp. doplnění zákona sledovala rozšíření možnosti subjektů zabývajících se chovem ryb dosáhnout na základě zákona č. 115/2000 Sb. náhrady škody i v případech, kdy je vydra říční nebo kormorán velký způsobí nejen v rybochovných zařízeních vyjmenovaných před novelou v § 2 písm. d) zákona, ale i v rybářských revírech. To samo o sobě bez bližšího upřesnění nebo zdůvodnění vyvolalo u mnohých uživatelů rybářských revírů klamný dojem, že se lze domáhat náhrady škody i za ryby ulovené zvláště chráněnými živočichy v tekoucích vodách. Naproti tomu zaznívaly námitky spočívající v tom, že vlastnictví k rybám v tekoucích vodách není možné, resp. že ztráta dosud neulovených ryb

žijících ve vodních tocích tím, že je zkonsumovala vydra, nemůže představovat snížení majetkového stavu oprávněného subjektu rybářského práva.

Otázka aplikace a praktických důsledků této novely zákona se stala předmětem soudních sporů, ve kterých se subjekty vykonávající rybářské právo v rybářských revírech domáhaly vůči státu náhrady škody způsobené v rybářských revírech na tekoucí vodě vydrou říční. Nejvyšší soud České republiky rozsudkem sp. zn. 25 Cdo 3335/2013 ze dne 24. března 2015 potvrdil rozsudky nižších soudů, které zamítly žalobu rybářů o náhradu škody. V odůvodnění Nejvyšší soud uvedl mimo jiné, že „*Sousloví a rovněž ryby v rybářských revírech*“, které bylo do § 2 písm. d) zák. č. 115/2000 Sb. s účinností od 14. dubna 2006 vloženo čl. VIII zák. č. 130/2006 Sb., je třeba vykládat v souvislosti s právní úpravou rybářského revíru v zákoně o rybářství. Pak je ovšem zřejmé, že změna přináší zpřesnění dosavadního zákonného textu, nikoliv jeho rozšíření. Rybářským revírem totiž může být ve smyslu § 2 písm. e) a § 4 odst. 1 zák. č. 99/2004 Sb., o rybářství, jak vodní tok, tak rybník, jezero nebo jiná uzavřená vodní plocha. Nová úprava tedy lépe vystihuje podstatu institutu náhrady škody na rybách tím, že ji neomezuje jen na ryby umístěné v zařízeních vyjmenovaných v části věty před středníkem, nýbrž sem zahrnuje i ryby v rybářských revírech, aniž by ovšem slevovala z principu, že škoda může vzniknout jen tomu, kdo je vlastníkem dotčené věci. Při posuzování nároku na náhradu škody způsobené vybraným živočichem ve smyslu zákona č. 115/2000 Sb. (např. vydrou říční, jako je tomu v posuzovaném případě), je proto i nadále zapotřebí rozlišovat, zda jde o ryby žijící v rybářském revíru, jehož vodní plochy či toky mají takový charakter (nebo tak jsou uzpůsobeny), že v nich lze ryby chovat a že mohou být majetkem poškozené osoby [§ 2 písm. b) zák. č. 115/2000 Sb.], nebo zda jde o ryby žijící volně. V případě volně žijících ryb se právní teorie i soudní praxe shodují na závěru, že jde o věc ničí (*res nullius*) a vlastnické právo k nim proto vzniká až jejich ulovením, jakožto originálním způsobem nabytí vlastnického práva (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2004. sp. zn. 25 Cdo540/2003, č. 6/2006 sbírky). V takovém případě není rozhodující, že jde o rybu v rybářském revíru, neboť chybí podstatný znak vzniku škody, který se váže ke snížení majetkového stavu vlastníka.

„Je proto zřejmé, že ztráta dosud neulovených ryb žijících ve vodních tocích způsobená tím, že je zkonsumovala vydra, nemůže ani po novele zákona č. 115/2000 Sb., účinné od 14. dubna 2006 představovat snížení majetkového stavu nositele rybářského práva, který ryby k okamžiku jejich ztráty nevlastnil (jejich hodnota netvořila jeho majetkový stav), neboť je ulovením nenabyl do svého vlastnictví.“ (KŘÍŽOVÁ, 2021)

Citovaný rozsudek Nejvyššího soudu České republiky byl následně potvrzen i usnesením Ústavního soudu České republiky zn. II. ÚS 1845/15 ze dne 31. srpna 2015. Ústavní soud v odůvodnění svého usnesení konstatoval mimo jiné, že „*ani rozšíření významu legislativní zkratky „ryby“ podle ustanovení § 2 písm. d) zákona č. 115/2000 Sb. i na „ryby v rybářských revírech“, nic nemění na skutečnosti, že volně žijící živočichové včetně ryb v rybářských revírech, jsou věci ničí, k nimž se vlastnické právo nabývá až ulovením. U stěžovatele proto nemohlo dojít ke vzniku jím tvrzené škody, neboť zmenšením počtu ryb, které nejsou v jeho vlastnictví, se nesnížila hodnota jeho majetku. Odvolací soud, který se závěry soudu prvního stupně ztotožnil, k tomu dodal, že k poskytnutí náhrady podle zákona č. 115/2000 Sb. nepostačuje rybářské právo, protože podle přílohy zákona je nezbytnou součástí žádosti poskytnutí náhrady škody mimo jiné doklad nebo jiný důkaz o vlastnické právu k rybám.*“ (1)

6.4 Zákon č. 227/2009 Sb.

Zákon č. 227/2009 Sb., zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

Zákon č. 227/2009 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. července 2010, byl vydán v návaznosti na přijetí zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech a obsahoval změny a doplnění více než sto devadesáti zákonů. Cílem zákona o základních registrech a navazujících změn četných zákonů provedených zákonem č. 227/2009 Sb. bylo vytvořit takový systém, který povede vybrané údaje (tzv. referenční údaje) k občanům České republiky a cizincům, kterým bylo podle zvláštního právního předpisu vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky a sdílení a závazné využívání těchto údajů orgány veřejné moci tak, aby fyzické osoby nebyly povinny stejné údaje orgánům veřejné moci opakovaně dokládat.

Změnou provedenou zákonem č. 227/2009 Sb. byl do zákona vložen nový § 10a, podle kterého měly být orgánům uvedeným v § 10 zákona, tzn. místně příslušným orgánům ochrany přírody a příslušným krajským úřadům poskytovány vyjmenované referenční údaje ze základního registru obyvatel.

Vložený § 10a zákona byl s účinností od 1. února 2022 zrušen zákonem č. 261/2021 Sb. (viz dále).

6.5 Zákon č. 197/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.

Zákon č. 197/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 197/2017 Sb. byl připraven, předložen, projednán a posléze i přijat jako návrh skupiny poslanců, který byl reakcí na to, že byl kormorán velký vyňat ze seznamu zvláště chráněných, resp. ohrožených druhů živočichů. Stalo se tak změnou vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, provedenou vyhláškou č. 393/2012 Sb. Touto vyhláškou, která nabyla účinností dnem 1. dubna 2013, byl z její přílohy č. III, části 3. (seznam ohrožených druhů) vypuštěn kormorán velký, protože přestal existovat celospolečenský zájem na jeho ochraně.

Vypuštěním kormorána velkého ze seznamu ohrožených druhů došlo k tomu, že podzákoným předpisem (vyhláškou) byl změněn záměr zákonodárce uvedený v předpisu vyšší právní síly, tedy v zákoně č. 115/2000 Sb. K odstranění tohoto závažného nesouladu bylo třeba vypustit kormorána velkého ze seznamu vybraných živočichů vyjmenovaných v § 3 zákona.

Zákon č. 197/2017 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2018, současně v čl. II vymezil přechodné období, ve kterém budou škody způsobené kormoránem velkým i nadále hrazeny státem. Bylo stanoveno, že náhrada škody způsobená kormoránem velkým na rybách od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2019 se hradí do výše 100 % prokazatelně způsobené škody a od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020 do výše 80 % prokazatelně způsobené škody, a to za podmínek, v rozsahu a způsobem, které jsou stanoveny zákonem č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tzn. do 1. ledna 2018. Zákonodárce přitom, jak je patrné důvodové zprávy k návrhu zákona č. 197/2017 Sb. (6), vycházel z předpokladu, že během uvedeného tříletého přechodného období budou nastartovány procesy, které povedou k postupnému snižování predačního tlaku kormorána velkého na obsádky rybníků a rybího společenstva v rybářských revírech.

Jak se následně ukázalo, byl zákon č. 197/2017 Sb. novelou nefunkční (viz dále) a jako mylný se dosud jeví i zmíněný předpoklad postupného snižování stavů kormorána velkého.

6.6 Zákon č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.

Zákon č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

Také zákon č. 100/2019 Sb. byl předložen jako návrh skupiny poslanců. Cílem návrhu bylo pokud možno urychleně odstranit nedostatky předchozí novely, provedené zákonem č. 197/2017 Sb. Ukázalo se totiž, že pouhé vypuštění kormorána velkého ze seznamu vybraných živočichů vyjmenovaných v § 3 zákona nestačí, protože převládl právní názor, že taková novela je sporná a nevyplývá z ní jasná, resp. jednoznačná odpovědnost státu za škody ve smyslu zákona č. 115/2000 Sb. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 100/2019 Sb. dokonce uvádí, že Ministerstvo financí s odkazem na to, že jde o novelu právně spornou, odmítlo proplácet na jejím základě jakékoli náhrady (7).

Předkladatelé návrhu zákona odůvodnili návrh mimo jiné konstatováním, že v případě kormorána velkého dosud přetrvávají negativní důsledky jeho dlouhodobé ochrany ze strany Ministerstva životního prostředí, které jej ponechávalo dlouho zařazeného mezi zvláště chráněnými živočichy, ačkoli důvod jeho ochrany pominul.

Aby byly do budoucna odstraněny jakékoli pochybnosti nebo aplikační nejasnosti, bylo zákonem č. 100/2019 Sb. doplněno

- ustanovení § 1 odst. 1 a § 2 písm. b) o slova „*nebo škoda způsobená kormoránem velkým v letech 2018, 2019 a 2020*“,

- ustanovení § 5 odst. 1 větou „*V případě škody na rybách způsobené kormoránem velkým v letech 2018, 2019 a 2020 se splnění podmínky, že živočich byl v době, kdy ke škodě došlo, živočichem zvláště chráněným podle zvláštního právního předpisu, nevyžaduje.*“,

- ustanovení § 7 o nový odstavec 5 o tom, že při škodě na rybách způsobené kormoránem velkým se bude hradit v letech 2018 a 2019 100 % škod a v roce 2020 jen 80 % škod tak, jak to předpokládal zákon č. 197/2017 Sb.,

- přechodné ustanovení, kterým byla stanovena odlišná lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené kormoránem velkým v období od 1. ledna 2018 do dne nabytí účinnosti zákona č. 100/2019 Sb. tak, aby mohl být nárok uplatněn zpětně i za období před nabytím účinnosti zákona č. 100/2019 Sb., tedy před 9. dubnem 2019. Podle přechodného ustanovení musel být nárok na náhradu škody uplatněn do 6 měsíců ode dne účinnosti zákona.

Předkladatelé návrhu zákona v důvodové zprávě zopakovali, že návrh vychází z předpokladu, že během uvedeného přechodného tříletého období (tzn. v letech 2018 až 2020) budou nastartovány procesy, které povedou k postupnému snižování predančního tlaku kormorána velkého na obsádky rybníků a rybího společenstva v rybářských revírech a budou tak odstraněny nejzávažnější problémy spojené s jeho přemnožením v důsledku dlouhodobé a nedůvodné ochrany tohoto druhu ze strany Ministerstva životního prostředí. Tento předpoklad se však nepodařilo naplnit.

6.7 Zákon č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.

Zákon č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 50/2021 Sb. je třetím poslaneckým návrhem změny zákona, týkajícím se výhradně škod působených na rybách kormoránem velkým. V tomto smyslu navazuje na zákony č. 197/2017 Sb. a č. 100/2019 Sb., které změnilly a doplnily zákon č. 115/2000 Sb. tak, že ze seznamu vybraných zvláště chráněných druhů uvedených v § 3 zákona byl kormorán velký vyškrtnut a zároveň bylo zavedeno pro tento druh přechodné tříleté období (2018 až 2020), ve kterém byly škody způsobené tímto živočichem i nadále hrazeny státem.

Předkladatelé návrhu zákona konstatovali, že nebyl naplněn předpoklad snižování predančního tlaku kormorána velkého na rybí populace a že i v našich podmínkách dosud přetrvávají negativní důsledky dlouhodobé (několik desetiletí trvající) a neodůvodněné ochrany kormorána velkého ze strany orgánů Evropské unie i jednotlivých členských států. Kormorán velký i nadále požívá v celé Evropské unii stejného stupně ochrany jako tzv. volně žijící pták (v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků), důsledkem čehož celoevropská populace tohoto druhu je i nadále přemnožená a každoroční počet migrujících jedinců kormorána velkého na území České republiky se pohybuje v desítkách tisíc jedinců, přičemž 10 až 15 tisíc jedinců v České republice každoročně přezimuje.

Z naznačených důvodů považovali předkladatelé návrhu zákona za nezbytné, aby právnímu režimu náhrad škod podle zákona č. 115/2000 Sb. byl i nadále kromě druhů vybraných živočichů uvedených v § 3 zákona podřízen i kormorán velký, protože tento druh působí, a i nadále bude působit škody na rybách a není předpoklad, že by v nejbližší době došlo k radikálním změnám vedoucím ke snížení jeho přemnožené populace. Mimoto bylo

deklarovaným cílem návrhu zákona také zajištění podmínek pro hrazení škod působených kormoránem velkým v období 2021 až 2023 (8).

Změna zákona se dotkla ustanovení § 1, 2, 4 a 5 zákona, kde byla čísla 2018, 2019 a 2020 nahrazena čísly 2021, 2022 a 2023. V § 7 byl jako obsoletní (překonáný) zrušen odstavec 5 a v § 10 odst. 3 věta první byl v zájmu posílení právní jistoty vedle vybraných živočichů doplněn i kormorán velký. Přechodným ustanovením bylo stanoveno, že v případě škody způsobené na rybách kormoránem velkým v roce 2020 se náhrada poskytne postupem podle zákona ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 50/2021 Sb., tedy před 1. dubnem 2021.

6.8 Zákon č. 261/2021 Sb.

Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci.

Zatím poslední změna zákona č. 115/2000 Sb. byla provedena zákonem č. 261/2021 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. února 2022. Tento zákon přináší jen velmi stručnou změnu spočívající v tom, že se § 10a zákona zrušuje.

Jak vyplývá z důvodové zprávy, jde o zákon vydaný v návaznosti na zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, který zavádí novou koncepci využívání údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů. Tato nová koncepce využívání údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů znamená mimo jiné, že pro využívání osobních údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů se nově namísto výslovně stanovené množiny osobních údajů, vymezené v jednotlivých zákonech (např. § 10a zákona), navrhuje využívání osobních údajů v rámci agendy jako takové a v rozsahu ohlášení této agendy. Rozsah osobních údajů tak již nebude explicitně stanoven zákony upravujícími jednotlivé agendy, ale bude stanoven ohlašovatelem agend při ohlášení agendy, v rámci, které budou osobní údaje zpracovávány.

7 Výskyt a početní stavy vybraných živočichů na území České republiky

Důvodová zpráva k návrhu zákona, který byl následně přijat jako zákon č. 115/2000 Sb. (7), obsahuje přílohu, ve které jsou mimo jiné i odhadované počty vybraných živočichů a jejich rozšíření na území České republiky. Současně jsou zde vyčísleny škody působené jednotlivými druhy vybraných živočichů, tedy těch chráněných živočichů, kteří jsou, resp. v té době byli zařazeni v § 3 návrhu zákona jako tzv. vybraní živočichové. Pro účely této práce je vhodné a účelné připomenout, s jakými počty vybraných živočichů a s jakými částkami náhrady škody počítal předkladatel návrhu zákona v době, kdy byl zákon projednáván, a porovnat to se stávajícím stavem.

7.1 Výskyt a početní stavy vybraných živočichů v době přijetí zákona

Ve zmíněné příloze důvodové zprávy, zpracované v době přípravy a projednávání návrhu zákona, tedy ve druhé polovině roku 1999 byli postupně uvedeni:

- **medvěd hnědý**, o němž se uvádí, že celkový počet jedinců daného druhu na území České republiky pravděpodobně nepřesahuje 5 kusů a že ke střetu medvěda s hospodářskými zvířaty ani včelstvy téměř nedochází. Je zmíněno několik případů škod na včelstvech z let 1993 až 1997. Pro hrazení škod způsobených medvědem hnědým počítal návrh zákona s částkou cca 100 000,- Kč ročně;
- **vlk obecný**, o němž se uvádí, že jde o vzácný druh ojediněle zabíhající na území České republiky ze Slovenska a Polska. Výjimečně se objevují jednotlivé kusy v Beskydech, nebo i na Šumavě. Při současném stavu vlčí populace lze předpokládat jen minimální škody na ovcích. Pro hrazení škod způsobených vlkem počítal návrh zákona s částkou cca 100 000,- Kč ročně;
- **rys ostrovid**, o němž se uvádí, že v České republice žije volně asi 100 až 150 jedinců, a že v letech 1993 až 1997 bylo v jižních a západních Čechách rysem usmrceno ročně v průměru 11 kusů ovcí a 1 až 2 kusy skotu. Pro hrazení škod způsobených rysem ostrovidem počítal návrh zákona s částkou cca 1 500 000,- Kč ročně;

- **bobr evropský**, o němž se uvádí, že oblast jeho pravidelného výskytu na území České republiky se rozšiřuje a že celkový počet jedinců je odhadován na 300 kusů. Působí škody jak v zemědělství, tak i v lesním hospodářství. Pro hrazení škod způsobených bobrem evropským počítal návrh zákona s částkou cca 500 000,- Kč ročně;
- **vydra říční**, o níž se uvádí, že je jí osídleno asi 28 % území České republiky a že v dané době se jejich počet odhaduje na 600 až 700 vyder. Za den sežere vydra zhruba 1 kg ryb. Zřejmě i proto je v příloze uvedeno, že celkovou výši škod způsobených vydrou říční lze odhadnout na 8 400 000,- Kč ročně;
- **kormorán velký**, o němž se uvádí, že se podle zákona bude hradit pouze škoda způsobená hnízdními populacemi kormoránů, které se vyskytují pouze na Třeboňsku a na jižní Moravě (celkem cca 200 párů). Roční výše škod způsobených kormoránem velkým, které budou hrazeny podle zákona, byla odhadována na cca 2 000 000,- Kč;
- **los evropský**, o níž se uvádí, že početnost losa na území státu se odhaduje na 20 až 30 exemplářů, a že není pravděpodobné, že se bude v nejbližších letech zvyšovat. Výši škod způsobených losem, a to obvykle okusem menších stromků lze odhadnout na 100 000,- Kč.

Celková odhadovaná roční výše škod, která by měla být hrazena podle zákona, činila v době, kdy byl zákon projednáván a přijímán, částku 12 700 000,- Kč. Již tehdy se počítalo s rezervou pro případné navýšení náhrad v částce 900 000,- Kč. Celkem tedy byl předpokládán rozpočtový dopad po přijetí zákona odhadován na 13 600 000,- Kč.

7.2 Výskyt a početní stavy vybraných živočichů v současné době

Po dvaceti třech letech platnosti zákona č. 115/2000 Sb. je jistě na místě úvaha nad dalším vývojem početních stavů vybraných živočichů a jimi působených škod na území České republiky. Podle aktuálních údajů shromážděných z různých zdrojů, které lze označit za objektivní a spolehlivé (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Hnutí DUHA a další), je zřejmé, že v případě některých vybraných živočichů došlo k podstatnému nárůstu jejich početních stavů a v důsledku toho i jimi působených škod.

Kormorán velký (Phalacrocorax carbo)

Kormorán velký je rybožravý pták, který se u nás ještě v nedávné minulosti vyskytoval spíše sporadicky. Svědčí o tom např. to, že v českém zemském zákonu č. 39/1870 čes. z. z. o ochraně několika druhů zvířat zemědělství užitečných není uveden v žádné ze tří příloh, zatímco v obdobném moravském zemském zákonu č. 14/1913 mor. z. z. o ochraně ptáků pro zemědělství užitečných a jiných obecně prospěšných zvířat je kormorán uveden v příloze B, tedy mezi škodlivými ptáky, které chytat a usmrctvat „*je podle ustanovení obsažených v honebně-policejních, pokud se týče rybářsko-policejních předpisů každého času dovoleno*“ (§ 2 zákona).

Také v pařížské mezinárodní Úmluvě ze dne 19. května 1902 o ochraně užitečného ptactva v zemědělství, ratifikované Československem v březnu 1924 a vyhlášené pod č. 205/1924 Sb. (KÁNSKY, 1948) je kormorán uveden v seznamu č. 2 mezi škodlivými ptáky (ptactvo škodlivé místnímu zemědělství).

Přes odpor rybářských organizací byl kormorán velký v roce 1992 Ministerstvem životního prostředí prohlášen za ohrožený druh (příloha č. III část 3. vyhlášky č. 395/1992 Sb.). Tento stav trval až do 1. dubna 2013, kdy byl kormorán velký ze seznamu ohrožených druhů vypuštěn.

Poslaneckou novelou zákona č. 115/2000 Sb., provedenou zákonem č. 197/2017 Sb. bylo sice akceptováno vypuštění kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných živočichů, ale současně bylo stanoveno tříleté přechodné období, během kterého měly být náhrady škod způsobených kormoránem dále poskytovány podle zákona č. 115/2000 Sb. Další poslaneckou novelou provedenou zákonem č. 50/2021 Sb. bylo stanoveno, že se podle zákona č. 115/2000 Sb. poskytují náhrady škod způsobených kormoránem velkým i v letech 2021, 2022 a 2023.

Je zřejmé, že kormorán velký se bude na území České republiky v hojném počtu vyskytovat i po roce 2023. Poskytování náhrad škod působených kormoránem velkým podle zákona č. 115/2000 Sb., je v příkrém rozporu s jedním z principů zákona (§ 1 odst. 1), tedy s tím, že podle tohoto zákona budou nahrazovány některé škody jen za předpokladu, že škodu způsobil některý z vybraných živočichů uvedených v § 3 zákona.

Je otázka, zda, kým a za jakých podmínek budou hrazeny škody působené kormoránem velkým rybochovnému hospodářství v České republice po roce 2023. Další prodloužení doby poskytování takových náhrad podle zákona č. 115/2000 Sb. by bylo přinejmenším nesystémovým a opět jen dočasným řešením.

Jako možné řešení se nabízí zařazení kormorána velkého mezi druhy zvěře, které lze obhospodařovat lovem (stejně jako nyní např. straka obecná nebo vrána obecná), stanovit pro něj dobu lovu a škody jím způsobené vypořádávat podle části šesté zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Bobr evropský (Castor fiber)

V roce 1999, kdy byl projednáván a přijímán zákon č. 115/2000 Sb., byl podle přílohy k důvodové zprávě odhadován počet jedinců bobra evropského na našem území na 300 kusů. Na konci roku 2010 byla odhadována populace bobra v České republice již na 2 500 až 3 000 jedinců, v roce 2015 bylo odhadováno 3 500 jedinců, a k 1. 7. 2020 uvádí Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v přehledu podle krajů, že počet bobrů činí celkem cca 15 190 kusů – nejvíce v Plzeňském kraji 3 160 kusů. (10).

Přesto, že uvedené údaje svědčí nejen o trvalém nárůstu počtů, ale i o rychlém šíření míst s trvalým výskytem bobra na území České republiky, je bobr evropský v příloze č. III. část 2. vyhlášky č. 395/1992 Sb. stále zařazen mezi druhy silně ohrožené. Tato skutečnost svědčí o tom, že přinejmenším část „ochranářů“ se dopouští stejné chyby, jako před časem v případě kormorána velkého, a se změnou přístupu k ochraně bobra evropského zřejmě čeká až na to, až se problémy způsobené přemnožením bobra evropského vyhrotí a vynutí si jeho vypuštění ze seznamu ohrožených druhů.

Bobr evropský již dávno není u nás ohroženým druhem, naopak je třeba ihned začít jeho stavy přiměřeně, ale účinně regulovat. Ani odchyt, ani lov bobra není snadný, nehledě k tomu, že není zřejmé, jak by mělo být naloženo s odchycenými jedinci v situaci, kdy není žádoucí vypouštět je do volné přírody tam, kde se zatím neobjevili, i když takových míst je v České republice stále méně.

Vydra říční (Lutra lutra)

Vydra říční se v současné době vyskytuje téměř na celém území České republiky. Její počet, na konci minulého století (1999) odhadovaný na cca 700 kusů, se postupně zvyšoval. V současné době je podle různých zdrojů počet vyder na našem území odhadován na 7 000 až 8 000 jedinců (Wikipedie).

Zjištěný počet jedinců a areál jejího rozšíření zpochybňuje dosavadní zařazení vydry evropské mezi silně ohrožené druhy (příloha č. III. část 2. vyhlášky č. 395/1992 Sb.). Naopak je zřejmé, že je vydra říční u nás dlouhodobě stabilně se vyskytujícím druhem, který již není ani druhem ohroženým.

Vydra říční patří ke klasickým konfliktním druhům, u nichž se úsilí o ochranu druhu dostává do rozporu s ochranou hospodářských zájmů rybářských subjektů. Vydra nemá u nás přirozeného nepřítele (predátora) a budou-li se její početní stavy dále zvyšovat, bude třeba dříve či později přistoupit k regulaci počtu jedinců odchytem nebo lovem.

Los evropský (*Alces alces*)

Z hlediska četnosti způsobených škod i výše vyplacených náhrad podle zákona č. 115/2000 Sb. je los evropský nepochybně nejméně problémovým zvláště chráněným živočichem. Četnost jeho populace na území České republiky, která v současné době zřejmě nepřesahuje 50 kusů, a pokračující fragmentace krajiny znamená, že se areál výskytu losa mimo jižní a jihozápadní Čechy patrně nebude příliš rozšiřovat. Nelze tedy v nejbližších letech očekávat ani nárůst škod způsobených losem. V místech stálého výskytu losa evropského však může docházet ke škodám zejména na lesních porostech, jejichž četnost může vést až k podávání žádostí vlastníků a správců lesů o odlov omezeného počtu jedinců tohoto druhu.

Rys ostrovid (*Lynx lynx*)

Na území České republiky se rys ostrovid nyní vyskytuje stabilně v několika oblastech, zejména v jižních a západních Čechách a na severovýchodní Moravě. Na dalším území státu se vyskytuje pouze v menším počtu nebo jen přechodně. Stávající populace rysa ostrovida na našem území činí odhadem cca 100 až 150 jedinců.

Rys ostrovid jako predátor má v našich podmínkách zatím širokou potravní nabídku. Loví zvěř srnčí, mufloni, méně zvěř vysokou (jeleni, daňci apod.) a zvěř černou. Příležitostně však působí také významné škody na domestikovaných, resp. hospodářských zvířatech, zejména pokud jsou pro nedostatečné zabezpečení nebo hlídání pro rysa snadnou kořistí.

Rys ostrovid zůstává u nás druhem silně ohroženým, a to nejen kvůli pokračující fragmentaci krajiny, rozmachu motorizmu, ale nepochybně i příležitostnému ilegálnímu odlovu (pytláctví).

Medvěd hnědý (*Ursus arctos*)

Výskyt a přítomnost medvěda hnědého na území České republiky závisí na stavu populací medvědů na Slovensku a v Polsku, odkud k nám ojedinele zavítá, a to zejména do Beskyd. Celkový počet jedinců vyskytujících se víceméně trvale na našem území nepřesahuje v současné době pravděpodobně deset kusů. Lze však předpokládat, že pokud budou dále stoupat počty medvědů zejména na Slovensku, může jejich počet stoupat i u nás.

I při malém počtu medvědů na našem území dochází v posledních letech ke škodám, které způsobil medvěd. Podle dostupných informací byly škody způsobeny na včelstvech a včelařském zařízení, a na domestikovaných zvířatech v případě ovcí. Medvěd hnědý zůstane v našich podmínkách zřejmě i do budoucna živočišným druhem kriticky ohroženým, a škody, které způsobil, budou ve vymezeném rozsahu hrazeny státem.

Vlk obecný (*Canis lupus*)

Na území České republiky se začali vlci intenzivněji vracet v posledních dvou dekádách a počet jejich pozorování stále narůstá. Jde o důsledek přirozeného procesu šíření (expanze), kdy zdrojem šíření jsou tři středoevropské zdrojové populace (karpatská, středoevropská nížinná a okrajově i alpská). V současné době již vlci osídlili značnou část našich pohraničních regionů, kde se i stabilně rozmnožují. Celkem je evidováno 24 vlčích teritorií. Odborníci z Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky předpokládají, že se budou vlci v České republice šířit i nadále. Jde o přirozené šíření, v jehož důsledku nelze trvalý nebo dočasný výskyt vlků vzhledem k jejich vysoké mobilitě vyloučit na většině našeho území.

Za popsání stavu je to, že je vlk dosud zařazen mezi kriticky ohrožené druhy živočichů (příloha č. III. část 1. vyhlášky č. 395/1992 Sb.) v příkrém rozporu s realitou. Je druhem sotva jen ohroženým, resp. brzy zřejmě nebude na našem území ani druhem ohroženým, nýbrž naopak druhem působícím přinejmenším lokálně významné škody.

Ochránci přírody návrat vlka do naší přírody oslavují a hájí s tím, že napomůže snižovat nadměrné stavy spárkaté zvěře. Vlk však také působí značné škody na hospodářských zvířatech, a je dostatek zkušeností svědčících o tom, že vždy, když má k tomu možnost, dá přednost získání snadné kořisti (např. ovcí) před obtížným lovem vysoké nebo černé zvěře.

Na závěr této kapitoly lze konstatovat, že nastal čas, aby jak v důsledku zvyšujících se početních stavů a rozšiřujícího se areálu rozšíření některých druhů vybraných zvláště chráněných živočichů (§ 3 zákona č. 115/2000 Sb.), tak i v důsledku trvalého nedostatku veřejných finančních prostředků došlo k přehodnocení výčtu druhů, označovaných dosud za kriticky nebo silně ohrožené, a aby se přiměřenou redukcí jejich početních stavů dosáhlo snížení výše jimi působených škod, hrazených státem podle zákona č. 115/2000 Sb.

8 Vyplacené a nevyplacené náhrady

V následující části práce jsou shrnuty výsledky, resp. údaje zjištěné na základě dotazů autora práce, adresovaných příslušným orgánům (§ 8 odst. 2 zákona), týkajících se stavu uplatněných a vypořádaných náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Medvěd hnědý (*Ursus arctos*)

Medvěd je jedním ze zvláště chráněných živočichů v České republice. Vyskytuje se pouze v určitých příhraničních oblastech, zejména v krajích Zlínském a Moravskoslezském, kam přichází z okolních zemí (Slovensko, Polsko). V případě škod působených medvědem je zde patrný nevyrovnaný počet škod na majetku. Data ukazují, že v letech 2016, 2017 a 2021 nebyla vyplacena ani jedna žádost o náhradu škody způsobené medvědy hnědými. Nejvíce žádostí za medvěda bylo podáno v roce 2019, kdy úřady poskytly celkem 569 210 Kč na základě 45 žádostí. Maximální částka vyplacená za jednu žádost dosáhla 94 500 Kč, zatímco nejnižší částka byla pouze 800 Kč. Tyto dvě žádosti žadatelé podali ve Zlínském kraji v roce 2019. Celkové vyplacené náhrady škod způsobených medvědy činily v období 2016–2021 v České republice 813 785 Kč na základě 66 žádostí. Tyto statistiky naznačují, že počet škod způsobených medvědy v posledních letech klesl. Nicméně i přesto je důležité, aby se situace nadále sledovala a aby se přijímala vhodná opatření pro minimalizaci škod na majetku.

Los evropský (*Alces alces*)

Los je druh zvláště chráněného živočicha, který žije převážně v národním parku Šumava. Losi evropsí jsou v České republice poměrně vzácní, a proto způsobují méně škod na majetku než jiné zvířecí druhy. Statistiky ukazují, že v Jihočeském kraji došlo pouze k jedné vyplacené žádosti v roce 2017 v celkové výši 91 061 Kč za škodu způsobenou losy evropskými. Toto číslo odpovídá celkovému počtu vyplacených žádostí a vyplacených náhrad za celou Českou republiku. I když losi v České republice způsobují méně škod na majetku, je důležité chránit je a jejich přirozené prostředí, aby mohli v ekosystému plnit svou roli. K tomu přispívají zvláštní ochranná opatření a zákony, které mají za cíl minimalizovat konflikty mezi lidmi a losy.

Rys ostrovid (*Lynx lynx*)

Rys je druh šelmy, která žije především v horských oblastech na jihozápadě země, v oblastech Šumavy, Krušných hor a Jeseníků. V posledních letech se populace rysů v České republice zvyšuje, což vede k zvýšenému výskytu škod na hospodářských zvířatech. Data ukazují, že počet vyplacených žádostí za škody způsobené rysy se v posledních pěti letech ustálil. Nejvyšší počet žádostí o náhradu škod byl předložen v kraji Jihočeském (86), následovaném krajem Plzeňským (16) a krajem Zlínským (2). Celkový počet vyplacených žádostí za škody způsobené rysy byl 106 a vyplaceno bylo celkem 1 179 898 Kč. Průměrná částka vyplacená za jednu žádost činila 11 131 Kč. Nejvíce žádostí bylo podáno v roce 2019, kdy stát vyplatil celkem 309 600 Kč na základě 25 žádostí. Maximální vyplacená výše náhrady za jednu žádost dosáhla 25 600 Kč v roce 2021, zatímco minimální částka 1700 Kč byla vyplacena v roce 2017. Oba tyto případy se týkaly Jihočeského kraje. Z celkového počtu žádostí o náhradu škod způsobených rysy bylo nevyplaceno pouze 6 žádostí, všechny v Jihočeském kraji, což naznačuje vysokou míru úspěšnosti v prosazování požadavků na náhradu škody. Nejčastějším důvodem neposkytnutí náhrady za škody způsobené rysy bylo nedodržení termínu pro podání žádosti a neprůkazný veterinární posudek. Tento trend stoupajícího počtu žádostí o náhradu škod ukazuje, že rys ostrovid způsobuje stále větší ekonomické škody na chovu hospodářských zvířat. Proto je důležité přijímat opatření, která minimalizují konflikty mezi lidmi a rysy a chrání tak tuto ohroženou šelmu.

Bobr evropský (*Castor fiber*)

Bobr je druh velkého hlodavce, který je přirozenou součástí fauny v České republice. Tato zvířata žijí v řekách a potocích a jsou pro své schopnosti stavět přehradu a hráze nezbytná pro udržení mokřadů a lesních ekosystémů. Nicméně v posledních letech se vyskytují časté konflikty mezi lidmi a bobry, protože tyto zvířata mohou způsobovat škody na lidském majetku. Mezi nejčastější škody patří přehrazování toků, což může vést k povodním a kácení stromů, které může vést k poškození lesů. Dostupné statistiky ukazují, že v období mezi lety 2016 a 2021 bylo celkem podáno 273 žádostí o odškodnění za škody způsobené bobry; celková výše vyplacených peněz dosáhla částky 33 573 592 Kč. Nejvíce žádostí bylo podáno v Jihomoravském (130) a Plzeňském kraji (60), zatímco nejméně žádostí bylo podáno v Karlovarském kraji (2). Celkem bylo vyplaceno nejvíce peněz v Jihomoravském kraji, a to v celkové výši 20 118 142 Kč. Naopak, nejméně peněz bylo vyplaceno v Pardubickém kraji, a to pouze 265 566 Kč. Maximální částka vyplacená za jednu žádost dosáhla v Jihomoravském kraji částky 2 038 550 Kč, zatímco minimální částka vyplacená za jednu

žádost byla pouze 3 16 Kč v Jihočeském kraji. Za povšimnutí také stojí, že celkem deset žádostí nebylo vyplaceno, z toho pět v Plzeňském kraji a čtyři v Jihomoravském kraji. Tyto statistiky naznačují, že konflikty mezi lidmi a bobry jsou stále aktuálním tématem v České republice a je nutné hledat vhodná řešení, aby se minimalizovaly škody na majetku a zároveň byla zachována přirozená ekologie a biodiverzita.

Vlk obecný (*Canis lupus*)

Vlk je dalším zvláště chráněným živočichem v České republice. V posledních letech se populace vlků v zemi stává stále čtenější, a to má negativní dopad na zemědělství a chov zvířat. Vlci napadají a zabíjejí hospodářská zvířata, což způsobuje velké finanční ztráty pro zemědělce. Statistiky ukazují, že od roku 2016 do roku 2021 bylo vyplaceno celkem 21 870 404 Kč na základě 707 žádostí. Nejvíce žádostí bylo podáno v roce 2020, kdy bylo vyplaceno celkem 6 517 059 Kč na základě 241 žádostí. Průměrná částka vyplacená za jednu žádost činila 30 931 Kč. Nejvyšší počet žádostí bylo podáno v Královéhradeckém kraji (222), následuje Moravskoslezský kraj (104) a Liberecký kraj (101). Z těchto statistik také vyplývá, že vlci způsobují stále větší škody na majetku. Nejvyšší částka vyplacená za jednu žádost dosáhla v roce 2019 výše 883 982 Kč, zatímco nejnižší částka byla vyplacena v roce 2016 a to pouze 1 500 Kč, oba tyto případy se týkaly Královéhradeckého kraje. Celkem nebylo vyplaceno 27 žádostí. Nejvíce zamítnutých žádostí bylo v kraji Libereckém (11), následovaném krajem Královéhradeckým (8). Mezi nejčastější důvody zamítnutí patřilo podání žádosti po uplynutí zákonné doby a nedostatečné zabezpečení zvířat proti predátorům. S narůstající populací vlků v České republice bude pravděpodobně docházet k dalším konfliktům mezi lidmi a těmito zvířaty. Je tedy důležité hledat vhodná řešení, jak minimalizovat škody na majetku a zároveň chránit vlky jako součást přirozeného ekosystému země.

Vydra říční (*Lutra lutra*)

Vydra v současné době zažívá na našem území populační explozi a zároveň je vnímána jako jeden z nejvíce konfliktních živočichů. Rozrůstající se populace vyder v České republice je také důvodem, proč poškozených a s tím i žádostí o náhradu každoročně přibývá. Tyto kompenzace mají za cíl poskytnout zemědělcům a rybářům náhradu za škody způsobené těmito zvířaty, která se živí hlavně rybami. Zpravidla se jedná o situace, kdy vydry způsobily škodu na rybích nádržích, chovných pstruzích a dalších souvisejících zařízeních. Ze získaných dat vyplývá, že od roku 2016 do roku 2021 bylo vyplaceno celkem 124 429 358 Kč na základě 2576 žádostí. Nejvíce žádostí bylo podáno v roce 2021, avšak nejvyšší roční

částka 25 789 445 Kč byla vyplacena v roce 2020. Nejvíce žádostí bylo podáno v Jihočeském kraji (1496), následuje Vysočina kraj (451) a Plzeňský kraj (101). Nejvyšší částku za jednu žádost vyplatil Zlínský kraj a částka činila 1 416 022 Kč, zatímco nejnižší vyplacena částka byla v kraji Jihočeském a dosáhla 1244 Kč. Celkem nebylo vyplaceno pouze 13 žádostí, což představuje pouze 0,5 % zamítnutých žádostí. Jednalo se vždy pouze o procesní chyby v podaných žádostech. Celkově lze říct, že v průběhu šesti let nedošlo k žádnému velkému nárůstu počtu podaných žádostí a tím i vyšším vyplaceným škodám.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)

Kormorán zažívá s posledních letech expanzivní růst populace a škody způsobené predačním tlakem kormorána velkého jsou opravdu velké a pohybují se v částkách stovek miliónů korun ročně. Zde jsou informace o počtu a výši žádostí o odškodnění za škody způsobené kormoránem velkým v České republice v období 2016 až 2021. Od roku 2018 se Česká republika opět podílí na náhradě škod způsobených tímto druhem ptáka, a to díky změně, kterou přinesl zákon č. 197/2017 Sb. Celkově bylo vyplaceno 159 326 247 Kč na základě 275 podaných žádostí. Největší částky byly vyplaceny v Jihočeském kraji (66 970 785 Kč), následovaném Jihomoravským (30 597 719 Kč) a Olomouckým krajem (22 513 793 Kč). V roce 2020 došlo k výraznému nárůstu vyplacených částek, které přesáhly dvojnásobek oproti roku 2019 (navýšená z 36 546 018 Kč na 71 447 715 Kč). Nejvyšší vyplacená částka za jednu žádost byla v roce 2021 v Jihomoravském kraji (4 249 585 Kč), naopak nejnižší částka byla vyplacena v roce 2019 v kraji Středočeském (2518 Kč). Celkem bylo zamítnuto 13 žádostí, z toho 6 v kraji Pardubickém. Tyto údaje naznačují, že škody způsobené kormoránem velkým jsou v České republice velmi vysoké a neustále narůstají.

8.1 Počet zamítnutých žádostí v letech 2016-2021

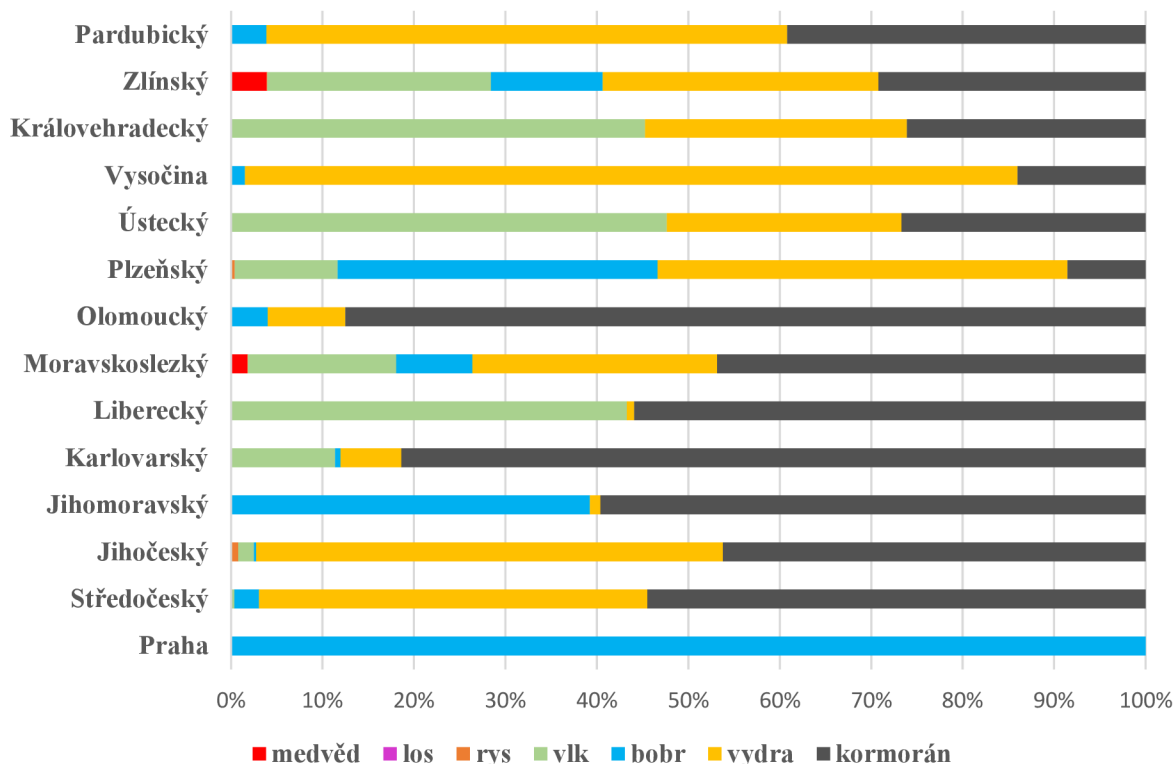
rok	vydra říční	kormorán velký	bobr evropský	los evropský	vlk obecný	medvěd hnědý	rys ostrovid	celkem
2016	3	0	0	4	1	0	4	12
2017	4	0	4	1	1	0	1	11
2018	0	9	0	0	4	2	0	15
2019	3	2	1	1	5	0	1	13
2020	3	2	3	0	8	0	0	16
2021	0	0	2	0	8	0	0	10
Celkem zamítnutých žádostí	13	13	10	6	27	2	6	77
Vyplacené žádosti celkem	2576	275	273	1	707	66	106	4004
% podíl nevyplacených žádostí z celkových vyplacených žádostí	0,50%	4,73%	3,66%	600,00%	3,82%	3,03%	5,66%	1,92%

Tab. č.1 - Přehled počtu zamítnutých žádostí dle jednotlivých druhů v letech 2016–2021

Počet zamítnutých žádostí je důležitým ukazatelem úspěšnosti podaných žádostí o náhradu škody způsobené zvláště chráněnými živočichy. V této tabulce lze vidět, že celkový počet zamítnutých žádostí byl 67, což je relativně nízké číslo v porovnání s celkovým počtem vyplacených žádostí, který byl 4004. Nejvíce zamítnutých žádostí bylo za škody způsobené vlky (27 žádostí), následované vydrou říční a kormoránem velkým (13 žádostí). Nejzajímavější je úspěšnost podaných žádostí u vydry říční, která činí 0,5 % z celkových 2576 podaných žádostí.

8.2 Vyhodnocení podaných žádostí a vyplacených náhrad podle krajů

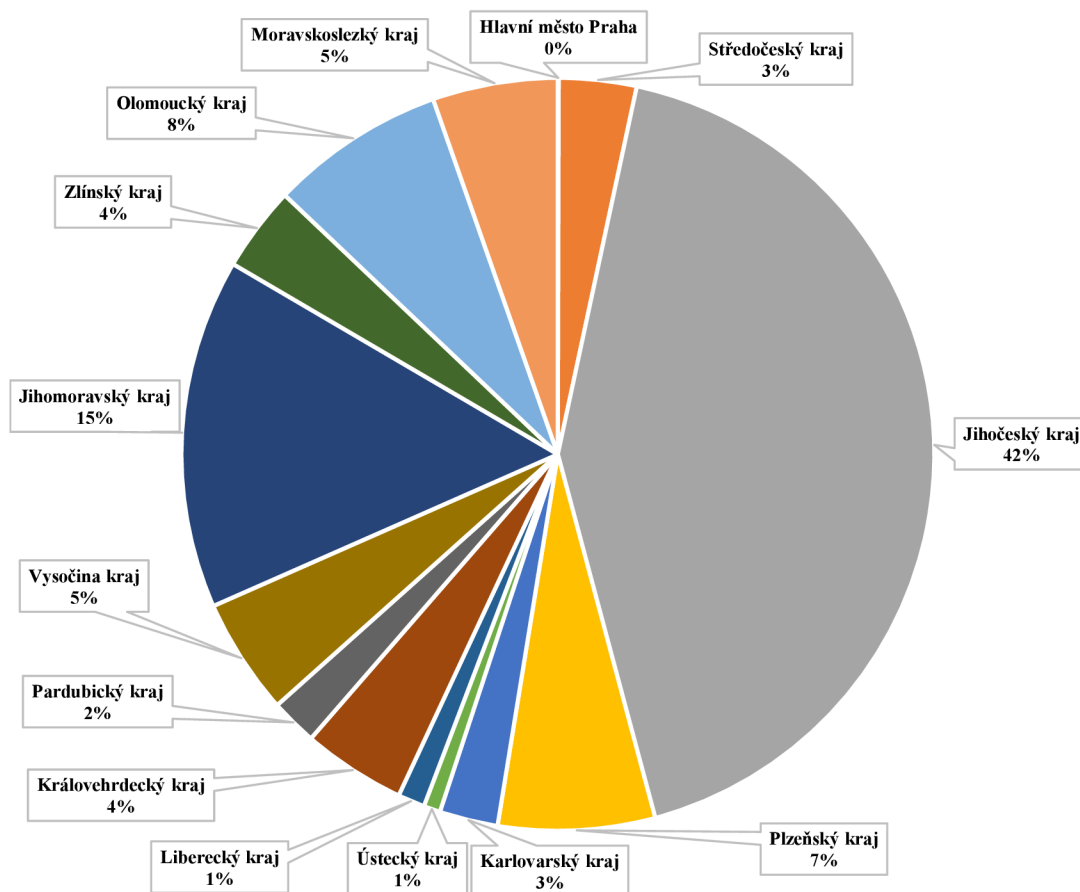
Náhrady škod způsobených zvláště chráněnými živočichy byly vypočítávány a vypláceny zvlášť pro každý kraj v České republice. Jednotlivé zatížení krajů z pohledu administrativy a finanční náročnosti se velmi liší. Podle získaných statistických údajů bylo nejvíce náhrad škod v průběhu let 2016–2021 vyplaceno v Jihočeském kraji a to celkem ve výši 144 922 477 Kč. Následuje kraj Jihomoravský s náhradami škod ve výši 51 315 288 Kč a Olomoucký s náhradami škod ve výši 25 733 359 Kč. Nejnížší náhrady škod byly vyplaceny v Praze pouze 128 323 Kč.

Graf č. 1 – Procentuální podíl z celkových vyplacených náhrad dle jednotlivých živočichů v jednotlivých krajích za roky 2016-2021

Nejvyšší podíl na škodách mají v Jihočeském kraji kormoráni (51,05 %), a vydry (46,21 %), v Karlovarském pak kormoráni (81,36 %) a vlci (11,39 %). V Libereckém kraji mají nejvyšší podíl na náhradách kormoráni (55,92 %) a vlci (43,30 %), v Královéhradeckém kraji pak vlci (45,29 %) a kormoráni (28,61 %). Zlínský kraj má nejvyšší podíl na škodách způsobených bobry (30,13 %), kormorány (29,22 %) a vlky (24,48 %). V Pardubickém kraji jsou nejvíce škodliví bobři (56,94 %) a kormoráni (39,18 %).

V ostatních krajích je podíl jednotlivých druhů zvířat na škodách poměrně rozdílný. Například v Olomouckém kraji jsou nejvíce škodliví kormoráni (87,49 %) a vydry (8,50 %), zatímco v Moravskoslezském kraji jsou to kormoráni (46,84 %), vydry (26,78 %), vlci (16,23 %). V hlavním městě Praze byly vyplaceny pouze dvě žádosti způsobené bobrem (100,00 %), což je vzhledem k tomu, že je Praha městský kraj, poměrně očekávatelné.

Graf č.2 - Podíl celkových vyplacených náhrad v % podle krajů v letech 2016–2021

Výše uvedený graf ukazuje zajímavé rozdíly mezi jednotlivými kraji v České republice v souvislosti s vyplácením náhrad za škody. Největší podíl na vyplacených náhradách zaznamenal Jihočeský kraj s 42,46 %, následovaný Jihomoravským krajem s 15,04 %. Olomoucký kraj se umístil na třetím místě s podílem na vyplacených náhradách ve výši 7,54 %. Tyto kraje dohromady tvoří více než 65 % celkové částky vyplacených náhrad. Naopak, hlavní město Praha a Ústecký kraj patří k nejméně zasaženým regionům s velmi nízkým podílem na vyplacených náhradách, je to dáno malým výskytem chráněných živočichů.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem vyplacených žádostí	% podíl vyplacených žádostí
Hlavní město Praha	0	0	0	0	2	0	2	0,05%
Středočeský kraj	27	25	30	43	42	39	206	5,14%
Jihočeský kraj	226	230	302	309	336	307	1710	42,71%
Plzeňský kraj	28	30	39	75	61	63	296	7,39%
Karlovarský kraj	2	3	2	5	10	12	34	0,85%
Ústecký kraj	7	4	21	24	15	14	85	2,12%
Liberecký kraj	5	5	8	21	37	33	109	2,72%
Královohradecký kraj	19	26	39	60	89	84	317	7,92%
Pardubický kraj	9	12	5	15	15	11	67	1,67%
Vysočina kraj	54	74	73	87	92	102	482	12,04%
Jihomoravský kraj	31	23	26	22	39	39	180	4,50%
Zlínský kraj	14	18	29	46	32	41	180	4,50%
Olomoucký kraj	7	3	7	16	14	19	66	1,65%
Moravskoslezský kraj	10	14	18	62	94	72	270	6,74%
Celkem vyplacených žádostí za rok	439	467	599	785	878	836	4004	100,00%
% podíl z celkových vyplacencých žádostí 2016-2021	10,96%	11,66%	14,96%	19,61%	21,92%	20,88%	100,00%	

Tab. č. 2 – Vývoj počtu schválených žádostí v letech 2016-2021

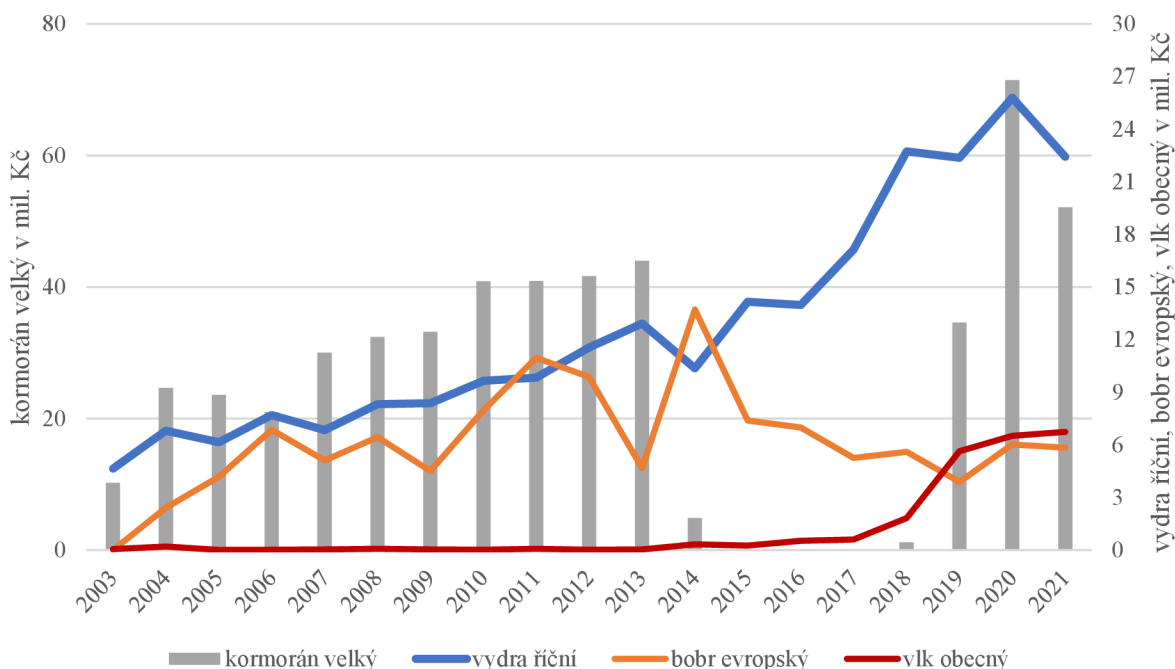
Tabulka zobrazuje počty podaných žádostí o náhradu škod v jednotlivých krajích České republiky v letech 2016 až 2021 a také procentní podíl každého kraje na celkové výši vyplacených žádostí.

V celkovém srovnání krajských území byl největší počet podaných žádostí o náhradu škod v Jihočeském kraji, kde bylo podáno celkem 1710 žádostí, což představuje 42,71 % z celkové výše vyplacených žádostí v období 2016–2021. Druhý nejvíce postižený kraj byl Vysočina s 482 žádostmi (12,04 %), následovaná Královohradeckým krajem s 317 žádostmi (7,92 %). Tyto kraje dohromady představují 62,67 % z celkového počtu vyplacených žádostí.

Z analýzy dat vyplývá, že celkový počet podaných žádostí o náhrady škody způsobené zvláště chráněnými živočichy se v období 2016–2021 výrazně zvýšil. Zatímco v roce 2016 bylo podáno 439 žádostí, v roce 2021 to bylo již 836 žádostí, což představuje nárůst o 90,43 %. Z ročního přehledu byl zaznamenán největší nárůst počtu žádostí v roce 2019, kdy se počet žádostí zvýšil o 30,71 % ve srovnání s předchozím rokem, avšak Jihočeský kraj zůstává nejvýznamnějším regionem v této oblasti.

8.3 Zhodnocení výsledků jednotlivých živočichů mezi lety 2003-2021

8.3.1 Vydra říční, kormorán velký, bobr evropský, vlk obecný

Graf č. 3 – Vývoj vyplacených náhrad v letech 2003–2021 (97 % všech vyplacených náhrad)

Vydra říční

Z poskytnutých dat vyplývá, že počet žádostí o náhrady za újmu způsobenou vydrou říční stoupal až do roku 2015, kdy dosáhl hodnoty 275. Od roku 2016 však byl počet žádostí poměrně stabilní s mírným nárůstem a v roce 2021 dosáhl hodnoty 487. Na druhé straně výše vyplacených náhrad za újmu způsobenou vydrou říční stoupla od roku 2003 až do roku 2020, kdy dosáhla nejvyšší hodnoty 25 789 445 Kč. V roce 2021 však došlo k mírnému poklesu na 22 427 186 Kč.

Pokud porovnáme období 2003–2015 s obdobím 2016–2021, můžeme vidět, že průměrný počet žádostí za rok se zvýšil z 197,77 na 429,33, což představuje nárůst o 117,09 %. Průměrná výše vyplacených náhrad za rok také stoupla z 9 023 308 Kč na 20 738 226 Kč, což představuje nárůst o 129,83 %.

Dále z těchto dat vyplývá, že celková výše vyplacených náhrad od roku 2003 do roku 2021 činila 241 732 358 Kč, což představuje 27,08 % z celkových vyplacených částek za období 2003–2021.

Kormorán velký

Tento datový soubor uvádí počet schválených žádostí a celkové vyplacené náhrady za škody způsobené kormoránem v letech 2003 až 2021. V období let 2003 až 2015 došlo k výraznému nárůstu počtu schválených žádostí a celkových vyplacených částek, avšak v období let 2016 až 2017 k žádným vyplacením nedošlo, jelikož byl kormorán vyřazen ze seznamu nároku náhrad.

V období let 2003 až 2015 bylo schváleno celkem 795 žádostí a vyplaceno 347 264 000 Kč, což představuje průměr 61,15 žádostí a 26 712 615 Kč vyplacených náhrad za jeden rok.

V dalším sledovaném období mezi lety 2018 až 2021 bylo schváleno celkem 275 žádostí a vyplaceno 159 326 247 Kč, což představuje průměr 68,75 žádostí a 39 831 562 Kč vyplacených náhrad za jeden rok.

Mezi období let 2003 až 2015 a období let 2018 až 2021 došlo k nárůstu počtu žádostí o 12,42 % a k nárůstu celkových vyplacených částek o 49,11 %.

Procentuální podíl z vyplacených celkových částek od roku 2003 činí 56,75 %, což znamená, že za období let 2003 až 2021 bylo vyplaceno 506 590 247 Kč z celkových náhrad ve výši 892 590 247 Kč.

Bobr evropský

Srovnání počtu schválených žádostí a vyplacených náhrad za bobry evropské v České republice ukazuje, že počet schválených žádostí se postupně zvyšuje od roku 2003. V prvním sledovaném období bylo v roce 2014 schváleno nejvyšší množství žádostí, konkrétně 43. Od té doby se počet žádostí ještě zvýšil, když v roce 2021 dosáhl počtu 55 žádostí.

V období let 2003 až 2015 bylo schváleno pouze 255 žádostí a vyplaceno 84 083 000 Kč. Průměrně tedy každý rok bylo schváleno 19,6 žádostí a vyplaceno 6 467 923,08 Kč náhrad za škody.

V období let 2016 až 2021 došlo k nárůstu počtu schválených žádostí a vyplacených částek. Bylo schváleno celkem 273 žádostí a vyplaceno 33 573 592 Kč, což představuje průměr 45,5 žádostí a 5 595 599 Kč vyplacených náhrad za jeden rok. Mezi období let 2016 až 2021 a období let 2003 až 2015 došlo k významnému nárůstu počtu schválených žádostí o 131,96 %, avšak k poklesu průměrné vyplacené částky náhrad za škody o 13,49 %.

Komparace nárůstu počtu schválených žádostí a vyplacených náhrad za období od roku 2003 do roku 2015 a od roku 2016 do roku 2021 ukazuje, že nárůst počtu schválených žádostí

za druhé období je vyšší než za první období, avšak nárůst vyplacených náhrad za druhé období je také nižší než za první období.

Procentuální podíl z vyplacených celkových částek od roku 2003 ukazuje, že bobr evropský byl v České republice zodpovědný za způsobení škod v hodnotě 13,18 % z celkové výše vyplacených náhrad, což činí 117 656 592 Kč.

Vlk obecný

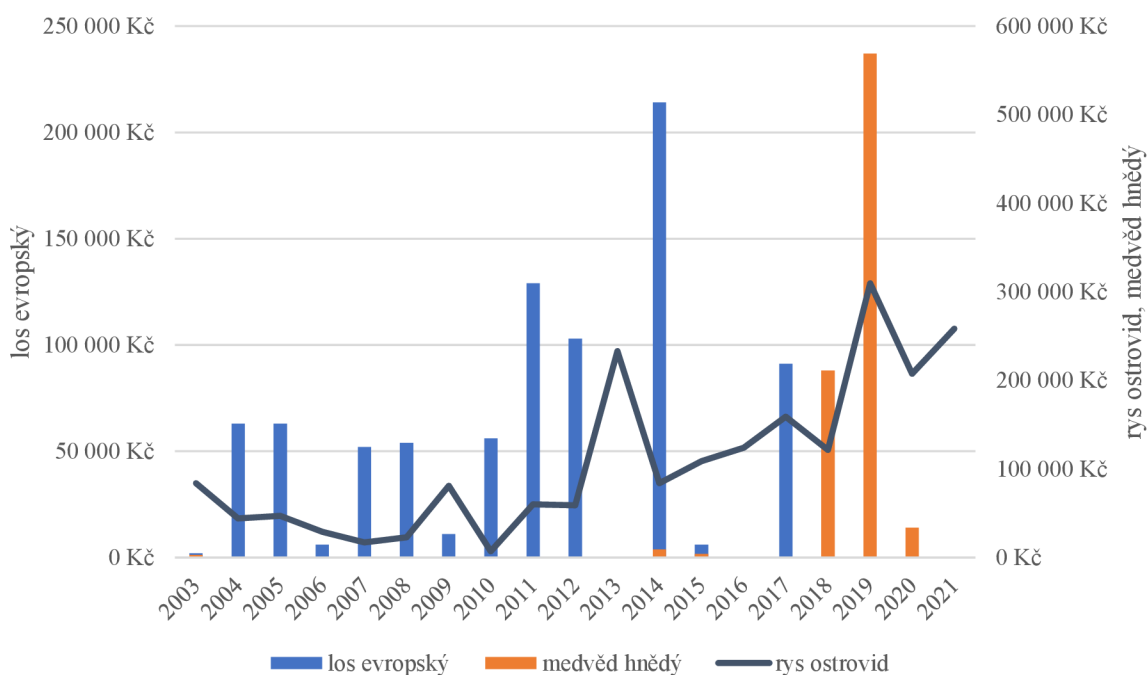
Tento statistický soubor uvádí počet schválených žádostí a celkové vyplacené náhrady za škody způsobené vlky obecnými v letech 2003 až 2021. V období let 2003 až 2015 bylo schváleno 80 žádostí a vyplaceno 1 131 000 Kč náhrad za škody, což představuje průměr 6,15 žádosti a 87 000 Kč vyplacených náhrad za rok.

V období let 2016 až 2021 došlo k výraznému nárůstu počtu schválených žádostí a celkových vyplacených náhrad. Bylo schváleno celkem 707 žádostí a vyplaceno 21 870 404 Kč, což představuje průměr 117,83 žádostí a 3 645 067 Kč vyplacených náhrad za rok. Mezi obdobím let 2016 až 2021 a obdobím let 2003 až 2015 došlo k výraznému nárůstu počtu schválených žádostí o 1814,79 % a k výraznému nárůstu průměrné vyplacené částky náhrad za škody o 4089,73 %.

Škody způsobené vlky obecnými ukazují na výrazný nárůst počtu schválených žádostí a celkové výše vyplacených náhrad. Vlci obecní tak představují jedno z nejvíce se rozšiřujících problematických zvířat, u kterých dochází ke škodám a na jejichž náhrady je vypláceno velké množství financí.

Procentuálně se vlci podílejí z 2,58 % na celkových nákladech na vyplácení náhrad za škody zvířat od roku 2003.

8.3.2 Los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid

Graf č. 4 – Vývoj vyplacených náhrad v letech 2003–2021 (3 % všech vyplacených náhrad)

Los evropský

Škody způsobené losy evropskými ukazují, že se jedná o poměrně malé náklady v porovnání s ostatními zvířaty. Celkově bylo v období let 2003 až 2015 schváleno 13 žádostí a vyplaceno 759 000 Kč náhrad za škody, což představuje v průměru jednu žádost a 58 385 Kč vyplacených náhrad za rok.

V období let 2016 až 2021 byla schválena pouze jedna žádost a vyplacena částka 91 061 Kč. Los se tak řadí mezi zvířata, u kterých není zaznamenán výrazný nárůst počtu schválených žádostí ani celkové výše vyplacených náhrad. Navíc, v procentuálním vyjádření z celkových nákladů na vyplácení náhrad za škody zvířat od roku 2003 do roku 2021 se podílí pouze z 0,10 %, s celkovou vyplacenou částkou 829 785 Kč.

Medvěd hnědý

Komplexní získané informace o vyplácení náhrad za škody způsobené medvědem hnědým ukazují, že se jedná o zvíře, u kterého nejsou škody příliš časté a celkově jsou náklady na jejich náhradu nízké v porovnání s jinými druhy. Od roku 2003 do roku 2015 bylo podáno pouze 5 žádostí a vyplaceno bylo 16 000 Kč. Průměrně to znamená 0,38 schválených žádostí a 1 231 Kč vyplacených náhrad za rok.

V období let 2016 až 2021 došlo k výraznému nárůstu počtu schválených žádostí a celkových vyplacených náhrad. Bylo schváleno celkem 66 žádostí a vyplaceno 813 785 Kč, což představuje průměr 11 žádostí a 135 631 Kč vyplacených náhrad za rok. Mezi období let 2016 až 2021 a období let 2003 až 2015 došlo k výraznému nárůstu počtu schválených žádostí o 2760 % a k výraznému nárůstu průměrné vyplacené částky náhrad za škody o 10920 %.

I přes tento velký nárůst škod medvědem hnědým lze konstatovat, že medvěd hnědý představuje jedno z nejméně problematických zvířat, u kterých dochází ke škodám a na jejich náhrady je vypláceno malé množství financí.

Procentuálně se medvěd hnědý podílí z 0,09 % na celkových nákladech na vyplacení náhrad za škody zvířat od roku 2003.

Rys ostrovid

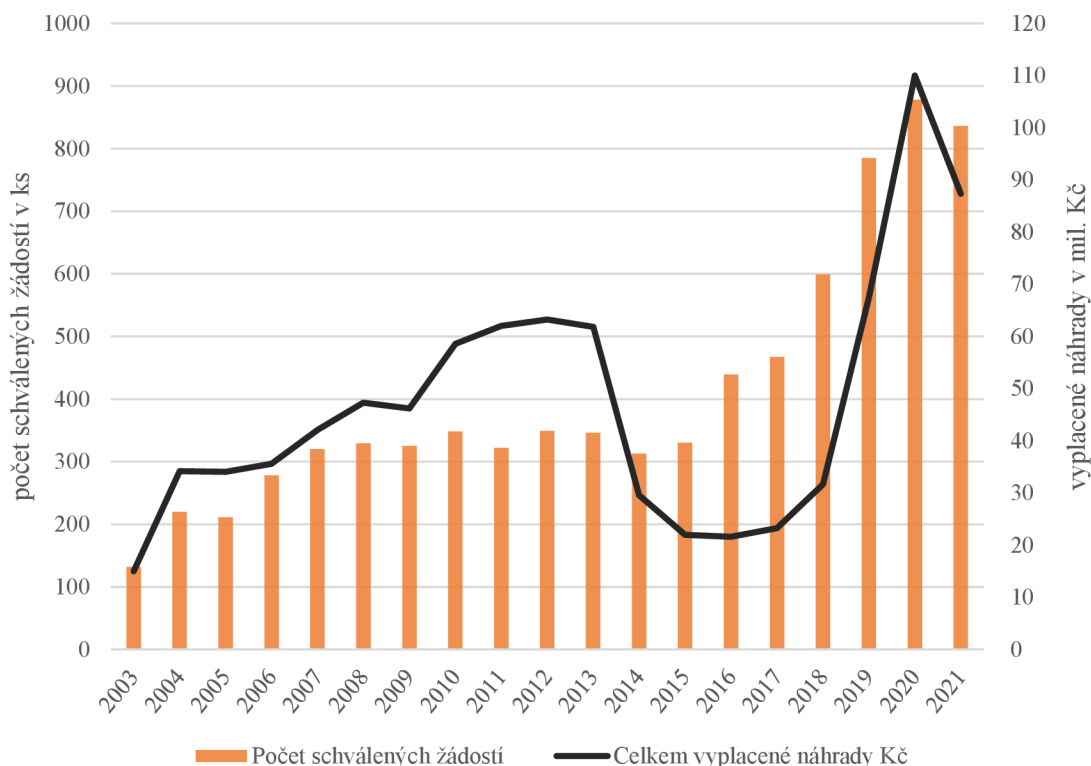
Poskytnutá data zobrazují vývoj náhrad za škody způsobené újmu rysy ostrovidy v České republice v letech 2003 až 2021. V letech 2003 až 2015 bylo celkem schváleno 104 žádostí, zatímco v letech 2016 až 2021 bylo schváleno 106 žádostí. Průměrný počet schválených žádostí za rok se zvýšil z 8 v prvním období na 17,67 v druhém období.

Celkově bylo v prvním období vyplaceno 877 000 Kč, zatímco v druhém období bylo vyplaceno 1 179 898 Kč, což představuje nárůst o více než 30 %. Průměrná výše vyplacených náhrad za rok se zvýšila z 67 461,53 Kč v prvním období na 196 650 Kč v druhém období.

Mezi roky 2003–2015 a 2016–2021 došlo ke značnému nárůstu počtu žádostí a vyplacených částek. Konkrétně se počet žádostí zvýšil o 120,83 % a vyplacené částky o 191,50 %.

Celkově rys ostrovid způsobil jen malou část škod (0,23 %) v porovnání s celkovými náklady (2 056 898 Kč) na náhrady škod v České republice.

8.4 Shrnutí vývoje vyplacených náhrad mezi lety 2003-2021

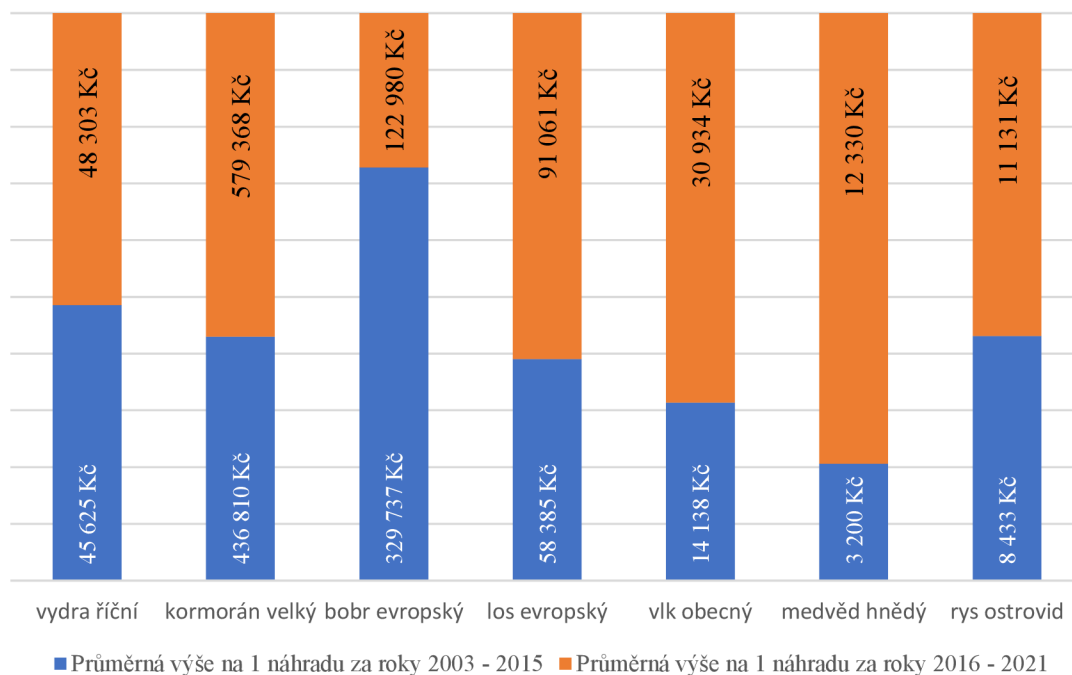
Graf č. 5 - Shrnutí vývoje vyplacených náhrad a počtu schválených žádostí mezi lety 2003-2021

Z výše uvedených dat vyplývá, že počet schválených žádostí na náhrady za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy se postupně zvyšoval od roku 2003 až do roku 2020, kdy byl dosažen vrchol 878 schválených žádostí. V následujícím roce se počet žádostí opět mírně snížil na 836.

Vyplacené celkové náhrady v Kč zaznamenaly rovněž postupný růst až do roku 2020, kdy dosáhly svého maxima (110 015 129 Kč). V roce 2021 došlo ke snížení vyplacených celkových náhrad na 87 375 010 Kč.

V období 2003 až 2015 bylo schváleno celkem 3 823 žádostí a vyplaceno bylo celkem 551 433 000 Kč. Průměrně to znamená, že každý rok bylo schváleno 294,1 žádostí a vyplaceny náhrady ve výši 42 417 923 Kč. Zajímavým zjištěním je, že největší nárůst výše škod způsobených zvláště chráněnými živočichy byl v roce 2004, kdy bylo vyplaceno více než dvojnásobek náhrad než v předchozím roce. Od té doby se výše škod postupně zvyšovala, ale s výraznými výkyvy a občasným poklesem. V následujícím období 2016–2021 bylo schváleno 4 004 žádostí a vyplaceno celkem 341 284 345 Kč. Průměrně to znamená, že každý rok bylo schváleno 667,3 žádostí a vyplaceny náhrady ve výši 56 880 724 Kč.

Celková analýza let 2003–2015 a 2016–2021 poskytla zjištění, že došlo ke značnému nárůstu počtu žádostí a vyplacených částek. Konkrétně se počet žádostí zvýšil o 126,92 % a vyplacené částky o 34,10 %. Tyto údaje jsou do značné míry ovlivněné tím, že se náhrady začaly plně vyplácet za kormorána až od roku 2019. I přesto však vývoj náhrad za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy za posledních 19 let pozvolna stoupal s vrcholem v roce 2020 a následovaným mírným poklesem v následujících roce.

Graf č. 6 - Srovnání vývoje průměrné výše 1 vyplacené náhrady v průběhu let 2003–2021

Tento graf zahrnuje průměrnou výši náhrad za škody způsobené různými druhy zvířat v letech 2003 až 2021. Z grafu lze vidět, že se v průběhu let průměrná výše náhrad zvýšila u některých druhů, zatímco u jiných druhů zůstávala stabilní nebo dokonce snížila.

V letech 2003 až 2015 byla průměrná výše náhrad za škody způsobené vlkem obecným 14 138 Kč, zatímco v letech 2016 až 2021 se zvýšila na 30 934 Kč. Podobně se výrazně zvýšila průměrná výše náhrad za škody způsobené kormoránem velkým, a to z 436 810 Kč v letech 2003 až 2015 na 579 368 Kč v letech 2016 až 2021.

9 Diskuze

V diskuzi považuje autor práce za účelné zmínit některé náměty na doplnění nebo zpřesnění stávajícího textu zákona (náměty *de lege ferenda*) a pro srovnání také uvést stručně, jak je daná problematika upravena v sousedních zemích.

9.1 Náměty de lege ferenda

Zákon č. 115/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů je již téměř dvacet tři let součástí našeho právního řádu. Jako současné platné právo (*de lege lata*) je i tento zákon prověřen praxí, jsou vyhodnocovány jeho silné i slabé stránky a na základě toho se uvažuje, jak ho změnit. Náměty *de lege ferenda* tak označují představy o právu, jaké by mělo do budoucna být, tedy náměty na změny a doplnění toho kterého zákona.

Také zákon č. 115/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, obsahuje několik ustanovení, která by bylo vhodné a účelné změnit nebo doplnit tak, aby lépe vyhovovala aplikační praxi.

Pokud jde o předmět úpravy (§ 1 odst. 1), je zřejmé, že by se zákon neměl vztahovat na škody způsobené na rybách kormoránem velkým.

Novely zákona, provedené z iniciativy poslanců sice umožnily, aby stát nadále (zatím do konce roku 2023) hradil škody způsobené kormoránem na rybách, ale současně znamenaly a znamenají výrazné vybočení ze základní filozofie zákona, tedy ze zásady, že se podle zákona nahrazuje výhradně jen škoda způsobená vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Pokud jde o vymezení pojmů (§ 2), pak vymezení toho, co se rozumí „*vymezenými domestikovanými zvířaty*“ je v § 2 písm. a) zákona zdánlivě jednoznačné. Je však třeba zvážit, zda by mezi vymezenými domestikovanými zvířaty neměly být uvedeny také druhy živočichů chovaných u nás v tzv. farmových (faremních) chovech.

V souladu s obvyklou definicí domestikace se za domestikovaného živočicha považuje takový druh nebo poddruh živočicha, který se rozmnožuje pod kontrolou člověka. Z tohoto hlediska lze za domestikovaná zvířata jistě označit i zvířata chovaná ve farmových chovech. Ta jsou stejně jako jiná domestikovaná zvířata chována jak pro účely dosažení zisku, tak pro osobní potřebu chovatele.

Podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) se za hospodářská zvířata považují mimo

jiné i běžci a zvěř ve farmovém chovu. Pokud jde o běžce, je farmový (faremní) chov pštrosů u nás provozován od počátku devadesátých let dvacátého století. Ještě o několik let dřív bylo započato s farmovými chovy jelenovitých (zejména jelenů a daňků). V posledních několika letech se stále častěji setkáváme také s farmovým chovem velbloudovitých, konkrétně lam (alpak). Všechna uvedená zvířata mají pro člověka, který je chová, význam obdobný jako skot, ovce nebo další vymezená domestikovaná zvířata uvedená v § 2 písm. a) zákona. A všechna také jsou nebo mohou být cílem útoku rysa, vlka i medvěda.

Ostatně i operační program Životní prostředí 2021–2027, Aktivita 1.6.1.1.2 Předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů počítá s poskytováním finančních prostředků mimo jiné i pro ochranu farmových chovů farmové zvěře a běžců (viz dále).

Pokud jde o podmínky nároku na náhradu škody, pak v § 6 odst. 1 písm. a) zákona je zdůrazněno, že náhradu škody na domestikovaných zvířatech lze poskytnout jen byla-li tato zvířata v době vzniku škody v uzavřeném objektu nebo elektrickém ohradníku anebo pod přímým dohledem fyzické osoby nebo pasteveckého psa.

Pro chovatele domestikovaných zvířat, zejména těch, která jsou alespoň po část roku chována na pastvinách v regionech s výskytem vybraných zvláště chráněných živočichů (rys, vlk, medvěd), je budování a údržba účinných oplocení (ohradníků) a jiných zařízení na ochranu domestikovaných zvířat velmi nákladné. Stát, který má zájem na ochraně vybraných zvláště chráněných živočichů, proto vedle poskytování náhrad škod podle zákona č. 115/2000 Sb. přistoupil navíc k finanční podpoře chovatelů domestikovaných zvířat prostřednictvím dotací poskytovaných v rámci operačního programu Životní prostředí 2021–2027, konkrétně Aktivity 1.6.1.1.2 – Předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů. Jednou ze základních podmínek poskytnutí dotace je soulad navrhovaných, resp. dotovaných opatření se standardem Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem.

Standardy péče o přírodu a krajinu jsou doporučením stanovujícím parametry výstupů a technický popis postupů jednotlivých činností běžně realizovaných v oblasti péče o přírodu a krajinu včetně vlastností použitých materiálů, výrobků a definice pojmů. Slouží jako podklad pro zadávání, kontrolu, přebírání prací financovaných z dotačních programů. Standardy po odborné oponentuře vydává Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, která je zpracovává ve spolupráci s akademickými pracovišti a dalšími odbornými autoritami v příslušných oborech.

Nynější navrhovaná, resp. dotovaná opatření v rámci Aktivita 1.6.1.2 počítají s hrazením 100 % způsobilých výdajů pro ochranu stád hospodářských zvířat, když stádo musí mít alespoň pět dospělých jedinců.

Standard, kterému musí odpovídat dotovaná opatření na ochranu hospodářských zvířat, popisuje doporučená ochranná opatření, která vycházejí z dosud praxí prověřených a úspěšně realizovaných opatření v České republice i jinde v Evropě. Popisovaná opatření představují účinnou ochranu hospodářských zvířat před útoky volně žijících druhů velkých šelem, které se navracejí do české krajiny. Standard se zaměřuje na řešení preventivního zabezpečení stád ovcí, koz a skotu před útoky vlka a medvěda. Definovaná preventivní opatření na ochranu stád lze využít i k ochraně hospodářských zvířat před útoky rysa ostrovida, avšak dosavadní zkušenosti ukazují, že účinné ochrany před rysem lze docílit pouze uzavíráním zvířat na noc do uzavřených chlévů. Standard dále obsahuje doporučená zabezpečení úlů před útoky medvěda, a to buď elektrickými ohradníky nebo mechanickým zamezením přístupu medvěda k úlům formou klecí z roxorů (betonářské oceli) pevně ukotvených k zemi.

Z praktického hlediska není žádný důvod po to, aby byla finanční podpora na zabezpečení hospodářských zvířat před útoky velkých šelem poskytována pouze těm chovatelům, kteří mají stádo o minimálním počtu pěti dospělých jedinců. Tato podmínka znamená znevýhodnění drobných chovatelů, která jako diskriminační nemá věcné opodstatnění.

Pokud jde o rozsah náhrady škody, stanoví § 7 odst. 4 zákona, že k prokázání výše škody lze použít též odborné posudky, popřípadě znalecké posudky.

Znalecké posudky, jejich zpracování a náležitosti je podrobně upraveno zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, a je značně formalizováno. Pořízení znaleckého posudku je obvykle finančně dosti náročné.

Naproti tomu pořízení odborného posudku není vázáno prakticky žádnými formálními pravidly. Je to popis určitého děje nebo události, z něhož je patrná příčina vzniku dané události (např. vzniku škody) a její výše. Míra podrobnosti odborného posudku záleží na jeho zhotoviteli. Pořízení odborného posudku je méně nákladné než pořízení znaleckého posudku.

V ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 126/2021 Sb. je uvedeno, co má být obsahem odborného nebo znaleckého posudku o ceně usmrceného domestikovaného zvířete.

Náklady na pořízení odborného nebo (zejména) znaleckého posudku často činí, resp. mohou činit částku odpovídající velké části zjištěné (tzn. posudkem stanovené) hodnoty zraněného nebo usmrceného domestikovaného zvířete. Tyto náklady by měly být součástí

náhrady škody, nicméně ani zákon ani prováděcí vyhláška tyto nemalé náklady do poskytované náhrady škody nezahrnuje.

V rámci úvah *de lege ferenda* by bylo vhodné zpřesnit také některá ustanovení zákona upravující postup příslušných orgánů při posuzování žádostí o náhradu škody. Jde zejména o ustanovení § 9 odst. 4 a § 10 odst. 3 zákona. Podle § 9 odst. 4 se poškozenému náhrada škody neposkytne, neobsahuje-li jeho žádost předepsané údaje a doklady a poškozený je ani po výzvě příslušného orgánu nedoplnil.

Podle § 10 odst. 3 příslušný orgán náhradu škody nezaplatí, není-li škoda nebo její výše prokázána.

Ani v jednom případě však zákon nestanoví formu, jakou má příslušný orgán poškozeného o svém zamítavém rozhodnutí informovat. Jaksi samozřejmě se předpokládá písemná forma takového vyrozumění. Nicméně zákon nevyklučuje, že může jít také o pouhé neformální (např. telefonické) sdělení. V horším případě nemusí příslušný orgán poškozeného o svém odmítavém rozhodnutí informovat vůbec, protože mu to zákon *expressis verbis* neukládá.

I přesto, že se podle § 11 odst. 2 zákona na postup příslušných orgánů podle tohoto zákona nevztahuje správní řád, je třeba považovat za nedostatek zákona i skutečnost, že příslušný orgán není povinen poškozenému při případném odmítnutí jeho žádosti o náhradu škody uvádět žádné důvody.

Pokud příslušný orgán přece jen oznámí poškozenému odmítnutí jeho žádosti o náhradu škody písemně, ale toto odmítnutí nijak věcně neodůvodní, ztíží tím podstatně pozici poškozeného, pokud se rozhodne domáhat se přiznání náhrady škody u soudu podle § 10 odst. 4 zákona.

Z hlediska potřeb praxe, zejména v zájmu ochrany práv poškozeného by tedy bylo účelné doplnit v § 9 odst. 4 a § 10 odst. 3 zákona povinnost příslušného orgánu sdělovat poškozenému odmítnutí poskytnutí náhrady škody písemně, a v případě neposkytnutí náhrady škody podle § 10 odst. 3 zákona též povinnost uvést pro to konkrétní věcné důvody.

Z praktického hlediska není příliš vhodné ani ustanovení § 10 odst. 4 zákona, podle něhož jednoroční lhůta k podání žaloby o náhradu škody počíná poškozenému běžet ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody obdržel. Tento den nemusí být poškozenému znám, zejména pokud odešle příslušnému orgánu svou žádost o poskytnutí náhrady škody prostřednictvím poštovní přepravy.

V zájmu odstranění možných pochybností, a tedy i v zájmu právní jistoty zejména na straně poškozeného by bylo jistě vhodnější, aby jednoroční lhůta k podání žaloby o náhradu škody počala běžet ode dne, kdy poškozený obdržel písemné vyrozumění příslušného orgánu o neposkytnutí náhrady buďto podle § 9 odst. 4, nebo podle § 10 odst. 3 zákona.

S vysokou mírou pravděpodobnosti lze předpokládat, že ještě v roce 2023 bude zákon č. 115/2000 Sb., novelizován. Je jedno, zda se tak stane cestou poslanecké iniciativy, nebo předložením vládního návrhu, i když takový vládní návrh není pravděpodobný, protože v plánu legislativních prací vlády na rok 2023, schváleném usnesením vlády č. 1075 ze dne 21. 12. 2022 není novela zákona č. 115/2000Sb. zmíněna.

9.2 Zahraniční úpravy

V souladu s cílem této práce zařadil autor také stručné srovnání s právními úpravami dané problematiky v několika sousedních státech, v nichž je přírodní, společenské i právní prostředí do značné míry srovnatelné s poměry v České republice.

8.2.1 Slovenská republika

Na Slovensku jsou zvláště chráněné živočišné druhy chráněny zákonem, který je zaměřen na ochranu a zachování biologické rozmanitosti a udržitelné využití přírodních zdrojů. Nejdůležitějším právním předpisem, který upravuje ochranu zvláště chráněných živočišných druhů na Slovensku, je zákon č. 543/2002 Z. z. o ochraně přírody a krajiny. (12) Tento zákon stanovuje zejména ochranu a zachování biotopů zvláště chráněných druhů a také postupy při řízení škod způsobených těmito druhy. Zákon dále stanovuje také stupně ochrany pro různé druhy živočichů. Náhrada škody může být poskytnuta, pokud byla škoda způsobena konkrétním živočichem, který se prokazatelně nacházel v čase a na místě vzniku škody. Jelikož zákon č. 543/2002 Z. z. nedefinuje seznam živočichů, za které odpovídá stát, je tento seznam uveden v příloze č. 39 v prováděcí vyhlášce Ministerstva životního prostředí Slovenské republiky č. 170/2021 Z. z. (13)

Podle uvedené vyhlášky stát odpovídá za tyto živočichy:

- los evropský (*Alces alces*)
- volavka bílá (*Ardea alba*)
- volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

- zubr evropský (*Bison bonasus*)
- vlk evropský (*Canis lupus*)
- bobr evropský (*Castor fiber*)
- krkavec velký (*Corvix corax*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)
- rys ostrovid (*Lynx lynx*)
- kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)
- medvěd hnědý (*Ursus arctos*).

Uvedená prováděcí vyhláška dále upřesňuje podrobnosti o přiměřených preventivních opatřeních na ochranu vybraných domestikovaných živočichů, včelstev a včelařských zařízení před určeným živočichem. Náhrady za domestikované živočichy, včelstva a včelařské zařízení lze poskytnout tehdy, pokud je splněna podmínka, že jsou umístěna v uzavřeném objektu nebo v elektrickém ohradníku. Při škodách na majetku je hrazena skutečná škoda. V případě, že škoda nastala na rybách v rybochovném zařízení, náhrada bude poskytnuta za předpokladu, že zařízení bylo v době kritické události řádně ohraničeno a vodní přítoky a odtoky byly vybaveny mřížemi, jež bránily vstupu daného živočicha. Náhrady na polních plodinách nelze poskytovat, pokud nebyly sklizeny v agronomických lhůtách. K prokazování rozsahu škod lze podle zákona využít znaleckých posudků. Poškozená osoba má právo na náhradu škody, které musí uplatnit prostřednictvím písemné žádosti opatřené potřebnými doklady a podklady pro posouzení nároku na náhradu. Žádost je třeba podat u orgánu ochrany přírody a krajiny, v jehož územním obvodu byla způsobena škoda. (14) Termíny pro uplatnění nároku na náhradu škody jsou rozděleny podle toho, o jakou škodu je jedná. V případě škody na životě nebo zdraví musí být žádost o náhradu podána nejpozději do dvou let od vzniku škody, pro škody na vybraných domestikovaných živočiších, pasteveckých psech, rybách, včelstvech, včelařských zařízeních, nesklizených polních plodinách, dřevinách, lesních porostech či lovné zvěři, musí být žádost podána do jednoho měsíce od doby, kdy se poškozená osoba o škodě dozvěděla. Nicméně, konečný termín pro podání žádosti je šest měsíců od data vzniku škody. Orgán ochrany přírody, v jehož územním obvodu ke škodě došlo, po ohlášení škody (§ 100 odst. 1) do tří dnů provede místní šetření za účasti poškozeného a dotčených orgánů státní správy, sepíše protokol a zajistí vhodným způsobem důkazy. Při posuzování žádostí vychází z předložených dokladů a podkladů, kterými poškozený prokazuje svůj nárok na náhradu škody, majetková práva či dále předkládá odborné nebo znaleckých posudky (potvrzení veterinárního lékaře v případě úhynu zvířat). Zjistí-li

orgán ochrany přírody, že škodu skutečně způsobil zvláště chráněný živočich, zaplatí náhradu škody poškozenému do čtyř měsíců ode dne, kdy byla žádost úřadu doručena. Škody způsobené zvláště chráněnými živočichy činily v roce 2021 cca 1,27 mil. EUR. (15)

8.2.2 Polská republika

Náhrady pokrývající náklady na preventivní opatření proti ztrátám na hospodářských zvířatech způsobených zvláště chráněnými živočichy nejsou v Polsku zavedeny. Každý chovatel sám určuje, jaká opatření jsou pro něj optimální. Náhrady za škody za zvláště chráněné živočichy pokrývají 100% tržní hodnoty hospodářských zvířat. V Polsku jsou náhrady za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy upraveny podle zákona o ochraně přírody („*Ustawa o ochronie przyrody*“), který stanovuje pravidla pro ochranu a zachování volně žijících živočišných druhů, jejich biotopů a ekosystémů. Právní základ vychází ze zákona ze dne 16. dubna 2004 o ochraně přírody a nařízení ministra životního prostředí ze dne 8. února 2018 o posuzování škod způsobených některými druhy živočichů v druhové ochraně. (16) Státní pokladna, jejímž jménem jedná krajský ředitel pro ochranu životního prostředí odpovídá za škody, které způsobí:

- zubr evropský (*Bison bonasus*) – vypláceny škody na plodinách nebo lesní farmě,
- vlk evropský (*Canis lupus*) – vypláceny škody na hospodářských zvířatech,
- rys ostrovid (*Lynx lynx*) – vypláceny škody na hospodářských zvířatech,
- medvěd hnědý (*Ursus arctos*) – vypláceny škody na včelnicích, hospodářských zvířatech a zemědělských plodinách,
- bobr evropský (*Castor fiber*) – vypláceny škody na farmě, lesnictví nebo rybářské farmě.

Výše uvedená odpovědnost za škody nezahrnuje ušlý zisk. (18) Žádosti o náhradu škody způsobené některými druhy zvířat, na které se vztahuje druhová ochrana, by měly být podány bezprostředně po zjištění škody, a to buď v papírové podobě nebo elektronicky, zejména však prostřednictvím elektronické schránky. Poškozený je povinen v rámci možností zajistit stopy a důkazy svědčící o příčině nebo okolnostech vzniku škody v místě poškození. Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí provede kontrolu vzniklé škody za přítomnosti poškozeného, a to neprodleně po obdržení žádosti, nejpozději však do 30 dnů ode dne obdržení úplné žádosti. V případě škod způsobených živočichy, resp. na konstrukci rybníků nebo pokud by škoda na takové stavbě způsobila nebo mohla způsobit úhyn ryb, musí být škoda

zkontrolována neprodleně po obdržení žádosti, nejpozději však do 7 dnů od jejího obdržení. V případě škod způsobených na zemědělských plodinách nebo kulturách se prohlídka škody provedena nejpozději jeden den před sklizením plodiny. Po podání kompletní žádosti je provedena vizuální prohlídka zaměstnanci regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí, aby ověřili, jaké jsou vzniklé škody. Náhrada je vyplácena na základě výše škody zjištěné pracovníky regionálního ředitelství. Regionální ředitelství pro ochranu životního prostředí určí výši nároku na náhradu škody, a obdrží finanční prostředky pro tento účel z rozpočtové rezervy ministra financí. Veškeré žádosti jsou podávány na připravených formulářích ministerstva životního prostředí. Náhrada škody nenáleží žadateli, pokud do 14 dní po sklizení plodiny nepožádá o náhradu škody nebo požádá o náhradu škody po ukončeném termínu sklizně daného druhu plodiny.

8.2.3 Spolková republika Německo

V Německu jsou náhrady za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy upraveny podle zákona o ochraně přírody („*Bundesnaturschutzgesetz, BNatSchG*“). Tento zákon stanovuje pravidla pro ochranu a zachování volně žijících živočišných druhů, jejich biotopů a ekosystémů. Zvláště chránění živočichové v Německu zahrnují druhy, které jsou považovány za ohrožené, zranitelné nebo vzácné. Náhrady za škody způsobené těmito zvláště chráněnými živočichy jsou vypláceny v souladu s § 45 odst. 7 BNatSchG. (19) Tato ustanovení zákona stanovují, že pokud jsou zvláště chráněné druhy živočichů zdrojem škody na majetku, mohou být postižené osoby oprávněny k náhradě škody. Výše náhrady a podmínky pro její poskytnutí se mohou lišit v závislosti na konkrétním případě a příslušné spolkové zemi. Pro získání náhrady musí majitel pozemku nebo zemědělec podat žádost příslušnému úřadu na úrovni spolkové země. Každá ze 16 spolkových zemí přistupuje k náhradám škody podle vlastních ustanovení a tím se podmínky často mění. Pokud se jedná např. o náhrady škody způsobené vlkem, veškeré spolkové země kromě Berlína proplácejí také výdaje na preventivní opatření. (20)

Sasko

V Sasku je náhrada škody způsobená vlkem vyplácena na základě § 40 odst. 6 „*Sächsisches Naturschutzgesetz*“. (21) Základní povinností pro vyplacení náhrady škody je nahlášení této škody do 24 hodin příslušnému orgánu ochrany přírody, protože každý chovatel je povinen dodržet tzv. minimální úroveň ochrany. Sasko také podporuje výdaje

na ochranná opatření nezbytná k zajištění minimální úrovně ochrany před vlky. Tímto způsobem může vlastník hospodářských zvířat splnit požadavky platných minimálních ochranných kritérií. Investiční náklady, o které bylo požádáno a které byly po přezkoumání vyhodnoceny jako přiměřené, mohou být proplaceny až do výše 100 % uznané škody. Příjemci mohou být fyzické nebo právnické osoby a musí být vlastníky zvířat. Pokud jsou zvířata pronajímána, měla by být pronajímána i vhodná ochranná opatření, aby se zabránilo škodám způsobeným vlky. Z důvodu hospodárnosti využití daňových prostředků není možné další financování. Žádosti o projekty na prevenci škod způsobených vlkem lze podávat kdykoli a na celém území Saska. (22)

Bavorsko

Vlk, rys, medvěd v Bavorsku

Stát v zásadě neručí za škody způsobené zvěří. Majitel hospodářského zvířete tedy nemá právní nárok na finanční kompenzaci. Kompenzace vyplácené Bavorskem mají pomoci zlepšit soužití lidí a velkých šelem a snížit negativní dopady velkých šelem na pastevectví. Slouží také k ochraně velkých šelem, kterou lze jen stěží zaručit bez podpory veřejnosti. Náhrady za škody jsou vypláceny z kompenzační rezervy pro velké šelmy („*Ausgleichsregelung Große Beutegreifer*“) vydaného na základě oznámení bavorského státního ministerstva životního prostředí a ochrany spotřebitele ze dne 10. prosince 2020 („*Bekanntmachung des Bayerischen Staatsministeriums für Umwelt und Verbraucherschutz vom 10. Dezember 2020, Az. Az. 67b-U8644.11-2020/2-26*“). Každý zadavatel oznamuje škodu Bavorskému zemskému úřadu pro životní prostředí (LfU), který následně zajišťuje prošetření události. Nahrazují se škody na hospodářských zvířatech, u nichž byly předloženy jasné důkazy nebo u nichž většina indicií nasvědčuje tomu, že je způsobil medvěd, vlk nebo rys. Škody jsou vypláceny na majetku, hospodářských zvířatech (včetně veterinárních nákladů), pohřešovaných zvířatech, hlídacích psech, a to do výše až 100 procent. Za škody nižší než 50 EUR nebo vyšší než 30 000 EUR nejsou poskytnuty žádné náhrady. Prevence má v zásadě přednost před náhradou škody. Náhradu škody lze proto přiznat zpravidla pouze tehdy, byla-li přijata vhodná a přiměřená preventivní opatření s ohledem na danou a rozpoznatelnou pravděpodobnost vzniku škody. (24) Bavorsko poskytuje investice na prevenci ochrany hospodářských zvířat před útoky chráněných zvířat. Finanční prostředky jsou poskytovány podle směrnice pro podporu investic do opatření na ochranu stáda proti útokům vlků („*Förderrichtlinie Investition Herdenschutz Wolf – FöRIHW*“) vydaného Oznámení bavorského státního ministerstva životního prostředí

a ochrany spotřebitele ze dne 29. dubna 2020, Az. 67-U8644.54-2018/87-19 („*Bekanntmachung des Bayerischen Staatsministeriums für Umwelt und Verbraucherschutz vom 29. April 2020, Az. 67-U8644.54-2018/87-19*“). Účelem je poskytnutí prostředků pro ochranu hospodářských zvířat a tím i zajištění co nejmenšího počtu útoků. Předmětem dotace je finanční pomoc při nákupu technických zařízení pro ochranu hospodářských zvířat, mobilní a trvalé elektrické ploty. Příjemci mohou být soukromé osoby a firmy, které chovají hospodářská zvířata a mají stálou provozovnu v Bavorsku. (23)

Vydra v Bavorsku

Podle spolkového zákona o ochraně přírody má vydra zvláštní přísný statut ochrany. Zásah do populace vydry není možný. Alespoň část škod způsobených vydrou by proto měla být poškozeným nahrazena. Kompenzační platba je třetím pilířem plánu péče o vydru vedle odborného poradenství na místě a podpory při výstavbě obranných plotů. Na základě směrnice pro náhradu škod způsobených vydrou v rámci managementu vydry („*Richtlinie für den Ausgleich von Fischottereschäden im Rahmen eines Fischotter – Managements*“) vydanou Oznámením bavorského státního ministerstva výživy, zemědělství a lesnictví ze dne 4. července 2019, Az. L4-7984-1/214 („*Bekanntmachung des Bayerischen Staatsministeriums für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten vom 4. Juli 2019, Az. L4-7984-1/214*“) lze kompenzovat úbytky ryb v důsledku výskytu vydry říční v rybníční soustavě. Oprávněnými příjemci mohou být rybníkářské farmy a rybářské svazy, které hospodaří na více než 0,5 ha plochy rybníka nebo produkují více než 250 kg ryb/rok nebo produkují ryby v celkové hodnotě více než 750 €/rok. (30) Náhrada škody je vypočtena na základě vzorce uvedeného ve směrnici. Maximálně lze nahradit 80 % uznané výše škody a nejsou hrazeny škody nižší než 625 EUR. (25) Škoda způsobená vydrou v roce 2021 čílila v Bavorsku na rybníčních farmách 1,5 milionu EUR (27). Odhadovaná celková populace pro oblasti Horní Falc a Dolní Bavorsko je 650 vyder, v ostatních částech Bavorska probíhá stále výzkum. (26)

Bobr v Bavorsku

Bobr je uveden v příloze IV směrnice 92/43/EHS (směrnice FFH). Podle § 7 odst. 2 č. 13 písm aa, č. 14 písm. b spolkového zákona na ochranu přírody (BNatSchG), je proto bobr zvláště a přísně chráněn. Podle pokynu pro hospodaření s bobry („*Beaver Management Guidelines*“) vydané Oznámením bavorského státního ministerstva životního prostředí a ochrany spotřebitele ze dne 25. listopadu 2020, Az. 67d-U8644.31-2018/16-17

(„*Bekanntmachung des Bayerischen Staatsministeriums für Umwelt und Verbraucherschutz vom 25. November 2020, Az. 67d-U8644.31-2018/16-17*“) lze hradit preventivní opatření včetně možností financování a kompenzovat některé druhy škod. Kompenzační platby mohou být vyplaceny až do výše 100 % uznané škody. Odškodňují se zejména škody v oblasti zemědělství, lesního hospodářství a rybářství, které vznikly podmáčením zemědělských plodin (zejména škody na polních plodinách, ovoci, zelenině, speciálních plodinách, vánočních stromkách). Dále jsou hrazeny škody na majetku, zemědělských strojích, škody v důsledku zraněných nebo zabitých zvířat či poškození rybníků, rybích farem a lesů. (28) V roce 2021 bylo vyplaceno za škody způsobené bobry v Bavorsku celkem 935 000 EUR a populace bavorských bobrů se v současnosti odhaduje na přibližně 22 000 zvířat na přibližně 6 000 lokalitách. (29)

10 Závěr

Ochrana životního prostředí a všech jeho složek zůstává v současné době stále velmi naléhavou záležitostí. Snad nikdo již dnes nepochybuje o tom, že ochrana životního prostředí má budoucnost, protože bez ochrany životního prostředí žádná budoucnost není. Právo jako soustava právních norem, kterými se řídí lidská společnost, má pro oblast ochrany životního prostředí mimořádný význam.

Životní prostředí je složitý systém mnoha živých a neživých složek vytvářejících přirozené podmínky existence organismů včetně člověka. Jednou z nejdůležitějších složek životního prostředí jsou volně žijící živočichové. Je objektivní skutečností, že mnozí volně žijící živočichové působí svými životními projevy následky, které mohou být pro člověka a jeho ekonomické nebo společenské aktivity škodlivé.

Zákon č. 115/2000 Sb. představuje podrobnou úpravu podmínek, za nichž stát odškodňuje nepříznivé působení zvláště chráněných živočichů. Předmětná úprava je důsledkem zájmu společnosti na ochraně životního prostředí. Jedním ze způsobů udržení rozmanité a zdravé přírody je i ochrana některých živočišných druhů, kterou stát zajišťuje kromě jiného tím, že zakazuje zásahy do přirozeného způsobu života vybraných živočichů považovaných v naší přírodě za vzácné a hodné zvláštního zacházení. Negativním projevem takové ochrany je ovšem omezená možnost zabránit škodám na majetku, zdraví a životě působeným uvedenými živočichy.

Jelikož z pohledu práva jsou tyto živočichové věci ničí (*res nullius*) a na škody jimi způsobené nebylo možné aplikovat obecnou úpravou odpovědnosti za škodu, reagoval zákonodárce na společenskou potřebu náhrady uvedených škod vytvořením speciální skutkové podstaty objektivní odpovědnosti státu za škodu. Přes nesporně pozitivní motivaci, která vedla k přijetí zákona č. 115/2000 Sb., je třeba konstatovat, že jde o právní úpravu ne zcela vydařenou, poznamenanou navíc nepřesnými novelizacemi. Jedním z často kritizovaných nedostatků zákona je to, že administrativní proces žádosti o poskytnutí náhrady škody a prokázání výše vzniklé škody je poměrně složitý a ve výsledku nedává poškozenému záruku, že mu bude náhrada škody skutečně poskytnuta.

Další důležitou okolností, která výrazně ovlivňuje pohled odborné i laické veřejnosti na smysl a význam zákona č. 115/2000 Sb., je skutečnost, že z vývoje v posledních letech jednoznačně vyplývá, že dochází k mírnému, nicméně trvalému nárůstu výskytu některých

vybraných živočichů, aniž by se tato skutečnost projevila v míře jejich ochrany, resp. v přijetí nezbytných preventivních opatření k omezení vzniku jimi působených škod. V našich současných podmínkách se to týká zejména vlka a bobra. Jako obtížně akceptovatelná se z hlediska smyslu a účelu zákona ze strany poškozených nutně jeví např. skutečnost, že krajský úřad Moravskoslezského kraje nepovolil na podzim 2022 odchyt ani odstřel vlků na Jablůnkovsku s odůvodněním, že nebyly splněny podmínky, konkrétně to, že napadená hospodářská zvířata nebyla dostatečně zabezpečena proti útoku velkých šelem. Takové rozhodnutí kraje vyvolává pochybnost mimo jiné zejména proto, že subjektem, který posuzoval účinnost zabezpečení hospodářských zvířat, byla Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, o jejíž objektivnosti a nestrannosti lze v dané souvislosti přinejmenším silně pochybovat.

Dalším důsledkem zvyšujícího se počtu a rozšiřování areálu výskytu vybraných živočichů je i rychlý nárůst finančních prostředků vynaložených na náhrady škod podle zákona č. 115/2000 Sb. Podle veřejně přístupných údajů vyplatilo Ministerstvo financí na náhradách podle tohoto zákona v roce 2022 částku 97 700 955,- Kč, když v posledních deseti letech částka ročně vyplacených náhrad trvale stoupá. V době všeobecného nedostatku veřejných finančních prostředků, razantního zvyšování životních nákladů a přijímání dalších nynějších i budoucích úsporných opatření ze strany státu pak tento stav působí nutně u informované části veřejnosti velmi negativně, resp. snižuje míru tolerance naprosté většiny lidí vůči vybraným živočichům, zejména vlkům.

Ochrana přírody a v jejím rámci i péče o zachování biodiverzity je nepochybně v celospolečenském zájmu. Ochrana práva však v našich podmínkách požívá nejen příroda a její složky, ale i soukromé vlastnictví. Proto tam, kde dochází ke kolizi mezi zájmem na ochraně přírody a zájmem na ochraně soukromého vlastnictví musí stát, který je na svém území garantem zachování společenské stability, využít svého nejúčinnějšího nástroje, tedy práva k tomu, aby byla rovnováha mezi zdánlivě protichůdnými zájmy, pokud možno zcela zachována. V tomto smyslu je zákon č. 115/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, sice ne dokonalým, ale přece jen relativně účinným nástrojem.

11 Literatura

Učebnice, monografie a jiné knižní zdroje

ČECHURA, Vladimír, Rudolf NOVÁK a Zdeněk VESELÝ, 2000. *Myslivost a právo*. Praha: Orac. Iuris Context. ISBN 80-86199-12-6.

DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN isbn978-80-7400-338-7.

HART, Vlastimil, 2014. *Úvod do myslivosti: historie, zvyky, tradice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. ISBN 978-80-213-2495-4.

HLAVÁČEK, Jiří. *Mezinárodní environmentální právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1296-9.

HEJDUK, Matouš. Poskytování náhrad škod způsobených zvláště chráněnými živočichy podle zákona č. 115/2000 Sb. Plzeň, 2016. diplomová práce (Mgr.). ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta právnická

KÁNSKÝ, Zdeněk, *Zákon o myslivosti*, Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, Praha II., Tiskárna Typus, 1948

KŘÍŽOVÁ, Barbora, 2022. *Právní úprava volně žijících živočichů* [online]. Nakladatelství karolinum, 2022, 53-73 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: doi:10.14712/23366478.2022.4

MAŠKOVÁ, Tereza. *Právní úprava poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*. 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra práva životního prostředí. Vedoucí práce Stejskal, Vojtěch.

PETR, Bohuslav, 2015. *Zákon o myslivosti: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-781-2.

PROCHÁZKOVÁ, Gabriela. *Poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy* [online]. Brno, 2019 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/e37rm/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Vojtěch VOMÁČKA.

STEJSKAL, Vojtěch, 2016. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-229-0.

STEJSKAL, Vojtěch, 2006. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006*. Praha: Linde. ISBN 80-7201-609-1.

TUHÁČEK, Miloš a Jitka JELÍNKOVÁ. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5464-2.

VOMÁČKA, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-675-3.

Seznam použitých internetových zdrojů

ANDRESKA, Dominik a Jan ANDRESKA. K výročí tří zemských zákonů o ochraně živočichů. *Živa* [online]. Praha: Academia, 2020(2), 3 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://ziva.avcr.cz/files/ziva/pdf/k-vyroci-tri-zemskych-zakonu-o-ochrane-zivocichu.pdf>

DJEMEL, Klára. *Současná ochrana velkých šelem z pohledu unijního práva a mezinárodního práva veřejného*. In: *České právo životního prostředí* č. 1/2021 (59), s. 31–56. [online]. [cit. 14. 3. 2023]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_59.pdf

KŘÍŽOVÁ, Barbora. *Aktuální vývoj právní úpravy poskytování náhrad škod způsobených vybranými (zvláště chráněnými) živočichy v ČR*. In: *České právo životního prostředí* č. 1/2021 (69), s. 12–30. [online]. [cit. 14. 3. 2023]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_59.pdf

Ochranná opatření. *Návrat vlků* [online]. Dostupné z: <https://www.navratvlku.cz/prevence-ochranna-opatreni/>

Přístupy ke škodám způsobeným vlkem. *Časopis Ochrana přírody* [online]. Copyright © 2008 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/pristupy-ke-skodam-zpusobenym-vlkem/>

Prevence a kompenzace v zahraničí. *Návrat vlků* [online]. Dostupné z: <https://www.navratvlku.cz/prevence-situace-v-jinych-zemich-evropy/>

Pokorná, Lucie. *Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů – aktuální otázky*, Dny práva v Brně, 2010. Dostupné z: [https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_\(1819\).pdf](https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf)

POLÁK, Vojtěch. *Právní status vlka obecného v České republice ve srovnání s okolními státy. České právo životního prostředí*. In: České právo životního prostředí č. 1/2021 (59), s. 58–78. [online]. [cit. 14. 3. 2023]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_59.pdf.

(1) Pomoc chovatelům hospodářských zvířat: dotace na zabezpečení stád před velkými šelmami a zcela nově i náhrada zvýšených nákladů při organizaci pastvy, 2023. *Ochrana přírody* [online]. 2023, 78(1), 2-3 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/kuler-zpravy-aktuality-zajimavosti/pomoc-chovatelum-hospodarskych-zvirat-dotace-na-zabezpeceni-stad-pred-velkymi-selmami-a-zcela-nov/?action=download>

Přístupy ke škodám způsobeným vlkem. *Časopis Ochrana přírody* [online]. Copyright © 2008 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/pristupy-ke-skodam-zpusobenym-vlakem/>

(10) Rozšíření a počet bobrů v ČR. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Copyright © 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zachranneprogramy.cz/res/archive/025/005129.pdf?seek=1669041668>

Pozitivně právní úprava, důvodové zprávy a návrhy zákonů

(2) Usnesení vlády České republiky ze dne 10. března 1999, č.193, Česká republika, Dostupné z: https://albatros.odok.cz/usneseni_webtest.nsf/0/DB8362BD63FDB8D5C12571B6007016D3

(3) Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, tisk 445/0, Poslanecká sněmovna 1999, Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=445&CT1=0>

(4) Důvodová zpráva k senátnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., tisk 868/0, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998-2002, Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=868&CT1=0>

(5) Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o změně a zrušení některých zákonů v

souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, tisk 1160/0, Poslanecká sněmovna 2001,
Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1160&CT1=0>

(6) Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.,
tisk 1010/0, Poslanecká sněmovna 2017, Dostupné
z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120565>

(7) Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.,
tisk 354/0, Poslanecká sněmovna 2019, Dostupné
z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=140510>

(8) Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb.,
tisk938/0, Poslanecká sněmovna 2020, Dostupné
z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=179740>

(9) Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených
vybranými zvláště chráněnými živočichy, tisk 445/0, Poslanecká sněmovna 1999, Dostupné
z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=445&CT1=0>

ČESKO. Vyhláška č. 25/1962 Sb. - Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního
hospodářství o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře. In: Zákony
pro lidi.cz. 1. 3. 1962. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1962-25>

ČESKO. Vyhláška č. 24/1962 Sb. - Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního
hospodářství, kterou se vydávají prováděcí předpisy o zákonu o myslivosti. In: Zákony pro
lidi.cz. 1. 3. 1962. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1962-24>

ČESKO. Vyhláška č. 59/1967 Sb. - Vyhláška ministerstva zemědělství a výživy, kterou se
vydávají prováděcí předpisy k zákonu o myslivosti. In: Zákony pro lidi.cz. 31. 5. 1967.
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-59>

ČESKO. Vyhláška č. 20/1988 Sb. - Vyhláška ministerstva zemědělství a výživy České
socialistické republiky, kterou se provádí zákon o myslivosti. In: Zákony pro lidi.cz. 22. 1.
1988. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1988-20>

ČESKO. Vyhláška č. 134/1996 Sb. - Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon o myslivosti. In: Zákony pro lidi.cz. 9. 5. 1996. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-134>

ČESKO. Vyhláška č. 395/1992 Sb. - Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. In: Zákony pro lidi.cz. 11. 6. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-395>

ČESKO. Vyhláška č. 393/2012 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 6. 11. 2012. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 126/2021 Sb. - Vyhláška o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. In: Sbírka zákonů. 11. 3. 2021. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 360/2000 Sb. - Vyhláška Ministerstva životního prostředí o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech. In: Sbírka zákonů. 2. 10. 2000. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 126/2021 Sb. - Vyhláška o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. In: Sbírka zákonů. 11. 3. 2021. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 55/1999 Sb. - Vyhláška Ministerstva zemědělství o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. In: Zákony pro lidi.cz. 15. 3. 1999. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-55>

ČESKO. Zákon č. 225/1947 Sb. - Zákon o myslivosti. In: Zákony pro lidi.cz. 18. 12. 1947. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1947-225>

ČESKO. Zákon č. 23/1962 Sb. - Zákon o myslivosti. In: Zákony pro lidi.cz. 23. 2. 1962. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1962-23>

ČESKO. Zákon č. 270/1992 Sb. - Zákon České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona České národní rady č. 146/1971 Sb., zákona České národní rady č. 96/1977 Sb. a zákona České národní rady č. 143/1991 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz*. 28. 4. 1992. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-270>

ČESKO. Zákon č. 114/1992 Sb. - Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. In: *Zákony pro lidi.cz*. 19. 2. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

ČESKO. Zákon č. 449/2001 Sb. - Zákon o myslivosti. In: *Sbírka zákonů*. 27. 11. 2001. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 115/2000 Sb. - Zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. In: *Sbírka zákonů*. 5. 4. 2000. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 40/1956 Sb. - Zákon o státní ochraně přírody. In: *Zákony pro lidi.cz*. 3. 2. 1956. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1956-40>

ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb. - Občanský soudní řád. In: *Zákony pro lidi.cz*. 4. 12. 1963. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. - Zákon občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 3. 2. 2012. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. - Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 24. 6. 2004. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 476/2001 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. In: *Sbírka zákonů*. 29. 11. 2001. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 320/2002 Sb. - Zákon o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. In: *Sbírka zákonů*. 13. 6. 2002. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 130/2006 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: Sběrka zákonů. 14. 3. 2006. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 154/2000 Sb. - Zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). In: Sběrka zákonů. 17. 5. 2000. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 99/2004 Sb. - Zákon o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). In: Sběrka zákonů. 10. 2. 2004. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 227/2009 Sb. - Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech. In: Sběrka zákonů. 17. 6. 2009. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 261/2021 Sb. - Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci. In: Sběrka zákonů. 1. 6. 2021. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 197/2017 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 7. 6. 2017. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 100/2019 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 20. 3. 2019. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 50/2021 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 28. 1. 2021. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 12/2020 Sb. - Zákon o právu na digitální služby a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů. 11. 12. 2019. ISSN 1211-1244.

Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků, In: Úřední věstník Evropské unie. 30. 11. 2009. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:cs:PDF>

Soudní judikatura

(11) Citovaný rozsudek Nejvyššího soudu České republiky byl následně potvrzen i usnesením Ústavního soudu České republiky zn. II. ÚS 1845/15 ze dne 31. srpna 2015.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 8. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2246/98

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003

Seznam použitých zahraničních internetových zdrojů

(12) Zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny | Aktuálne znenie. *Zbierka zákonov, právne predpisy, oblasti práva, register čiastok* [online]. Copyright © [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-543>

(13) Vyhláška 170/2021 Z.z. -, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov úplné a aktuálne znenie | ASPI | Wolters Kluwer SR, s.r.o. *ASPI | Wolters Kluwer SR, s.r.o.* [online]. Copyright © 2023 Wolters Kluwer. Všetky práva vyhradené. [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://www.aspi.sk/products/lawText/1/96364/1/2>

(14) Náhrada škody spôsobená určenými živočíchmi. *Ministerstvo životného prostredia* [online]. Copyright © MŽP SR [cit. 10.03.2023]. Dostupné z: <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/ine/nahrada-skody-sposobena-urcenymi-zivocichmi/>

(15) Za škody spôsobené chránenými živočíchmi zaplatili cez 1,27 mil. eur. *Teraz.sk - spravodajský portál tlačovej agentúry TASR* [online]. Copyright © [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://www.teraz.sk/slovensko/sop-vyplatila-vlani-nahrady-skod-sp/649400-clanok.html>

- (16) Ochrona przyrody. - Dz.U.2022.916 t.j. - OpenLEX. [online]. Copyright © Wolters Kluwer Polska Sp. z [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/ochrona-przyrody-17091515>
- (17) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. z 2018 r. poz. 645); Dostupný na: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180000645/O/D20180645.pdf>
- (18) [Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez dzikie zwierzęta] - Art. 126. - Ochrona przyrody. - Dz.U.2022.916 t.j. - OpenLEX. [online]. Copyright © Wolters Kluwer Polska Sp. z [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/ochrona-przyrody-17091515/art-126>
- (19) BNatSchG – nichtamtliches Inhaltsverzeichnis. *Gesetze im Internet* [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/bnatschg_2009/
- (20) Prevence a kompenzace v zahraničí. Návrat vlků [online]. Dostupné z: <https://www.navratvlku.cz/prevence-situace-v-jinych-zemich-evropy/>
- (21) Sächsisches Naturschutzgesetz vom 6. Juni 2013 (SächsGVBl. S. 451), das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 20. Dezember 2022 (SächsGVBl. S. 705) geändert worden ist, sachsen.de [online]. Dostupné z: <https://www.revosax.sachsen.de/vorschrift/12836-Saechsisches-Naturschutzgesetz>
- (22) Prävention vor Wolfsschäden (E) - Förderportal - sachsen.de., *Startseite – Sächsisches Staatsministerium für Energie, Klimaschutz, Umwelt und Landwirtschaft - sachsen.de* [online], Dostupné z: <https://www.smekul.sachsen.de/foerderung/praevention-vor-wolfsschaeden-e-4633.html>
- (23) FÖRIHW: Richtlinie zur Förderung von Investitionen in Herdenschutzmaßnahmen gegen Übergriffe durch den Wolf – Bürgerservice. Bürgerservice [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVV_7912_4_U_11130
- (24) Regelung zum finanziellen Ausgleich von durch Wolf, Bär oder Luchs verursachten Schäden – Bürgerservice. Bürgerservice [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVV_7912_4_U_11677/true

- (25) Ausgleich von Fischotterschäden in Teichen. 18.1.2023 [online]. Dostupné z: <http://www.stmelf.bayern.de/foerderung/ausgleich-von-fischotterschaeden-in-teichen/index.html>
- (26) Wie viele Fischotter gibt es in Bayern? - LfL. Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft – LfL [online]. Dostupné z: <https://www.lfl.bayern.de/iab/kulturlandschaft/314308/index.php>
- (27) Fischotter in Bayern – Landesfischereiverband Bayern. Home – Landesfischereiverband Bayern [online]. Dostupné z: <https://lfvbayern.de/schuetzen/fischotter/fischotter-in-bayern-3094.html>
- (28) Richtlinien zum Bibermanagement – Bürgerservice. Bürgerservice [online]. Dostupné z: https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVV_7912_4_U_11629/true
- (29) Glauber: Bibermanagement läuft seit über 10 Jahren – Auszahlungssumme für Biberschäden erhöht – Bayerisches Landesportal. Bayerisches Landesportal – Das Landesportal des Freistaats Bayern und der Bayerischen Staatsregierung [online]. Dostupné z: <https://www.bayern.de/glauber-bibermanagement-luft-seit-ber-10-jahren-auszahlungssumme-fr-biberschden-erhht/>
- (30) Fischottermanagement in Bayern – LfL. Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft – LfL [online]. Dostupné z: <https://www.lfl.bayern.de/iab/kulturlandschaft/226488/index.php>

12 Seznam použitých zkratek a symbolů

BNatSchG – Bundesnaturschutzgesetz – Federální zákon na ochranu přírody

EUR – společná evropská měnová jednotka

KZř. – krajské zřízení, zákon č. 129/2000 Sb., pozdějších předpisů znění

LfU – Bayerisches Landesamt für Umwelt – Bavorský zemský úřad pro životní prostředí

MZE – Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OZř. – obecní zřízení, zákon č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů

SPOPK – Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky

Sb. – Sběrka zákonů

Ústava ČR – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

ÚřÚSC – úřední územní samosprávný celky

13 Samostatné přílohy

Příloha I.

Přehled vyplacených částek náhrad a počty jednotlivých druhů v letech 2016 – 2021								
rok	vydra říční	kormorán velký	bobr evropský	los evropský	vlk obecný	medvěd hnědý	rys ostrovid	celkem za rok
	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč	vyplacené celkem náhrady Kč
2016	13 983 164 Kč	0 Kč	6 985 069 Kč	0 Kč	529 929 Kč	0 Kč	123 965 Kč	21 622 127 Kč
2017	17 133 016 Kč	0 Kč	5 250 252 Kč	91 061 Kč	608 559 Kč	0 Kč	159 055 Kč	23 241 943 Kč
2018	22 722 507 Kč	1 185 920 Kč	5 593 318 Kč	0 Kč	1 834 099 Kč	211 025 Kč	121 520 Kč	31 668 389 Kč
2019	22 374 040 Kč	34 587 363 Kč	3 879 901 Kč	0 Kč	5 641 634 Kč	569 210 Kč	309 600 Kč	67 361 748 Kč
2020	25 789 445 Kč	71 447 715 Kč	6 020 040 Kč	0 Kč	6 517 059 Kč	33 550 Kč	207 320 Kč	110 015 129 Kč
2021	22 427 186 Kč	52 105 250 Kč	5 845 012 Kč	0 Kč	6 739 124 Kč	0 Kč	258 438 Kč	87 375 010 Kč
CELKEM	124 429 358 Kč	159 326 247 Kč	33 573 592 Kč	91 061 Kč	21 870 404 Kč	813 785 Kč	1 179 898 Kč	341 284 345 Kč
Procentuální podíl 2016 - 2021 - 6 roků	36,46%	46,68%	9,84%	0,03%	6,41%	0,24%	0,35%	100,00%
Procentuální podíl 2019 - 2021 - 3 roky	26,66%	59,73%	5,95%	0,00%	7,14%	0,23%	0,29%	100,00%

Přehled počtu podaných žádostí dle jednotlivých druhů v letech 2016 – 2021								
rok	vydrařiční	kormorán velký	bobr evropský	los evropský	vlk obecný	medvěd hnědý	rys ostrovid	celkem za rok
	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí	Počet schválených žádostí
2016	337	0	50	0	36	0	16	439
2017	365	0	47	1	35	0	19	467
2018	456	6	41	0	63	18	15	599
2019	460	68	33	0	154	45	25	785
2020	471	102	47	0	241	3	14	878
2021	487	99	55	0	178	0	17	836
CELKEM	2576	275	273	1	707	66	106	4004
Procentuální podíl ze všech žádostí podaných v letech 2016 – 2021	64,34%	6,87%	6,82%	0,02%	17,66%	1,65%	2,65%	100,00%

Komparace s výsledky Mgr. Terezy Maškové

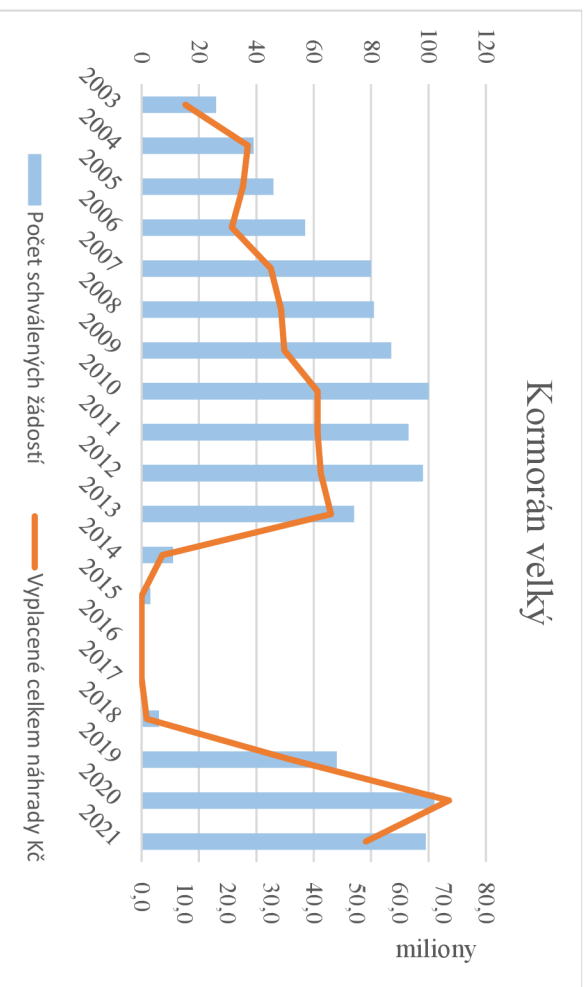
Přehled počtu vyplacených náhrad a schválených žádostí dle jednotlivých druhů v letech 2003 – 2015 - výsledky Mgr. Maškové																
rok	vydra říční		kormorán velký		bobr evropský		los evropský		vlk obecný		medvěd hnědý		rys ostrovid		celkem	
	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč	Počet schválených žádostí	Výplacené celkem náhrady Kč
2003	89	4 644 000 Kč	26	10 197 000 Kč	0	0 Kč	1	2 000 Kč	7	49 000 Kč	1	3 000 Kč	8	84 000 Kč	132	14 979 000 Kč
2004	150	6 802 000 Kč	39	24 675 000 Kč	9	2 404 000 Kč	1	63 000 Kč	16	203 000 Kč	0	0 Kč	5	44 000 Kč	220	34 191 000 Kč
2005	143	6 152 000 Kč	46	23 577 000 Kč	10	4 171 000 Kč	1	63 000 Kč	4	10 000 Kč	0	0 Kč	7	47 000 Kč	211	34 020 000 Kč
2006	205	7 703 000 Kč	57	20 956 000 Kč	8	6 865 000 Kč	1	6 000 Kč	1	15 000 Kč	0	0 Kč	6	29 000 Kč	278	35 574 000 Kč
2007	218	6 838 000 Kč	80	30 018 000 Kč	14	5 104 000 Kč	1	52 000 Kč	3	31 000 Kč	0	0 Kč	4	17 000 Kč	320	42 060 000 Kč
2008	216	8 319 000 Kč	81	32 392 000 Kč	16	6 443 000 Kč	1	54 000 Kč	10	66 000 Kč	0	0 Kč	5	23 000 Kč	329	47 297 000 Kč
2009	210	8 369 000 Kč	87	33 165 000 Kč	13	4 512 000 Kč	1	11 000 Kč	3	35 000 Kč	0	0 Kč	11	81 000 Kč	325	46 173 000 Kč
2010	214	9 649 000 Kč	100	40 872 000 Kč	27	7 966 000 Kč	2	56 000 Kč	2	12 000 Kč	0	0 Kč	3	7 000 Kč	348	58 562 000 Kč
2011	185	9 834 000 Kč	93	40 928 000 Kč	27	10 970 000 Kč	1	129 000 Kč	8	71 000 Kč	0	0 Kč	8	60 000 Kč	322	61 992 000 Kč
2012	213	11 545 000 Kč	98	41 646 000 Kč	20	9 864 000 Kč	1	103 000 Kč	3	17 000 Kč	1	0 Kč	13	59 000 Kč	349	63 234 000 Kč
2013	220	12 919 000 Kč	74	43 981 000 Kč	34	4 671 000 Kč	0	0 Kč	3	34 000 Kč	0	0 Kč	15	233 000 Kč	346	61 838 000 Kč
2014	233	10 365 000 Kč	11	4 857 000 Kč	43	13 720 000 Kč	1	214 000 Kč	13	323 000 Kč	2	9 000 Kč	10	84 000 Kč	313	29 572 000 Kč
2015	275	14 164 000 Kč	3	0 Kč	34	7 393 000 Kč	1	6 000 Kč	7	265 000 Kč	1	4 000 Kč	9	109 000 Kč	330	21 941 000 Kč
CELKEM OD 2003 - 2015	2571	117 303 000 Kč	795	347 264 000 Kč	255	84 083 000 Kč	13	759 000 Kč	80	1 131 000 Kč	5	16 000 Kč	104	877 000 Kč	3823	551 433 000 Kč
Průměr žádostí a vyplacených náhrad za 1 rok	197,77	9 023 308 Kč	61,15	26 712 615 Kč	19,62	6 467 923 Kč	1,00	58 385 Kč	6,15	87 000 Kč	0,38	1 231 Kč	8,00	67 462 Kč	294,08	42 417 923 Kč
Přehled počtu vyplacených náhrad a schválených žádostí dle jednotlivých druhů v letech 2016 – 2021 - výsledky Martin Šefl																
2016	337	13 983 164 Kč	0	0 Kč	50	6 985 069 Kč	0	0 Kč	36	529 929 Kč	0	0 Kč	16	123 965 Kč	439	21 622 127 Kč
2017	365	17 133 016 Kč	0	0 Kč	47	5 250 252 Kč	1	91 061 Kč	35	608 559 Kč	0	0 Kč	19	159 055 Kč	467	23 241 943 Kč
2018	456	22 722 507 Kč	6	1 185 920 Kč	41	5 593 318 Kč	0	0 Kč	63	1 834 099 Kč	18	211 025 Kč	15	121 520 Kč	599	31 668 389 Kč
2019	460	22 374 040 Kč	68	34 587 363 Kč	33	3 879 901 Kč	0	0 Kč	154	5 641 634 Kč	45	569 210 Kč	25	309 600 Kč	785	67 361 748 Kč
2020	471	25 789 445 Kč	102	71 447 715 Kč	47	6 020 040 Kč	0	0 Kč	241	6 517 059 Kč	3	33 550 Kč	14	207 320 Kč	878	110 015 129 Kč
2021	487	22 427 186 Kč	99	52 105 250 Kč	55	5 845 012 Kč	0	0 Kč	178	6 739 124 Kč	0	0 Kč	17	258 438 Kč	836	87 375 010 Kč
CELKEM OD 2016 - 2021	2576	124 429 358 Kč	275	159 326 247 Kč	273	33 573 592 Kč	1	91 061 Kč	707	21 870 404 Kč	66	813 785 Kč	106	1 179 898 Kč	4004	341 284 345 Kč
Průměr žádostí a vyplacených náhrad za 1 rok	429,33	20 738 226 Kč	68,75	39 831 562 Kč	45,50	5 595 599 Kč	0,17	15 177 Kč	117,83	3 645 067 Kč	11,00	135 631 Kč	17,67	196 650 Kč	667,33	56 880 724 Kč
Komparace nářadu s Tereziou Maškovou v % z průměru za 1 rok	117,09%	129,83%	12,42%	49,11%	131,96%	-13,49%	-83,33%	-74,01%	1814,79%	4089,73%	2760,00%	10920,01%	120,83%	191,50%	126,92%	34,10%
Procentuální podíl z vyplacených celkových částek od roku 2003	27,08%	241 732 358 Kč	56,75%	506 590 247 Kč	13,18%	117 656 592 Kč	0,10%	850 061 Kč	2,58%	23 001 404 Kč	0,09%	829 785 Kč	0,23%	2 056 898 Kč	Celkem vyplacených náhrad mezi lety 2003-2021	892 717 345 Kč

Přehled maximální a minimální vyplacené částky za 1 náhradu dle jednotlivých druhů v letech 2016 – 2021														
rok	vydra říční		kormorán velký		bobr evropský		los evropský		vlk obecný		medvěd hnědý		rys ostrovid	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min	Max	Min	Max	Min	Max	Min	Max	Min
2016	930 413 Kč	2 133 Kč	0 Kč	0 Kč	2 038 550 Kč	858 Kč	0 Kč	0 Kč	129 026 Kč	1 500 Kč	0 Kč	0 Kč	20 400 Kč	1 700 Kč
2017	924 613 Kč	4 347 Kč	0 Kč	0 Kč	1 258 921 Kč	316 Kč	91 061 Kč	91 061 Kč	73 600 Kč	3 000 Kč	0 Kč	0 Kč	20 000 Kč	2 275 Kč
2018	984 125 Kč	2 700 Kč	920 155 Kč	39 501 Kč	2 133 825 Kč	1 519 Kč	0 Kč	0 Kč	284 900 Kč	1 500 Kč	31 900 Kč	3 000 Kč	10 030 Kč	9 500 Kč
2019	1 017 768 Kč	2 376 Kč	10 433 297 Kč	2 518 Kč	780 000 Kč	1 717 Kč	0 Kč	0 Kč	883 982 Kč	2 000 Kč	94 500 Kč	800 Kč	18 000 Kč	2 900 Kč
2020	1 416 022 Kč	1 244 Kč	36 546 018 Kč	3 570 Kč	868 055 Kč	720 Kč	0 Kč	0 Kč	449 219 Kč	2 000 Kč	18 000 Kč	12 000 Kč	16 200 Kč	6 000 Kč
2021	1 093 588 Kč	2 232 Kč	19 991 470 Kč	13 244 Kč	775 835 Kč	1 024 Kč	0 Kč	0 Kč	371 934 Kč	3 000 Kč	0 Kč	0 Kč	25 600 Kč	3 500 Kč

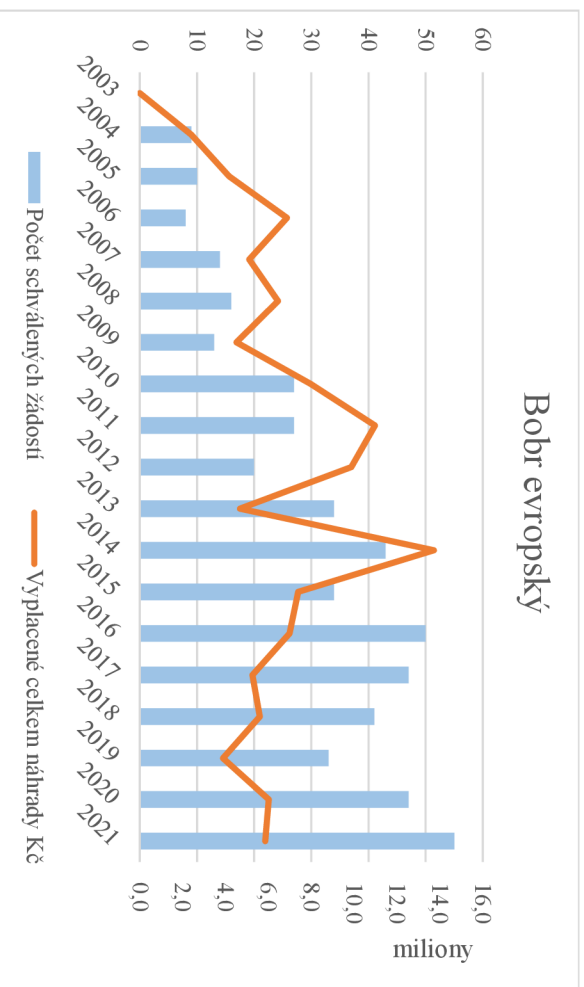
Celkový součet vyplacených náhrad dle jednotlivých krajů v letech 2016 - 2021									
Kraj	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celková součet vyplacených náhrad v jednotlivých krajích	Procentální podíl na celkových vyplacených náhradách	Průměrná výše za rok 1 žádost
Hlavní město Praha	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	128 323 Kč	0 Kč	128 323 Kč	0,04%	64 162 Kč
Středočeský kraj	556 503 Kč	613 674 Kč	1 634 199 Kč	2 908 939 Kč	2 625 179 Kč	3 026 853 Kč	11 365 347 Kč	3,33%	55 172 Kč
Jihočeský kraj	9 478 066 Kč	11 182 101 Kč	15 266 891 Kč	24 783 709 Kč	50 868 972 Kč	33 342 738 Kč	144 922 477 Kč	42,46%	84 750 Kč
Plzeňský kraj	2 633 391 Kč	3 405 050 Kč	3 689 141 Kč	5 111 735 Kč	4 176 498 Kč	3 952 548 Kč	22 968 363 Kč	6,73%	77 596 Kč
Karlovarský kraj	179 834 Kč	80 481 Kč	157 685 Kč	1 036 760 Kč	5 042 519 Kč	2 070 183 Kč	8 567 462 Kč	2,51%	251 984 Kč
Ústecký kraj	153 130 Kč	93 942 Kč	738 448 Kč	532 054 Kč	420 381 Kč	511 452 Kč	2 449 407 Kč	0,72%	28 817 Kč
Liberecký kraj	34 749 Kč	116 600 Kč	230 490 Kč	683 251 Kč	1 322 440 Kč	1 564 192 Kč	3 951 722 Kč	1,16%	36 254 Kč
Královhrdecký kraj	180 125 Kč	478 813 Kč	1 250 461 Kč	4 876 505 Kč	3 202 191 Kč	5 159 460 Kč	15 147 555 Kč	4,44%	47 784 Kč
Pardubický kraj	498 587 Kč	536 743 Kč	625 786 Kč	1 915 763 Kč	1 727 990 Kč	1 543 649 Kč	6 848 518 Kč	2,01%	102 217 Kč
Vysočina kraj	1 550 975 Kč	2 345 295 Kč	2 349 607 Kč	2 983 325 Kč	3 551 093 Kč	4 303 761 Kč	17 084 056 Kč	5,01%	35 444 Kč
Jihomoravský kraj	5 292 692 Kč	3 359 250 Kč	3 950 807 Kč	7 483 008 Kč	18 340 929 Kč	12 888 602 Kč	51 315 289 Kč	15,04%	285 085 Kč
Zlínský kraj	438 376 Kč	469 536 Kč	743 345 Kč	2 436 302 Kč	3 261 056 Kč	5 109 856 Kč	12 458 471 Kč	3,65%	69 214 Kč
Olomoucký kraj	228 090 Kč	100 990 Kč	432 869 Kč	8 817 792 Kč	8 282 820 Kč	7 870 798 Kč	25 733 359 Kč	7,54%	389 899 Kč
Moravskoslezský kraj	397 609 Kč	459 468 Kč	598 660 Kč	3 792 604 Kč	7 064 738 Kč	6 030 918 Kč	18 343 997 Kč	5,37%	67 941 Kč
Celková výše náhrad za rok	21 622 127 Kč	23 241 943 Kč	31 668 389 Kč	67 361 748 Kč	110 015 129 Kč	87 375 010 Kč	341 284 345 Kč	100,00%	
Průměrná výše na 1 žádost za rok	49 253 Kč	49 769 Kč	52 869 Kč	86 030 Kč	125 017 Kč	104 516 Kč			114 023 Kč
Vývoj vyplacených náhrad v průběhu let 2016 - 2021	6,34%	6,81%	9,28%	19,74%	32,24%	25,60%	100,00%		

Data z ministerstva financí								
Rok	vydra říční	kormorán velký	bobr evropský	los evropský	vlk obecný	medvěd hnědý	rys ostrovid	celkem
2016	13 642 777 Kč	0 Kč	6 196 896 Kč	0 Kč	293 189 Kč	0 Kč	118 865 Kč	20 132 862 Kč
2017	16 716 688 Kč	0 Kč	6 095 883 Kč	91 061 Kč	788 089 Kč	0 Kč	184 155 Kč	23 691 721 Kč
2018	22 792 657 Kč	0 Kč	4 985 375 Kč	0 Kč	1 529 877 Kč	164 045 Kč	128 992 Kč	29 471 953 Kč
2019	21 718 862 Kč	37 212 027 Kč	2 874 238 Kč	0 Kč	5 612 468 Kč	600 465 Kč	303 600 Kč	68 020 078 Kč
2020	23 803 081 Kč	73 612 374 Kč	5 484 873 Kč	0 Kč	6 195 544 Kč	33 550 Kč	213 320 Kč	109 131 442 Kč
2021	23 069 556 Kč	50 485 446 Kč	7 238 914 Kč	0 Kč	5 337 899 Kč	0 Kč	258 468 Kč	86 133 836 Kč
CELKEM OD 2016 - 2021	121 743 621 Kč	161 309 847 Kč	32 876 179 Kč	91 061 Kč	19 757 065 Kč	798 060 Kč	1 207 400 Kč	336 581 893 Kč
Data poskytnutá úřady								
2016	13 983 164 Kč	0 Kč	6 985 069 Kč	0 Kč	529 929 Kč	0 Kč	123 965 Kč	21 622 127 Kč
2017	17 133 016 Kč	0 Kč	5 250 252 Kč	91 061 Kč	608 559 Kč	0 Kč	159 055 Kč	23 241 943 Kč
2018	22 722 507 Kč	1 185 920 Kč	5 593 318 Kč	0 Kč	1 834 099 Kč	211 025 Kč	121 520 Kč	31 668 389 Kč
2019	22 374 040 Kč	34 587 363 Kč	3 879 901 Kč	0 Kč	5 641 634 Kč	569 210 Kč	309 600 Kč	67 361 748 Kč
2020	25 789 445 Kč	71 447 715 Kč	6 020 040 Kč	0 Kč	6 517 059 Kč	33 550 Kč	207 320 Kč	110 015 129 Kč
2021	22 427 186 Kč	52 105 250 Kč	5 845 012 Kč	0 Kč	6 739 124 Kč	0 Kč	258 438 Kč	87 375 010 Kč
CELKEM OD 2016 - 2021	124 429 358 Kč	159 326 247 Kč	33 573 592 Kč	91 061 Kč	21 870 404 Kč	813 785 Kč	1 179 898 Kč	341 284 345 Kč
Rozdíl vyplacených částek MFČRA poskytnutých dat KRAJSKÝMI ÚŘADY								
2016	340 387 Kč	0 Kč	788 173 Kč	0 Kč	236 740 Kč	0 Kč	5 100 Kč	1 489 265 Kč
2017	416 327 Kč	0 Kč	-845 631 Kč	0 Kč	-179 530 Kč	0 Kč	-25 100 Kč	-449 778 Kč
2018	-70 149 Kč	1 185 920 Kč	607 943 Kč	0 Kč	304 222 Kč	46 980 Kč	-7 472 Kč	2 196 436 Kč
2019	655 178 Kč	-2 624 664 Kč	1 005 663 Kč	0 Kč	29 166 Kč	-31 255 Kč	6 000 Kč	-658 331 Kč
2020	1 986 364 Kč	-2 164 659 Kč	535 167 Kč	0 Kč	321 515 Kč	0 Kč	-6 000 Kč	883 687 Kč
2021	-642 370 Kč	1 619 804 Kč	-1 393 902 Kč	0 Kč	1 401 225 Kč	0 Kč	-30 Kč	1 241 174 Kč
ROZDÍL CELKEM OD 2016 - 2021	2 685 737 Kč	-1 983 600 Kč	697 413 Kč	0 Kč	2 113 339 Kč	15 725 Kč	-27 502 Kč	4 702 452 Kč
Rozdíl MFČR A KRAJSKÉ ÚŘADY	2,21%	-1,23%	2,12%	0,00%	10,70%	1,97%	-2,28%	1,40%
					Zjištěno, že velký rozdíl vznikl vyplacením náhrad až v roce 2022			

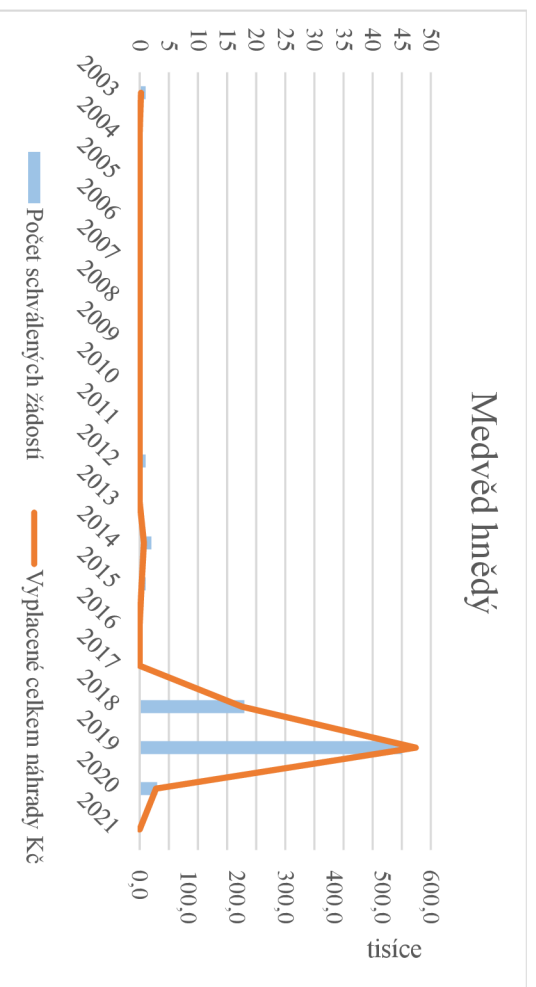
Příloha VII.

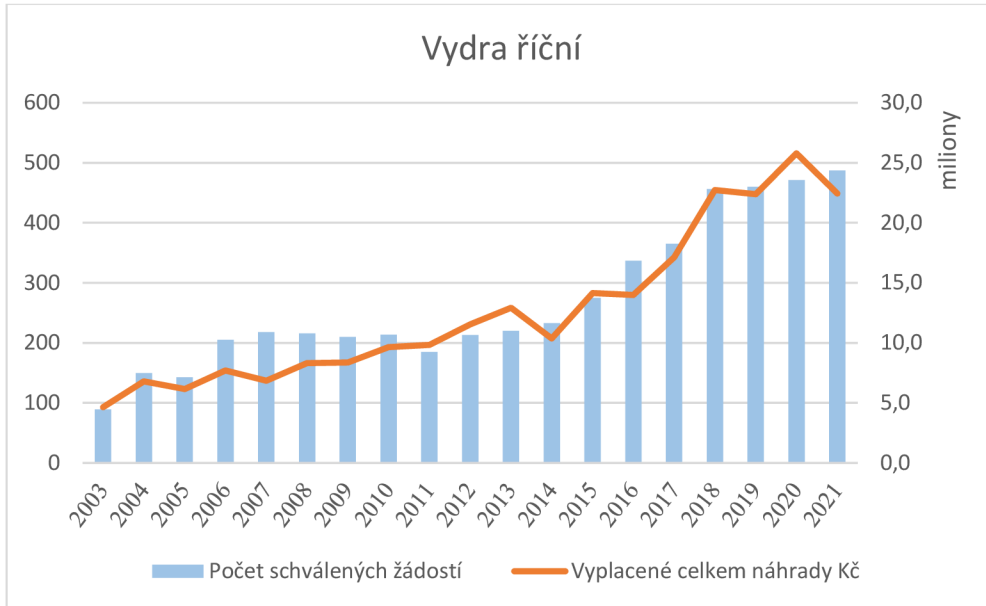
Příloha VIII.

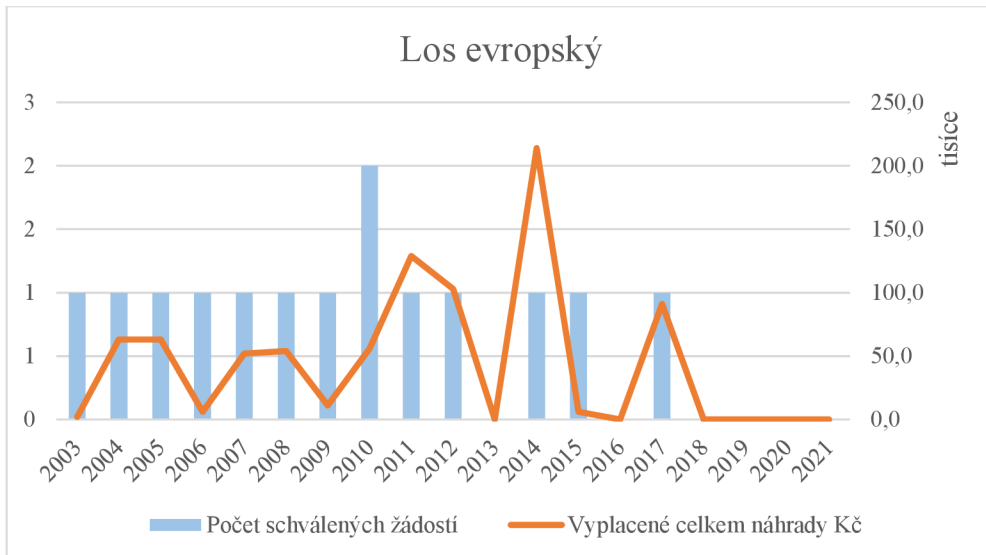
Příloha IX.

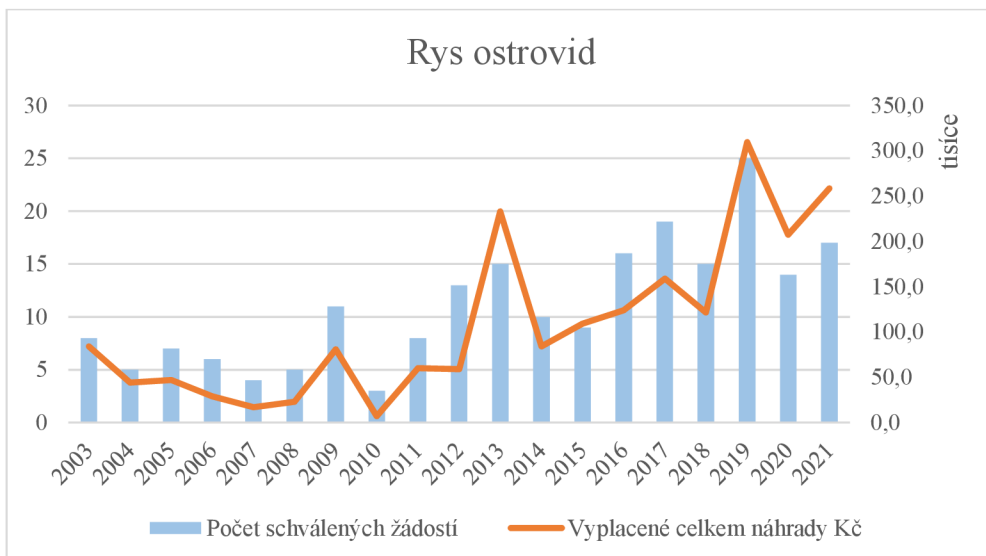
Přílohy X.

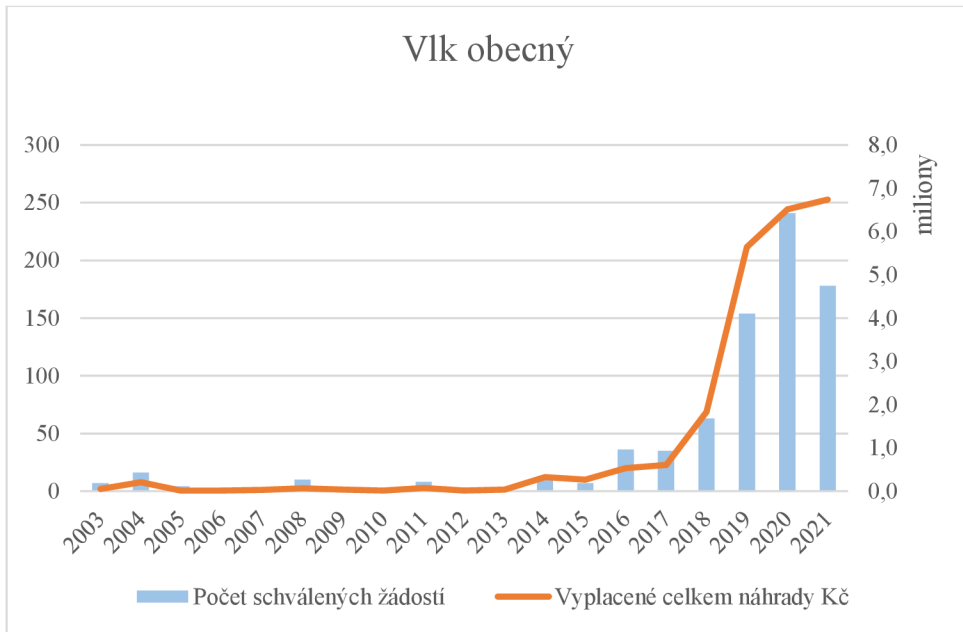
Příloha XI.

Příloha XII.

Příloha XIII.

Příloha XIV.

